

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO EKONOMIKOS SKYRIAUS
MINISTRO PIRMININKO PATARĖJO

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 391 STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4598, LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 IR 37 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4599 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, AŠTUNTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO IR 33 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4600“ PROJEKTO (TAP-17-201(5))
(TAIS NR. 17-504(6))

2017-05-23 Nr. NV-1275

Vilnius

Rengėjas: Energetikos ministerija.

Tikslas: atsižvelgiant į elektros rinkos vystymąsi ir kylančias problemas, siūloma naujai reglamentuoti ar patikslinti esamas nuostatas. Vyriausybės išvadoje siūloma iš esmės pritarti įstatymų projektams ir pasiūlyti Seimui juos tobulinti, atsižvelgiant į pastabas ir pasiūlymus.

Esama situacija: šiuo metu yra numatyta, kad ilgalaikį (10 metų periodo) planavimą turi atlikti tik perdavimo sistemos operatorius, nėra aiškaus socialiai pažeidžiamų vartotojų apibrėžimo, nei išsamesnio tokių vartotojų statusą reglamentuojančių nuostatų ar aiškesnių jų didesnei apsaugai skirtų nuostatų, nėra aiškaus „pažangieji elektros tinklai“ ir „pažangioji apskaitos sistema“ apibrėžimo. Įstatyme nėra nuostatų, aiškiai ir nuosekliai reglamentuojančių centralizuotą prekybą elektros energija, pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių. Įstatymas reglamentuoja žemės naudojimą statant naujus elektros tinklus, tačiau nereglamentuoja servitutų atlygintinumo klausimo, o palieka jį spręsti santykių dalyviams kiekvienu konkrečiu atveju. Nustatyta, kad licencijos, leidimo ar atestato galiojimas sustabdomas tik dėl nusikalstamų veiklų, kurios padarytos disponuojant naftos produktais. Pagal dabartinį reglamentavimą energetikos objektų perdavimas energetikos įmonėms vykdomas patiriant sąnaudas, kurios pagal dabartinį reglamentavimą negali būti padengiamos objektų pardavimo pajamomis. Nustatytas atleidimas nuo balansavimo atsakomybės visiems elektros iš AEI gamintojams.

Esmė: siūlymai Seimui tobulinti nuostatas, kurioms Vyriausybė pritaria:

- numatyti, kad **VKEKK derina** tinklų operatorių **apskaičiuotus** šių operatorių išduodamų prijungimo sąlygų, išankstinių prijungimo sąlygų parengimo, elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymo **paslaugų įkainius**, kurie nustatomi pagal tinklų operatorių parengtą, su VKEKK suderintą ir tinklų operatorių patvirtintą šių įkainių apskaičiavimo metodiką.
- numatyti, kad **garantinis elektros energijos tiekimas vartotojui užtikrinamas**, kai nepriklausomas tiekėjas įspėja vartotoją prieš 2 savaites iki nutraukiamos veiklos arba elektros energijos pirkimo-pardavimo sutarties, vartotojas nepasirenka kito nepriklausomo tiekėjo. Vartotojas, kuriam užtikrinamas garantinis elektros energijos tiekimas, sudaręs elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sutarties sudarymo dienos apie tai raštu pranešti garantinio tiekimo funkciją atliekančiam asmeniui, kuris ne ilgiau kaip per 3 savaites nuo tokio pranešimo gavimo dienos nutraukia garantinį elektros energijos tiekimą. Garantinio elektros energijos tiekimo trukmė – ne ilgiau kaip 6 mėnesiai.

- **atsisakyti nuostatos**, kad vartotojui pageidaujant gauti popierines sąskaitas, **tiekėjai ir tinklų operatoriai turi teisę taikyti** vartotojui tokios **sąskaitos pateikimo mokestį**.
- numatyti, kad **įmonė įsipareigoja sudaryti** elektros energijos, gaminamos naudojant AEI, **gamybos prognozavimo ir atsiskaitymo už balansavimo** elektros energiją **sutartį** su perdavimo sistemos ir (ar) skirstomųjų tinklų operatoriumi, atsakingu už elektros energijos, pagamintos iš AEI, balansavimą.
- numatyti, kad tinklų operatorius vartotojui neatlygina jo patirtų nuostolių, kai elektros energijos persiuntimas nutraukiamas arba apribojamas nesant tinklų operatoriaus kaltės ar didelio neatsargumo.
- numatyti, kad vietoj VIAP (elektros energijos gamyba termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, kai šios elektrinės tiekia šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas ir yra sutaupomas toks pirminės energijos kiekis, kad bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą galima laikyti efektyvia) **VIAP laikyti elektros energijos gamybą elektrinėse, kurios elektros energija gaminama didelio naudingumo kogeneracijos būdu**.
- **atsisakyti** Elektros energetikos įstatyme **numatytą VIAP**, nes **elektros energijos gamyba, būtina** elektros energijos tiekimo **saugumui užtikrinti** ir **elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimas** numatytose elektrinėse **nėra būtinas**, nes veikia naujos nuolatinės srovės tarp sisteminės elektros jungtys su Švedija ir Lenkija, o šių jungčių technologinės galimybės leidžia užtikrinti Lietuvos elektros energetikos sistemos nacionalinio balansavimo funkciją.
- numatyti, kad tvirtindama VIAP teikimo apimtis ateinantiems kalendoriniams metams bei nustatydama įpareigojimus teikti VIAP Vyriausybė vadovaujasi viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje ir užtikrina konkurencingą atrankos procedūrą, vadovaudamasi Vyriausybės patvirtinta atrankos procedūrų vykdymo tvarka.
- Numatyti, kad pagal Vyriausybės nustatytą mokėjimo tvarką taikyti 70 % AEI mokėjimo lengvatą VIAP biudžeto daliai, skirtai AEI gamybai ir balansavimui remti, kurių elektros energijos vartojimo intensyvumas ne mažesnis kaip 20 %.
- **atsisakyti nuostatos**, kurioje įtvirtinta, **kad statyti ar įrengti elektrinę planuojančiam asmeniui** pageidaujant, **elektros tinklų operatorius privalo pateikti išsamią** su elektrinės prijungimu prie elektros tinklų susijusių **sąnaudų sąmatą**, pagrįstą ir tikslų elektrinės prijungimo prie elektros tinklų **prašymų pateikimo ir svarstymo grafiką**, pagrįstą orientacinį siūlomo elektrinės prijungimo prie elektros **tinklų grafiką**.
- **nustatyti kad terminas**, nurodomas elektros gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokole, per kurį asmuo įsipareigoja pastatyti elektrinę, baigti savo elektros tinklų dalyje susijusius darbus ir pateikti reikalingus dokumentus VEI elektros įrenginių techninės būklės patikrinimo pažymai gauti, **pratęsimas dėl** numatytų priežasčių, **tačiau** laikotarpis, kuriam pratęsimas nurodytas terminas **neturi viršyti leidimo plėtoti** elektros energijos gamybos pajėgumus **galiojimo termino**.
- numatyti, kad **fizinių ir juridinių asmenų** elektrinės **gali būti** ne tik saulės šviesos energijos, o **AEI naudojančios elektrinės**, nustatyti, kad juridinio asmens elektrinės įrengtoji galia gali būti ne didesnė kaip 500 kW, bei atsisakyti nuostatos, kuri numato prievolę elektros energiją gaminančiam vartotojui sudaryti elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju.
- nustatyti, kad **gaminančių vartotojų AEI naudojančių elektrinių įrengtoji suminė galia neturi viršyti 100 MW**, iš kurių 70 MW galia paskirstoma fiziniams asmenims ir 30 MW juridiniams asmenims, bei atsisakyti nuostatos, kad pasiekus 10 MW saulės šviesos energijos elektrinių įrengtąją suminę galia, Vyriausybė parengia ir patvirtina tolesnės saulės šviesos energijos elektrinių plėtros tvarkos aprašą.
- panaikinti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos kompetenciją nustatyti biudžių supirkimo tarifus.
- numatyti, kad fiziniai ir juridiniai asmenys VKEKK prašymu teikia jai informaciją apie energetikos įmonėms suteiktų paslaugų teikimo ar parduotų prekių tiekimo sąnaudas,

pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodaras, kurie turi įtakos valstybės reguliuojamoms kainoms, kai energetikos įmonės, kurių veiklai yra taikomos valstybės reguliuojamos kainos, su fiziniais ir (ar) juridiniais asmenimis sudaro paslaugų teikimo ar prekių pirkimo sandorius.

Derinimas:

- 2017 m. kovo 8 d. įvyko pasitarimas dėl nesuderintų nuostatų aptartų derinimo pažymoje.
- 2017 m. balandžio 19 d. ir 2017 m. balandžio 26 d. klausimas buvo svarstytas Vyriausybės pasitarimuose.
- projektas derintas su Aplinkos ministerija, Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Ūkio ministerija, Žemės ūkio ministerija, Konkurencijos taryba, Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Europos teisės departamentu, Valstybine energetikos inspekcija, Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija, Nacionaline Lietuvos energetikos asociacija, Lietuvos energijos gamintojų asociacija, Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacija, Lietuvos pramoninkų konfederacija, UAB „Baltpool“, AB „Lietuvos energijos gamyba“, AB „Litgrid“, AB „Energos skirstymo operatorius“, Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamentu, Teisingumo ministerija.

Atitiktis Vyriausybės programai: įstatymų projektai prisideda prie Vyriausybės programos skyriaus „Žmonėms tarnaujanti aplinka tausojanti išmanioji energetika“ nuostatų įgyvendinimo.

Dalykinio vertimo išvada:

Ministro Pirmininko patarėjo T. Garasimavičiaus pastabos:

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos Vyriausybei (toliau – LRV) teikiamame Nutarimo projekte nėra atsižvelgiama į LRV kanceliarijos pateiktas pastabas, nepateikiant išsamių paaiškinimų:

1. Abejonių kelia argumentacija dėl teikiamo Nutarimo 9 punkte pateikto pasiūlymo nuo 2018 metų atsisakyti Lietuvos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 4 punkte numatytos viešuosius interesus atitinkančios paslaugos – elektros energijos sistemos rezervų užtikrinimas nustatytoje elektrinėse, kurių veikla yra būtina valstybės energetiniam saugumui užtikrinti (paslaugos teikėjas UAB Lietuvos energijos gamyba padalins Lietuvos elektrinė), nurodant, kad „*sekmingai eksploatuojamos*“ elektros jungtys su Švedija ir Lenkija, kurios leidžia užtikrinti Lietuvos energetikos sistemos nacionalinio balansavimo funkciją. Visų pirma Energetikos ministerija sugretina energetinio saugumo (adekvatumo ir stabilumo) bei balansavimo funkcijas, kurios savo prigimtimi bei pasekmėmis yra absoliučiai skirtingos – energetinio saugumo funkcija turi užtikrinti sistemos darbą ekstremaliomis sąlygomis išvengiant totalinės elektros energetikos sistemos griūties (angl. „blackout“), kai tuo tarpu balansavimas yra tik techno-finansinis klausimas tarp rinkos dalyvių, neturintis globalių finansinių nuostolių ar mirčių tikimybių. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Energetikos ministerijos pateiktas pasiūlymas remiasi 2015 m. atlikta LITGRID analize. Pažymėtina, jog 2015 m. tarpsisteminės elektros jungtys nebuvo eksploatuojamos, todėl analizė galėjo būti paremta tik prognozuojamais duomenimis, kurie negali būti patikimu pagrindu priimant strateginės svarbos energetikos sistemai sprendimus:

- 2016 m. tarpsisteminės jungtys dažnai veikė nepatikimai: NordBalt jungtis buvo neprieinama net 22% laiko, o LitPol Link – 4% laiko, be to, LitPol Link jungties pralaidumas yra dažnai apribotas Lenkijos perdavimo sistemos operatoriaus sprendimu. 2016 m. dėl itin dažnų gedimų ir neplaninių Lietuvos-Švedijos jungties NordBalt atjungimų Lietuvos elektrinės 9-asis kombinuoto ciklo blokas buvo aktyvuojamas net 58 kartus. Remiantis LITGRID informacija 2018 metais yra numatytas NordBalt jungties 116 sausumos movų keitimas, dėl ko NordBalt jungtis dalį laiko vėl bus neprieinama. Egzistuoja rizika, jog nutraukus Lietuvos elektrinės 9-ojo kombinuoto ciklo bloko bei 7-8 senųjų blokų eksploataciją bei toliau nepatikimai veikiant tarpsisteminėms jungtims, nebus užtikrintas elektros sistemos saugumas, o visų pirma prognozuojamos, stabilios ir galimai mažiausios elektros energijos kainos;

- Jeigu planuojama Baltijos valstybių sinchronizacija su Vakarų Europos tinklais bus vykdoma per vienintelę LitPolLink jungtį, būtų susiduriama su poreikiu užsitikrinti galimybę Lietuvai veikti „salos“ režimu, o tai galimai būtų neįmanoma padaryti neturint pakankamo

kiekio bazinės gamybos elektrinių. Panaikinus VIAP mechanizmą, Elektrėnų kompleksas būtų užkonservuojamas ir įvedimas į eksploataciją būtų ilgas;

- Nepateiktas vertinimas, koki poveikį elektros energijos sistemos rezervų užtikrinimo paslaugos atsisakymas turėtų dujų infrastruktūros išlaikymo kaštų perskirstymui (išaugimui) likusiems dujų vartotojams. Šiuo metu UAB Lietuvos energijos gamyba padalinys Lietuvos elektrinė (9-asis kombinuoto ciklo blokas, kartu su ir kartu su tretinio rezervu paslaugą teikiančiais 7 ir 8 Lietuvos elektrinės blokais) užsako didžiausią gamtinių dujų pajėgumą ir dengia daugiau nei 25% SGD terminalo ir gamtinių dujų perdavimo sistemos išlaikymo pastoviųjų kaštų. Nutraukus Lietuvos elektrinės eksploataciją Lietuvoje gamtinių dujų vartojimo pajėgumai sumažėtų apie 45 GWh/parą/metus (daugiau nei 25%) ir dėl šio pokyčio **24 mln. € išaugtų visų likusių gamtinių dujų vartotojų mokama dalis**, kurios didžioji dalis tektų pramonės sektoriui.

2. Nutarimo 11 punkte pateiktas visiškai naujas pasiūlymas, kurio nebuvo ankščiau teiktame Nutarimo projekte, veikiančioms pramonės įmonėms, kurių elektros energijos vartojimo intensyvumas ne mažesnis kaip 20 proc. taikyti 70 proc. viešuosius interesus atitinkančių paslaugų mokesčio, skirto atsinaujinančių išteklių energijai remti, mokesčio lengvatą yra nepagrįstas, neatlikus kaštų-naudos vertinimo, taip pat ekonominio poveikio vertinimo (**išaugianti elektros kaina vartotojams, kuriems nebus taikoma lengvata**) likusiems elektros vartotojams, kurie turės padengti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų biudžeto deficitą, susidariusi dėl vartotojų, kuriems bus taikoma mokestinė lengvata. Taip pat siūlytina atlikti pateikto pasiūlymo **antikorupcinį vertinimą**, kadangi kyla pagrįstų abejonių dėl jo taikymo konkrečioms kompanijoms (įvertinant ir tai, kad kai kurių pramonės įmonių, kurioms galimai būtų taikoma siūloma VIAP mokesčio lengvata, įsiskolinimas už VIAP paslaugas jau šiai dienai siekia daugiau nei 27 mln. Eurų).

Atkreiptinas dėmesys, kad analogiškas Nutarime teikiamam pasiūlymui buvo svarstomas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2016 m. rugpjūčio 18 d. įsakymu Nr. 1-227 sudarytoje darbo grupėje, skirtai VŠĮ „Investuok Lietuvoje“ 2016 m. liepos 27 d. rašte Nr. 2016-158-S „Dėl priemonių, užtikrinančių konkurencingą elektros energijos kainą ir prijungimo prie elektros tinklų procedūras pramonės vartotojams“ pateiktiems pasiūlymams išnagrinėti ir pateikti išvadas dėl jų įgyvendinimo, ir minėtą pasiūlymą detaliam apsvaresčiui ir įvertinimui darbo grupės posėdžiuose, jo įgyvendinimo buvo atsisakyta. Dėl kitų darbo grupės pasiūlymų, kurie užtikrintų geresnį prisijungimo prie tinklų procedūras ir elektros energijos kainos konkurencingumą, įgyvendinimo buvo nuspręsta parengti veiksmų planą.

3. Nutarimo projekto 16 ir 17 punktuose pateikti pasiūlymai dėl gaminančių vartotojų skatinimo nėra argumentuoti, nepaaiškinant (ar nesuvokiant) kokių tikslų jais yra siekiama (nurodant, kad pateiktas pasiūlymas atspindi „*politinę valią*“) bei iš esmės neskiriant gaminančių vartotojų (*prosumers*), paskirstytosios gamybos ir dvipusės apskaitos (*net metering*) principų, jų taikymo tikslų ir siekiamų rezultatų. Manytina, kad pateikti pasiūlymai nėra nukreipti į Energetikos ministerijos deklaruojamą siekį 2020 metais turėti 34 000 tūkstančių gaminančių vartotojų (ir skatinant kuo didesnę pagamintos elektros energijos pasigaminti savo reikmėms), o skirti sudaryti lengvatines sąlygas tiksliniams pramonės vartotojams. Siūlytina atlikti pateikto pasiūlymo antikorupcinį vertinimą, kadangi kyla pagrįstų abejonių dėl jo taikymo konkrečioms įmonėms, ar jų grupėms (pvz., Ūkio ministerijos ES paramą gavusioms pramonės įmonėms nuosavos gamybos atsinaujinančių energijos išteklių įrenginių įsirengimui, ir (ar) konkrečioms rinkoje veikiančioms biokuro ir biudujų elektrinėms):

- Šiuo metu pagal galiojantį teisinį reguliavimą jokiems asmenims nėra nustatyti ribojimai įsirengti atsinaujinančius energijos išteklių naudojančias elektrines savo vartojimui, o nesuvartojamą perteklių parduoti rinkoje, t.y. būti ir gamintojais ir vartotojais (*prosumers*). Tokiems asmenims jau šiuo metu yra taikoma konkreti parama – jie atleidžiami nuo VIAP mokesčio savo pagamintai ir suvartotai elektros energijai, t.y. jie skatinami kuo daugiau pagamintos elektros energijos suvartoti savo reikmėms;
- Atsižvelgiant į saulės elektrines turinčių vartotojų elektros energijos gamybos ir vartojimo netolygumus dėl neprognozuojamos gamybos bei siekiant papildomai paskatinti tokius

vartotojus kuo daugiau pagaminamos elektros energijos suvartoti savo reikmėms, 2014 metais Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme buvo įtvirtinta gaminančių-vartotojų sąvoka, kuri buvo susieta su dvipusės apskaitos (*net metering*) principo taikymu, numatančiu galimybę saulės elektrinę įsirengusiam vartotojui joje gaminamą, tačiau nesuvaržomą elektros energiją, atiduoti į elektros tinklus, ir ją susigražinti elektros vartojimo poreikio metu mokant mažesnį (lengvatinį) tinklo pasinaudojimo tarifą. Tokia galimybė pasinaudoję vartotojai įsirengė tik apie 2 MW galios saulės elektrinių pajėgumus iš tokiems asmenims nustatytos 10 MW kvotos;

- Nepaaiškinama, kokių tikslų siekiant ir kokiais argumentais remiantis yra sudaroma galimybė tapti gaminančiu vartotoju pasinaudojant dvipusės apskaitos (*net metering*) lengvatine tinklų kainodara asmenims, kurių elektros energijos gamybos grafikas yra prognozuojamas (pvz., biokuro, biudujų). Manytina, kad asmenims, kurių elektros gamybos grafikas yra prognozuojamas, neturėtų būti taikomas dvipusės apskaitos (*net metering*) principas, numatantis lengvatinio tinklų pasinaudojimo kainodaros taikymą, o teisės aktai tokiems asmenims nenustato jokių ribojimų savo reikmėms nesuvaržotą elektros energiją parduoti elektros rinkoje, t.y. būti gamintojais ir vartotojais (*prosumers*);

- Nors Energetikos ministerija pateikia tam tikrus vertinimus kokį ekonominį poveikį 100 MW gaminančių vartotojų plėtra turės likusiems vartotojams – iki 7 mln. Eurų dėl elektros tinklų plėtros poreikio, taip pat iki 2 mln. Eurų dėl atleidimo nuo VIAP elektros energijai pagamintai savoms reikmėms (anksčiau buvo nurodoma, kad pateikti pasiūlymai „*įtakos likusiems vartotojams neturės*“), tačiau pakartotinai paminėtina, kad nėra įvertinta kokį ekonominį poveikį numatoma plėtra turės likusių (negaminančių) elektros energijos vartotojų elektros tinklų tarifo komponentei, atsižvelgiant į tai, kad gaminantis vartotojas už pasinaudojimą tinklais moka mažesnę kainą nei kiti (negaminantys) vartotojai;

- Neįvertinti 100 MW gaminančių vartotojų papildomi balansavimo kaštai, kuriuos patirs elektros perdavimo sistemos operatorius, ir kurie bus įtraukti į elektros perdavimo tarifą;

- Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 94.7 punkte numatyta, jog „*nauji energetiniai projektai turi būti pradedami įgyvendinti tik po sąžiningos ir profesionalios kaštų-naudos analizės, kai yra aiškiai atskleidžiama įtaka vartotojų mokamai paslaugų kainai. Įgyvendinant darnios energetikos plėtros tikslus sieksime, kad tokia plėtra netaptų našta vartotojams – ieškosime finansavimo šaltinių ir rėmimo mechanizmų, kurie nedidintų energijos kainų vartotojams*“.

4. Pakartotinai paminėtina, kad su Europos Komisija nesuderintos valstybės pagalbos teikimas yra draudžiamas, todėl teikiant viešuosius interesus atitinkančias paslaugas (toliau – VIAP), kurios Konkurencijos tarybos ir Valstybinės kainų ir energetikos komisijos vertinimu yra laikytinos valstybės pagalba, VIAP finansavimo schema privalo būti suderinta su Europos Komisija, todėl pakartotinai siūloma numatyti, kad pradedant 2018 metais Lietuvos Respublikos Vyriausybė tvirtindama VIAP teikimo apimtis ateinantiems kalendoriniams metams bei nustatydamą įpareigojimus teikti VIAP, sprendimą priimtų tik dėl tokių VIAP nuostatų, kurių atžvilgiu su Europos Komisija yra oficialiai suderinta valstybės pagalbos schema. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ne kartą informavo Energetikos ministeriją (žr. 2015-03-25 d. raštą Nr. (9.10-35)6V-697 „Dėl VIAP finansavimo schemos derinimo su Europos Komisija“) nurodydama, kad VIAP finansavimas yra vykdomas pažeidžiant Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo nuostatas ir kelia grėsmę valstybei patirti ypač didelių finansinių nuostolių (nurodyta galimai iš Lietuvos išieškotina neteisėtos paramos suma - 1779 mln. Eurų).

5. Pakartotinai paminėtina, kad nėra pateikta argumentų, kodėl nėra atsižvelgta į pateiktą pasiūlymą atsisakyti Lietuvos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 2 punkte numatytos viešuosius interesus atitinkančios paslaugos, įvertinus tai, kad Vyriausybė nuo 2016 metų, pradėjus veikti elektros jungtims su Švedija ir Lenkija, nebenustato remtinų apimties (elektros energijos gamybos kvotų) kaip VIAP gamtinių dujų termofikacinėms elektrinėms. Taip pat, atkreiptinas dėmesys, kad Energetikos ministerija rašte dėl Nutarimo teikimo klaidingai nurodo, jog yra siūloma atsisakyti kvotų elektros energijos gamybai, nors pačiame Nutarime toks siūlymas

nėra pateiktas. Taip pat paminėtina, kad elektros energijos gamybos kvotos nustatomos ne Elektros energetikos įstatymu, o jį įgyvendinančiais Vyriausybės nutarimais dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo ir finansavimo tvarkos patvirtinimo.

Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, siūlytina esminius teisėkūros pasiūlymus, darančius reikšmingą poveikį energetikos sektoriui (energijos kainoms, energetiniam saugumui ir pan.), teikti:

(i) priėmus Nacionalinę energetikos strategiją. Atkreiptinas dėmesys, kad Vyriausybės užsakymu parengtos Nacionalinės energetikos strategijos projektas Energetikos ministerijai buvo pateiktas dar 2014-10-13;

(ii) rengiant atitinkamų Įstatymų pakeitimo projektus (kuriuos rengiant yra privalomai atliekamas ekonominio poveikio vertinimas, antikorupcinis ir kiti vertinimai), o ne LRV Nutarimu dėl išvados pateikimo tam tikram Įstatymo projektui, tokiu būdu sąmoningai apeinant reikalavimus dėl nurodytų vertinimų atlikimo;

(iii) Nutarimą priimti atsisakius 9, 11, 16 ir 17 punktų.

Ministro Pirmininko patarėjas

Tomas Garasimavičius

Vyriausioji specialistė

Ieva Bardauskienė

Ieva Bardauskienė, tel. 8 706 63 760, el. p. ieva.bardauskiene@lrv.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Valstybės biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. 8 706 64 715,
faks. 8 706 64 820, el. p. info@enmin.lt, http://www.enmin.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2017-05-18 Nr. (17.2-16)3-985

DĖL NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija), vykdydama Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kancelerio 2016 m. gruodžio 27 d. rezoliucija Nr. S-17-4148, pakartotinai teikia svarstyti patobulintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 39¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4598 (toliau – EEĮ projektas), Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4599 (toliau – EĮ projektas), ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 straipsnių pakeitimo, aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 33 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIP-4600“ (toliau – AIEĮ projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai), projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektu siūloma iš esmės pritarti Įstatymų projektams ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui tobulinti Įstatymų projektus atsižvelgiant į Nutarimo projekte pateiktus pasiūlymus.

Siūlytina patobulinti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – VIAP) schemas reglamentavimą, atsisakant finansavimo elektrinėms, kuriose gaminama elektros energija būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti taip pat elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimo nustatytose elektrinėse, kurių veikla būtina valstybės energetiniam saugumui užtikrinti paslaugai ir atsisakant kvotų elektros energijos gamybai termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse. Vietoje pastarosios paslaugos, siūlytina numatyti, jog VIAP laikytina elektros energijos gamyba elektrinėse, kuriose elektros energija gaminama didelio naudingumo kogeneracijos būdu, kaip tai apibrėžta Elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 3¹ dalyje ir numatyti, kad ši nuostata būtų taikoma tik po šio įstatymo įsigaliojimo leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus gavusiems elektros energijos gamintojams ir tik atlikus konsultacijas su Europos Komisija dėl galimos valstybės pagalbos, kuri turi atitikti 2014 m. birželio 28 d. Komisijos komunikato „2014-2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ (2014/C 200/01) (toliau – Gairės) numatytus reikalavimus.

Taip pat, siekiant gerinti verslo sąlygas energijai imliose pramonės šakose veikiančioms įmonėms, siūlytina taikyti 70 procentų atsinaujinančių energijos išteklių mokėjimo lengvatą VIAP biudžeto daliai, skirtai atsinaujinančių energijos išteklių gamybai ir balansavimui remti, Gairių 3 priede išvardintuose sektoriuose veikiančioms įmonėms ir 5 priede išvardintuose sektoriuose veikiančioms įmonėms, kurių elektros energijos vartojimo intensyvumas ne mažesnis kaip 20 procentų, kaip tai apibrėžta Gairių 4 priede, atlikus

konsultacijas su Europos Komisija dėl galimos valstybės pagalbos, kuri turi atitikti Gairėse numatytus reikalavimus.

Be to, siūlytina nustatyti tam tikrų nuostatų vėlesnius įsigaliojimo terminus, patikslinti garantinio elektros energijos tiekimo reglamentavimą, ginant vartotojų interesus patobulinti nuostolių atlyginimo tvarką susidarius ekstremaliai padėčiai, įtvirtinant, kad nuostoliai neatlyginami tai atvejais, kai nėra tinklų operatoriaus kaltės.

AIEĮ projekte numatyta galimybė visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, įsirengusiems saulės šviesos energijos elektrines, tapti elektros energiją gaminančiais vartotojais, t. y. elektros energiją gaminti ten, kur ji yra vartojama, nesuvaržant pateikti į elektros tinklus ir, kai gaminančio vartotojo įrenginiai elektros energijos generuoti negali, atgauti pateiktą į elektros tinklus. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167, 4.1.6 darbo priemonę „Paskirstytosios generacijos plėtrą skatinančių teisinio reglamentavimo, administracinės naštos mažinimo ir vartotojų informavimo priemonių parengimas ir įgyvendinimas“, siūloma tikslinti AIEĮ projektą numatant, kad fizinių ir juridinių asmenų elektrinės gali būti ne tik saulės šviesos energijos, o atsinaujinančių energijos išteklių naudojančios elektrinės, papildomai nustatant, kad juridinio asmens elektrinės įrengtoji galia gali būti ne didesnė kaip 500 kW, o taip pat atsižvelgiant į šiuos siūlymus, kuriuos priėmus padidės gaminančių vartotojų skaičius ir jų įrengtų elektrinių galios, nustatyti, kad gaminančių vartotojų atsinaujinančių energijos išteklių naudojančių elektrinių įrengtoji suminė galia neturi viršyti 100 MW, iš kurių 70 MW galia paskirstoma fiziniams asmenims ir 30 MW galia juridiniams asmenims.

Siekiant aiškesnio ir nuoseklesnio teisinio reglamentavimo siekiama patobulinti ir kitas EEĮ, EĮ ir AIEĮ projektų nuostatas.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Elektros ūkio skyrius (skyriaus vedėja – Justina Ratkevičiūtė, tel. Nr. 8 706 64727, el. p. justina.ratkeviciute@enmin.lt) ir Atsinaujinančių energijos išteklių skyrius (vedėja – Dovilė Almanytė, 8 706 64 696, el. p. dovile.almanyte@enmin.lt). Tiesioginiai Nutarimo projekto rengėjai – Elektros ūkio skyriaus vyr. specialistė Dovilė Zajauskaitė, (tel. Nr. 8 706 64769, el. p. dovile.zajauskaite@enmin.lt) ir Atsinaujinančių išteklių energijos skyriaus vyr. specialistas Sergej Garbar (tel. 8 706 64684, el. p. sergej.garbar@enmin.lt).

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas, 8 lapai.

Finansų ministras,
pavarduojantis energetikos ministrą

Vilius Šapoka

D. Zajauskaitė, 8 706 64 769, el. p. dovile.zajauskaite@enmin.lt
S. Garbar, 8 706 64 681, el. p. sergej.garbar@enmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 39¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4598, LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 IR 37 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4599 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, AŠTUNTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO IR 33 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4600

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2016 m. gruodžio 21 d. sprendimo Nr. SV-S-46 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 6, 7 ir 8 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 39¹ straipsniu įstatymo projektui Nr. XIIP-4598 (toliau – Elektros energetikos įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4599 (toliau – Energetikos įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 straipsnių pakeitimo, aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 33 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektui Nr. XIIP-4600 (toliau – Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai), ir pasiūlyti Lietuvos Respublikos Seimui juos tobulinti, atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Siekiant aiškiai nustatyti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) ir tinklų operatorių teises ir pareigas nustatant elektrinės prijungimo prie elektros tinklų išankstinių prijungimo sąlygų parengimo, elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymo paslaugų įkainius ir atsižvelgiant į tai, kad Komisija derindama nurodytus įkainius ir jų apskaičiavimo metodikas turės visas galimybes visapusiškai įvertinti jų teisingumą ir nesudarys prielaidų taikyti skirtingas skaičiavimo metodikas valstybės mastu skirtingoms įmonėms, o nustačius neatitikimus turės teisę nederinti tinklų operatorių pateiktų projektų bei į tai, kad tinklų operatoriai vykdydami veiklą ir pastebėję reikšmingus pasikeitimus galės operatyviai koreguoti metodikas ir įkainius pateikiant juos derinti Komisijai, siūlome tikslinti Elektros energetikos įstatymo projekto 6 straipsnį, pakeičiant šiuo straipsniu pildomo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 21 punkto nuostatą, numatant, kad Komisija „derina tinklų operatorių apskaičiuotus šių operatorių išduodamų prijungimo sąlygų, išankstinių

prijungimo sąlygų parengimo, elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymo paslaugų įkainius, kurie nustatomi pagal tinklų operatorių parengtą, su Komisija suderintą ir tinklų operatorių patvirtintą šių įkainių apskaičiavimo metodiką“.

2. Atsižvelgiant į tai, jog Komisija reguliuoja elektros energijos skirstymo paslaugos kainas ir jai tikslinga turėti duomenis apie finansavimo šaltinius investicijoms, skirtoms skirstomųjų tinklų infrastruktūrai, siūlome tikslinti Elektros energetikos įstatymo projekto 12 straipsnį, pakeičiant šiuo straipsniu pildomo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 39¹ straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatą, numatančią, kad 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plane turi būti nurodoma „bendroji investicijų programa (apimanti finansavimo šaltinius investicijoms, skirtoms skirstomųjų tinklų infrastruktūrai per planuojamą 10 metų laikotarpį), dėl kurios jau priimtas sprendimas, ir nauji investicijų rodikliai (apimtys), kurių bus siekiama per planuojamą 10 metų laikotarpį“.

3. Siekiant užtikrinti vartotojų teisę savalaikiai gauti informaciją, susijusią su garantiniu elektros energijos tiekimu, ir atsižvelgiant į galimus atvejus, kad nepriklausomas tiekėjas gali ne tik nutraukti savo veiklą, bet ir elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį, siūlome tikslinti Elektros energetikos įstatymo projekto 16 straipsnį, pakeičiant šiuo straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 44 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostatą ir atitinkamai pakoreguoti Elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 14 dalies, 44 straipsnio 1 dalies bei 49 straipsnio 2 dalies 3 punkto nuostatas. Tikslinant Elektros energetikos įstatymo projekto 16 straipsnį, pakeičiant šiuo straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 44 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostatą siūlome numatyti, kad „garantinis elektros energijos tiekimas vartotojui užtikrinamas, kai vartotojas, gavęs nepriklausomo tiekėjo rašytinį įspėjimą ne vėliau kaip prieš 2 savaites iki nutraukiamos veiklos arba elektros energijos pirkimo-pardavimo sutarties, per 2 savaites nuo nepriklausomo tiekėjo pranešimo apie nutraukiamą veiklą ar elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį gavimo dienos nepasirenka kito nepriklausomo tiekėjo ar paaiškėja šio straipsnio 3 dalyje nurodytos aplinkybės – tokiais atvejais vartotojų su nepriklausomu tiekėju sudaryta elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartis laikoma nutraukta. Vartotojas, kuriam užtikrinamas garantinis elektros energijos tiekimas, sudaręs elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sutarties sudarymo dienos apie tai raštu pranešti garantinio tiekimo funkciją atliekančiam asmeniui, kuris ne ilgiau kaip per 3 savaites nuo tokio pranešimo gavimo dienos nutraukia garantinį elektros energijos tiekimą. Garantinio elektros energijos tiekimo trukmė – ne ilgiau kaip 6 mėnesiai. Jeigu per 6 mėnesius vartotojas nepasirenka naujo nepriklausomo tiekėjo, visuomeninis tiekėjas įgyja teisę nutraukti elektros energijos tiekimą vartotojui. Apie garantinio tiekimo nutraukimą visuomeninis tiekėjas įspėja vartotoją ne vėliau kaip prieš 3 savaites iki nutraukimo dienos“. Tuo pačiu tikslu, siūlome tikslinti Elektros energetikos įstatymo projekto 16 straipsnį, pakeičiant šiuo straipsniu pildomo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 44 straipsnio 4 dalyje numatytą terminą ir numatyti, kad nepriklausomas tiekėjas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 1 darbo dieną nuo šio straipsnio 3 dalyje nustatytų aplinkybių atsiradimo dienos, savo vartotojams ir atitinkamam visuomeniniam tiekėjui pranešti apie garantinio elektros energijos tiekimo pradžią ir pagrindą, o vartotojams – ir apie visuomeninį tiekėją, vykdysiantį garantinį elektros energijos tiekimą, bei jo kontaktinius duomenis.

4. Užtikrinant elektros energijos vartotojų interesus ir teisę gauti visų rūšių sąskaitas (įskaitant popierines) už suvartotą elektros energiją nemokamai, siūlome atsisakyti Elektros

energetikos įstatymo projekto 18 straipsnio 2 dalimi keičiamos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 51 straipsnio 4 dalies nuostatos, kurioje nustatyta, kad vartotojui pageidaujant gauti popierines sąskaitas, tiekėjai ir tinklų operatoriai turi teisę taikyti vartotojui tokios sąskaitos pateikimo mokestį. Atsižvelgiant į šį siūlymą, taip pat siūlome atsisakyti Elektros energetikos įstatymo projekto 19 straipsnio 1 dalimi pildomo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 52 straipsnio 2 dalies 6 punkto.

5. Atsižvelgiant į tai, kad paskirtoji įmonė su perdavimo sistemos operatoriumi sudaro ne tik gamybos prognozavimo, bet ir atsiskaitymo už balansavimo elektros energiją sutartį, todėl atskira sutartis dėl informacijos mainų nėra sudaroma, siūlome tikslinti Elektros energetikos įstatymo projekto 20 straipsnį, pakeičiant šiuo straipsniu pildomo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 58 straipsnio 5 dalies 5 punkto nuostatą ir nustatyti, kad „įmonė įsipareigoja sudaryti elektros energijos, gaminamos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, gamybos prognozavimo ir atsiskaitymo už balansavimo elektros energiją sutartį su perdavimo sistemos ir (ar) skirstomųjų tinklų operatoriumi, atsakingu už elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, balansavimą“.

6. Siekiant užtikrinti vartotojų interesus, kai dėl tinklų operatoriaus kaltės susidaro ekstremali padėtis, o nuostoliai vartotojui neatlyginami, siūlome tikslinti Elektros energetikos įstatymo projekto 23 straipsnį, pakeičiant šiuo straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 71 straipsnio 4 dalies 1 punkto nuostatą, numatant, kad tinklų operatorius vartotojui neatlygina jo patirtų nuostolių, kai elektros energijos persiuntimas nutraukiamas arba apribojamas Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos (toliau – Valstybinė energetikos inspekcija) nustatčius tokius vartotojo elektros įrenginių ir (ar) jų eksploatacijos trūkumus, dėl kurių gresia avarija, gedimai, sutrikimai ar kyla pavojus žmonių gyvybei ir saugumui, taip pat tais atvejais, kai tai būtina siekiant išvengti ar susiklosčius energetikos sistemoje ar tinklų operatoriaus elektros tinkle ne dėl tinklų operatoriaus kaltės ekstremaliai padėčiai, kuri kelia grėsmę sistemos ar elektros tinklo funkcionavimui ir stabilumui, taip pat susidarius generavimo galios ar elektros energijos deficitui, bei tuomet, kai elektros energijos persiuntimo nutraukimas arba apribojimas yra būtinas atliekant elektros tinklų priežiūros darbus, taip pat vykdant naujų elektros energijos vartotojų ir (ar) gamintojų įrenginių prijungimo prie elektros tinklų darbus.

7. Siekiant nustatyti protingą terminą, per kurį vartotojas gali kreiptis dėl nuostolių, patirtų laikinai nutraukus elektros energijos persiuntimo paslaugą, siūlome tikslinti Elektros energetikos įstatymo projekto 23 straipsnį, pakeičiant šiuo straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 71 straipsnio 4 dalies 3 punkto nuostatą, numatant, kad „prašymą dėl nuostolių atlyginimo vartotojas turi teisę pateikti tinklų operatoriumi ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo nuostolių atsiradimo dienos. Tinklų operatorius privalo vartotojo prašymą išnagrinėti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos“.

8. Pažymėtina, kad remtinios elektros energijos, pagamintos termofikaciniu režimu bendrojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, metinis mastas nuo 2014 metų palaipsniui buvo mažinamas. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. spalio 7 d. nutarimu Nr. 1083 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimtys 2016 metams nustatymo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. lapkričio 23 d. nutarimu Nr. 1178 „Dėl viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikėjų ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimtys 2017 metams nustatymo“, 2016 ir 2017 metams remtinios elektros energijos gamybos apimtys aptariamai paslaugai nebuvo nustatytos. 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos

2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL 2012 L 315, p. 1) preambulės 35 dalyje nurodyta, kad didelio naudingumo kogeneracija suteikia daug pirminės energijos taupymo galimybių, kurios Sąjungoje iš esmės nėra išnaudotos. Direktyvos 2012/27/ES 14 straipsnio 11 dalyje be kita ko įtvirtinta, jog valstybės narės užtikrina, kad teikiant bet kokią paramą kogeneracijai būtų nustatyta sąlyga, kad elektros energija būtų pagaminta didelio naudingumo kogeneracijos būdu, o atliekinė šiluma efektyviai naudojama siekiant sutaupyti pirminės energijos. Šios aplinkybės suponuoja Elektros energetikos įstatymo projekto 25 straipsniu siūlomo keisti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 2 punkto keitimą, nustatant jame, jog viešuosius interesus atitinkančia paslauga laikytina ne elektros energijos gamyba termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, kai šios elektrinės tiekia šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas ir yra sutaupomas toks pirminės energijos kiekis, kad bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą galima laikyti efektyvia, o elektros energijos gamyba elektrinėse, kuriose elektros energija gaminama didelio naudingumo kogeneracijos būdu, kaip tai apibrėžta Elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 3¹ dalyje. Taip pat siūlome papildyti Elektros energetikos įstatymo projekto 28 straipsnį, nustatant, jog elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 2 punktas taikomas tik po šio įstatymo įsigaliojimo leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus gavusiems elektros energijos gamintojams ir tik atlikus konsultacijas su Europos Komisija dėl galimos valstybės pagalbos, kuri turi atitikti 2014 m. birželio 28 d. Komisijos komunikato „2014-2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ (2014/C 200/01) (toliau – Gairės) numatytus reikalavimus.

9. Energetikos ministerija, atsižvelgdama į elektros perdavimo sistemos operatoriaus 2015 metais atliktą sistemos saugumo ir stabilumo analizę, pažymi, kad nuo 2016 metų elektros energijos gamyba, būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti (numatoma Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 3 punkte) „Lietuvos energijos gamyba“, AB, padalinyje Lietuvos elektrinėje, taip pat elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimas nustatytoje elektrinėse, kurių veikla būtina valstybės energetiniam saugumui užtikrinti (numatoma Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 4 punkte) nėra būtini, nes veikia naujos nuolatinės srovės tarpsteminės elektros jungtys su Švedija ir Lenkija, o šių jungčių technologinės galimybės leidžia užtikrinti Lietuvos elektros energetikos sistemos nacionalinio balansavimo funkciją. Atsižvelgiant į tai, kad minėtos jungtys yra sėkmingai eksploatuojamos, siūloma atsisakyti Elektros energetikos įstatymo projekto 25 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 3 ir 4 punktuose numatytų viešuosius interesus atitinkančių paslaugų. Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimo paslaugą 2017 metams pavesta teikti „Lietuvos energijos gamyba“, AB, Lietuvos elektrinės kombinuotojo ciklo bloku, siūlome Elektros energetikos įstatymo projekto 28 straipsnį papildyti, nustatant kad Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 4 punkte numatytos viešuosius interesus atitinkančios paslaugos atsisakoma nuo 2018 m. sausio 1 dienos.

10. Siekiant užtikrinti sąžiningą konkurenciją, tikslinga numatyti, kad rinkos dalyviams, kurie teiks viešuosius interesus atitinkančias paslaugas būtų taikoma konkurencinga atrankos (vertinimo) procedūra. Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad veikia nuolatinės srovės tarpsteminės elektros jungtys su Švedija bei Lenkija ir elektros energijos gamybos apimtys viešuosius interesus atitinkančioms paslaugoms, su kuriomis buvo sietini ekonominio

pagrįstumo, mažiausių sąnaudų ir poveikio elektros energijos kainai galutiniams vartotojams principai, nebenustatinėjamos, siūlome tikslinti Elektros energetikos įstatymo projekto 25 straipsnį, pakeičiant šiuo straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 3 dalies pirmąjį sakinį ir numatyti, kad tvirtindama viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimtį ateinantiems kalendoriniams metams bei nustatydama įpareigojimus teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas Vyriausybė vadovaujasi viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje ir užtikrina konkurencingą viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių asmenų atrankos procedūrą, vadovaudamasi Vyriausybės patvirtinta atrankos procedūrų vykdymo tvarka. Atitinkamai siūlome tikslinti Elektros energetikos įstatymo projekto 25 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies pirmąjį sakinį.

11. Siekiant gerinti investicinę aplinką aukštos pridėtinės vertės pramonės pritraukimui ir gerinti verslo sąlygas energijai imliose pramonės šakose veikiančioms įmonėms, siūlome tikslinti Elektros energetikos įstatymo projekto 25 straipsnį, papildant šiuo straipsniu keičiamą Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnį nauja 6 dalimi, kurioje būtų numatyta pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą mokėjimo tvarką taikyti 70 procentų atsinaujinančių energijos išteklių mokėjimo lengvatą viešuosius interesus atitinkančių paslaugų biudžeto daliai, skirtai atsinaujinančių energijos išteklių gamybai ir balansavimui remti, Gairių 3 priede išvardintuose sektoriuose veikiančioms įmonėms ir 5 priede išvardintuose sektoriuose veikiančioms įmonėms, kurių elektros energijos vartojimo intensyvumas ne mažesnis kaip 20 procentų, kaip tai apibrėžta Gairių 4 priede. Atsižvelgiant į tai, siūlome papildyti Elektros energetikos įstatymo projekto 28 straipsnį, nustatant, jog siūloma Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 6 dalis taikoma tik atlikus konsultacijas su Europos Komisija dėl galimos valstybės pagalbos, kuri turi atitikti Gairėse numatytus reikalavimus.

12. Atsižvelgiant į tai, kad skirstomųjų tinklų operatoriui numatyta pareiga rengti 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų planą, o elektros tinklų operatoriams – sudaryti galimybę nepriklausomiems tiekėjams naudotis automatinėse duomenų nuskaitymo ar išmaniosios energijos apskaitos sistemose esančiais elektros vartojimo duomenimis ir šių veiksmų atlikimas reikalauja specialaus pasiruošimo, siūlome Elektros energetikos įstatymo projekto 28 straipsnį papildyti, nustatant išimtį dėl projekto 12 straipsnio ir 18 straipsnio 3 dalies įsigaliojimo ir nukeliant šių nuostatų įsigaliojimo datą nuo 2018 m. sausio 1 dienos.

13. Atsižvelgiant į tai, kad Elektros energetikos įstatymo projekto 16 ir 25 straipsnių įsigaliojimui bus taip pat reikalinga parengti/pakeisti poįstatyminius teisės aktus, siūlome Elektros energetikos įstatymo projekto 28 straipsnio 1 dalyje nenumatyti išimties dėl šių straipsnių įsigaliojimo.

14. Siūlome atsisakyti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto 7 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14 straipsnio 8 dalies nuostatos, kurioje įtvirtinta, kad statyti ar įrengti elektrinę planuojančiam asmeniui pageidaujant, elektros tinklų operatorius privalo pateikti išsamią su elektrinės prijungimu prie elektros tinklų susijusių sąnaudų sąmatą, pagrįstą ir tikslų elektrinės prijungimo prie elektros tinklų prašymų pateikimo ir svarstymo grafiką, pagrįstą orientacinį siūlomo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų grafiką, atsižvelgiant į tai, kad tinklų operatoriaus išduodamos išankstinės prijungimo sąlygos – tai preliminarios projektavimo sąlygos, kuriose nustatomi privalomieji energetikos tinklų tiesimo, pertvarkymo ir (ar) plėtros reikalavimai,

prijungiant šio asmens elektrinę prie energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų, ir tinklų operatoriai tol, kol nėra parengtas ir suderintas elektrinės prijungimo prie tinklų techninis projektas, neturi reikiamų duomenų ir galimybių pateikti išsamią su elektrinės prijungimu prie elektros tinklų susijusių sąnaudų sąmatą, pagrįstą ir tikslų elektrinės prijungimo prie elektros tinklų prašymų pateikimo ir svarstymo grafiką, pagrįstą orientacinį siūlomo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų grafiką. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų kaina ir terminai pateikiami elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartyje, kurios projektas pateikiamas statyti ar įrengti elektrinę planuojančiam asmeniui po to, kai yra parengtas ir suderintas elektrinės prijungimo prie tinklų techninis projektas.

15. Siūlome tikslinti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto 7 straipsnį, numatant šiuo straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14 straipsnio 14 dalyje, kad terminas, nurodomas elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokole (toliau – ketinimų protokolas) per kurį asmuo įsipareigoja pastatyti elektrinę, baigti savo elektros tinklų dalyje susijusius darbus ir pateikti reikalingus dokumentus Valstybinės energetikos inspekcijos elektros įrenginių techninės būklės patikrinimo aktui – pažymai gauti, pratęsiamas dėl šioje dalyje numatytų priežasčių, tačiau laikotarpis, kuriam pratęsiamas nurodytas terminas neturi viršyti leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus galiojimo termino. Vadovaujantis Elektros gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokolo pavyzdinės formos, patvirtintos Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. O3-163 „Dėl Elektros gamybos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokolo pavyzdinės formos patvirtinimo“, 2.2 papunkčiu, asmuo, laimėjęs skatinimo kvotų paskirstymo aukcioną, privalo per 3 mėnesius nuo aukciono laimėjimo kreiptis dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 12 dalies 1 punkto nuostatomis, vienas iš dokumentų šiam leidimui gauti yra tinklų operatoriaus patvirtinimas apie galimybę prijungti elektros įrenginius prie perdavimo ar skirstomųjų tinklų. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą įgyvendinančių Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos elektros energetikos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. 1-212 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“, 20.1 papunktyje numatyta, kad tuo atveju, kai asmuo yra laimėjęs skatinimo kvotų paskirstymo aukcioną, prie prašymo gauti leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus turi pateikti ketinimų protokolo kopiją. Įvertinus tai, kad elektrinė turi būti pastatyta per leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus galiojimo terminą ir šis terminas yra ribotas, tikslinga susieti nurodyto leidimo galiojimo terminą ir terminą, nurodytą ketinimų protokole per kurį asmuo įsipareigoja pastatyti elektrinę, baigti savo elektros tinklų dalyje susijusius darbus ir pateikti reikalingus dokumentus Valstybinės energetikos inspekcijos elektros įrenginių techninės būklės patikrinimo aktui – pažymai gauti.

16. Siekiant sudaryti vienodas sąlygas tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims pasirenkant naudojamą atsinaujinančių išteklių rūšį ir elektros energijos tiekėją, siūlome pakeisti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto 12 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20 straipsnio 12 dalį, numatant, kad fizinių ir juridinių asmenų elektrinės gali būti ne tik saulės šviesos energijos, o atsinaujinančius energijos išteklius naudojančios elektrinės, papildomai nustatant, kad juridinio asmens elektrinės įrengtoji galia gali būti ne didesnė kaip 500 kW, bei atsisakyti nuostatos, kuri numato prievolę elektros energiją gaminančiam vartotojui (toliau – gaminantis vartotojas) sudaryti

elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju. Šie pakeitimai valstybės biudžeto lėšų nepareikalaus, kadangi gaminantys vartotojai elektrines įrengia savo lėšomis arba pasinaudoję Europos Sąjungos ar kitų fondų lėšomis, o už naudojimąsi elektros tinklais moka naudojimosi elektros tinklais paslaugų kainą, kuri padengia visas pagrįstas skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudas. Atsižvelgiant į šį siūlymą, keistina Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 6 dalis, joje numatant, kad gaminančių vartotojų atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių įrengtoji suminė galia apskaičiuojama kaip šių elektrinių įrengtųjų galių, nurodytų leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir leidimuose gaminti elektros energiją, išduotuose elektros energiją gaminantiems vartotojams, suma.

17. Atsižvelgiant į šio nutarimo 15 punkte pateikiamus siūlymus, kuriuos priėmus padidės gaminančių vartotojų skaičius ir jų įrengtų elektrinių galios, siūlome pakeisti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20 straipsnio 18 dalį, nustatant, kad gaminančių vartotojų atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių įrengtoji suminė galia neturi viršyti 100 MW, iš kurių 70 MW galia paskirstoma fiziniams asmenims ir 30 MW galia juridiniams asmenims, bei atsisakyti nuostatos, kad pasiekus 10 MW saulės šviesos energijos elektrinių įrengtąją suminę galia, Vyriausybė parengia ir patvirtina tolesnės saulės šviesos energijos elektrinių plėtros tvarkos aprašą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl aplinkos taršos mažinimo, energijos tiekimo saugumo ir patikimumo užtikrinimo bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos reikalavimus. Atitinkamai, atsižvelgiant į tai, kad iki Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo pakeitimų įsigaliojimo jau bus pasiekta tam tikra gaminančių vartotojų elektrinių galia, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto 25 straipsnį siūloma papildyti nuostata, kad gaminančių vartotojų elektrinių suminės įrengtosios galios apskaičiavimas tęsiamas, nustatant, kad prie gaminančių vartotojų elektrinių įrengtosios suminės galios, apskaičiuotos Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka iki Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projektu siūlomų pakeitimų įsigaliojimo, pridedamos po pakeitimų įsigaliojimo įrengiamų gaminančių vartotojų elektrinių įrengtosios galios.

18. Įvertinant aiškinamajame rašte nurodomus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo keitimo tikslus ir tai, kad Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte nėra numatomas biudžetų supirkimo laikotarpis ir superkami kiekiai, siūloma panaikinti Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos kompetenciją nustatyti biudžetų supirkimo tarifus, pripažįstant Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 30 straipsnio 3 dalį netekusia galia.

19. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme ir Lietuvos Respublikos statybos įstatyme yra vartojamos sąvokos „prijungimo sąlygos“, „prisijungimo sąlygos“, siūlome patikslinti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto 1 straipsnio 3 ir 4 dalis ir nustatyti, kad „Elektrinės išankstinės prijungimo prie energetikos tinklų sąlygos (toliau – išankstinės prijungimo sąlygos) – statyti ar įrengti elektrinę planuojančiam asmeniui išduodamos preliminarios prijungimo sąlygos, kuriose nustatomi privalomieji energetikos tinklų tiesimo, pertvarkymo ir (ar) plėtros reikalavimai, prijungiant šio asmens elektrinę prie energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų ar teikiant kitas teisės aktuose nustatytas paslaugas“ ir „Elektrinės prijungimo prie energetikos tinklų sąlygos (toliau – prijungimo sąlygos) – techninės sąlygos, kuriose nustatomi privalomieji energetikos tinklų

tiesimo, pertvarkymo ir (ar) plėtros reikalavimai, prijungiant elektrinę prie energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų ar teikiant kitas teisės aktuose nustatytas paslaugas.“

20. Atsižvelgiant į tai, kad Energetikos įstatymo 27 straipsnio 5 dalis yra pripažinta netekusi galios, siūlome tikslinti Energetikos įstatymo projekto 3 straipsnį, pakeičiant šiuo straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 3 punkto nuostatą ir numatant, kad Valstybinė energetikos inspekcija „organizuoja šio įstatymo 27 straipsnio 6 dalyje nustatytų sistemų energijos vartojimo efektyvumo patikrinimą“.

21. Atsižvelgiant į tai, kad energetikos įmonės, kurių veiklai yra taikomos valstybės reguliuojamos kainos, prekes ir paslaugas įsigyja ne tik iš Viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje nurodytų subjektų, bet ir iš kitų asmenų, o tokia informacija Komisijai reikšminga įsitikinant iš tokių asmenų gaunamų prekių ir paslaugų kainų pagrįstumu, siūlome tikslinti Energetikos įstatymo projekto 5 straipsnį, pakeičiant šiuo straipsniu pildomo Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 25 straipsnio 6 dalį ir numatyti, kad „Fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys Komisijos prašymu teikia jai informaciją apie energetikos įmonėms suteiktų paslaugų teikimo ar parduotų prekių tiekimo sąnaudas, pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodaras, kurie turi įtakos valstybės reguliuojamoms kainoms, kai energetikos įmonės, kurių veiklai yra taikomos valstybės reguliuojamos kainos, su fiziniais ir (ar) juridiniais asmenimis sudaro paslaugų teikimo ar prekių pirkimo sandorius. Komisija, naudodamasi jos teise gauti iš fizinių ir (ar) juridinių asmenų informaciją, privalo užtikrinti gautos informacijos ar duomenų konfidencialumą, jei juos pateikęs asmuo to prašo, tačiau ši pareiga neapriboja galimybės Komisijai skelbti ar kitaip naudoti apibendrintą ar nuasmenintą informaciją ar duomenis, kai iš pateikiamos informacijos ar duomenų negalima nustatyti konkrečių asmenų“.

22. Siūlome numatyti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto nuostatų, susijusių su gaminančių vartotojų teisiniu reguliavimu, o būtent šio nutarimo 16 ir 17 punktuose nurodytų pakeitimų, įsigaliojimo datą - 2017 m. liepos 1 d., atsižvelgiant į tai, kad nustatomas ūkio subjektams palankesnis teisinis reguliavimas ir šiems pakeitimams įgyvendinti nereikia rengti ir tvirtinti įgyvendinamųjų teisės aktų bei atlikti kitokių parengiamųjų darbų. Siūlome numatyti vėlesnę Elektros energetikos įstatymo, Energetikos įstatymo ir kitų Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projektų įsigaliojimo datą – 2017 m. lapkričio 1 d. ir atitinkamai pakoreguoti minėtų įstatymų projektų įgyvendinimą reglamentuojančias nuostatas bei numatyti, kad Vyriausybė ir kitos institucijos įgyvendinamuosius teisės aktus, susijusius su ūkio subjektų veiklos ar priežiūros reguliavimu, turi priimti iki 2017 m. liepos 31 d.

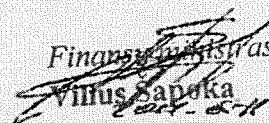

Ministras Pirmininkas

Energetikos ministras

R. Mikalauskas
2017-05-17

Energetikos viceministras

Egidijus Purlys
2017-05-17

Finansų ministras
Vilnius Sapoka
2017-05-17
Energetikos viceministras

Vidmantas Macevičius
2017-05-17

Išrašas

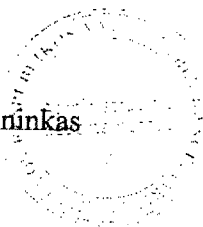
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ PASITARIMO PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 26 d. Nr. 16

6. Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 39¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4598, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4599 ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 straipsnių pakeitimo, aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 33 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIP-4600 (TAP-17-201(4) (17-504(5))

Šio klausimo svarstymą atidėti.

Ministras Pirmininkas

Saulius Skvernelis

prie 4 klausimo (LRV pasit)

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2017-05-14 Nr. (1.6) 2T-415

Kopija

Į 2017-05-18 Nr. (17.2-16)3-985

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

DĖL IŠVADOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTUI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 78.1 papunkčio nuostatas, pagal kompetenciją išnaginėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 39¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4598, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4599 ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 straipsnių pakeitimo, aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 33 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIP-4600“ projektą (toliau – Projektas), teikia pastabas. Pažymėtina, kad Projekte atsirado visiškai naujų nuostatų, kurių nebuvo ankstesnio Projekto derinimo su Teisingumo ministerija metu.

1. Projekto 11 punkte siekiama įtvirtinti naujas nuostatas (jų atsiradimo priežastys, iniciatoriai nėra įvardinti Projekto lydimojoje medžiagoje), kuriomis siūloma Seimui tikslinti Elektros energetikos įstatymo projekto 25 straipsnį, papildant šiuo straipsniu keičiamą Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnį nauja 6 dalimi, kurioje būtų numatyta *pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą mokėjimo tvarką taikyti 70 procentų atsinaujinančių energijos išteklių mokėjimo lengvatą viešuosius interesus atitinkančių paslaugų biudžeto daliai, skirtai atsinaujinančių energijos išteklių gamybai ir balansavimui remti, 2014 m. birželio 28 d. Komisijos komunikato „2014 – 2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ (2014/C 200/01) (toliau – Gairės) 3 priede išvardintuose sektoriuose veikiančioms įmonėms ir 5 priede išvardintuose sektoriuose veikiančioms įmonėms, kurių elektros energijos vartojimo intensyvumas ne mažesnis kaip 20 procentų, kaip tai apibrėžta Gairių 4 priede).*

Toks siūlymas nėra pakankamai argumentuotas (Projekto 11 punkte nurodytos bendro pobūdžio nuostatos – „siekiant gerinti investicinę aplinką aukštos pridėtinės vertės pramonės pritraukimui ir gerinti verslo sąlygas energijai imliose pramonės šakose veikiančioms įmonėms“), tačiau tokių nuostatų įtvirtinimui ir pagrindimui (pavyzdžiui, neargumentuotai siūloma taikyti 70

100 Atkurtai
Lietuvai

proc. lengvatą) reikalingas detalesnis jų poveikio (kitiems subjektams, vartotojams) vertinimas, įskaitant vertinimą konkurencijos teisės/valstybės pagalbos teikimo sąlygų ir lygiateisiškumo principo kontekste, kuris galėtų būti tinkamai atliktas per Vyriausybės teisėkūros procedūrą. Todėl tokie, su įstatymų projektu, dėl kurių teikiama Vyriausybės išvada, nuostatomis nesusiję siūlymai, mūsų nuomone, turėtų būti teikiami atskira teisėkūros iniciatyva. Kartu pastebėtina, kad į Gairių 3 ir 5 priedus patenka ir alkoholio/tabako pramonės įmonės, todėl lengvatų taikymas tokioms įmonėms galėtų būti nesuderinamas su Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 (toliau – Programa) nuostatomis dėl alkoholio vartojimo mažinimo ir tabako kontrolės politikos priemonių (žr., pavyzdžiui, Programos 49, 50 punktų nuostatas).

2. Projekto 11 punkte taip pat siūloma įtvirtinti naują nuostatą (siūloma papildyti Elektros energetikos įstatymo projekto 28 straipsnį, nustatant, jog Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 6 dalis taikoma *tik atlikus konsultacijas su Europos Komisija dėl galimos valstybės pagalbos*, kuri turi atitikti Gairėse numatytus reikalavimus). Viena vertus, neįvardintas subjektas, kuris turėtų tokias konsultacijas atlikti, kita vertus, diskutuotinas tokių sąlyginių nuostatų įtvirtinimo įstatyme galimumas, teisinio reguliavimo aiškumo ir stabilumo kontekste (be to, būtų tikslinga tokias konsultacijas atlikti iki Projekto priėmimo ir tik tuomet formuluoti atitinkamą pasiūlymą Seimui). Tai taikytina ir dėl Projekto 8 punkto analogiškų nuostatų.

3. Siūlytina Projekto 11 punkte tikslinti formuluotę „atsinaujinančių energijos išteklių mokestimo lengvata“, ją susiejant su Elektros energetikos įstatyme vartojama sąvoka „Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos“.

4. Siūlytina Projekto 9 p. nurodyti teisės aktą, kuriuo šiame punkte nurodytam subjektui 2017 metais pavesta teikti elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimo paslauga.

5. Siūlytina Projekto 10 p. antrajame sakinyje įvardinti konkrečias viešuosius interesus atitinkančias paslaugas.

6. Siūlytina Projekto 17 punkte papildomai argumentuoti naujų nuostatų dėl įrengtosios suminės galios paskirstymo (70 MW – fiziniams asmenims ir 30 MW – juridiniams asmenims) įtvirtinimo priežastis. Toks paskirstymas galimai kontrastuoja su Projekto 16 punkto, kuriame siūloma nustatyti, kad juridinių asmenų elektrinės įrengtoji galia neviršytų 500 kW, o fiziniams asmenims – išliktų 10 kW, naujomis nuostatomis. Taip pat siūlytina įvertinti pereinamojo pobūdžio nuostatų įtvirtinimo poreikį (atitinkamą siūlymą suformuluojant Seimui) dėl minėtų naujų Projekto nuostatų, susijusių su maksimalios įrengtosios galios padidinimu/paskirstymu, taikymo.

Projekto 17 p. pirmajame sakinyje vietoj nuorodos į 15 p. teiktina nuoroda į 16 p.

7. Atsižvelgiant į tai, kad 2017 m. liepos 1 d. įsigalios Viešųjų pirkimų įstatymo nauja redakcija, siūlytina Projekto 21 p. skliaustuose papildomai teikti nuorodas į atitinkamas šio įstatymo naujos redakcijos nuostatas.

Teisingumo ministrė

Milda Vainiutė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10,
18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 391 STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-4598, LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 6,
9, 21, 25, 30 IR 37 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-4599 IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS
ĮSTATYMO NR. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56,
58, 65 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, AŠTUNTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO
IR 33 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO NR.
XIIP-4600“ PROJEKTO (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS)
(TAP NR. 17-201; TAIS NR. 17-504(2))**

2017-03-01Nr.NV-566

Vilnius

Įvertinę Nutarimo projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Manytume, kad Nutarimo projekto 1 punkte formuluojamam pasiūlymui pagrįsti reikėtų nurodyti ne bendro pobūdžio motyvą „siekiant teisinio aiškumo“, o suformuluojant, galbūt, specifinę problemą, kuri ir sąlygoja siūlomą keitimą. Analogiškai koreguotinas ir Nutarimo projekto 3 punkto motyvas „užtikrinant elektros energijos vartotojų teises ir interesus“.
2. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Vyriausybės Nutarimo projekto 1 punkte siūlomą Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 39¹ straipsniu įstatymo projektu Nr. XIIP-4598 (toliau – Elektros energetikos įstatymo projektas) keičiamą Elektros energetikos įstatymo 9 str. 3 dalies 21 punkto redakciją taptų neaiškus subjektas, kuris tvirtintų/rengtų metodiką, kuri yra minima 9 str. 3 dalies 21 punkte. Kartu Nutarimo projekto 1 punkto pirmame sakinyje tikslintina formuluotė „išankstinių prijungimo sąlygų“, atskleidžiant šios formuluotės reikšmę (t.y. nurodyti apie kokias prijungimo sąlygas yra kalbama) (analogiškai tikslintinas ir Nutarimo projekto 2 punkto žodis „informacija“).
3. Jei Nutarimo projekto 2 punkte pateikiama tiksli keičiamo Elektros energetikos įstatymo 44 str. 2 dalies 1 punkto redakcija, siūlytume ją dėstyti kabutėse, analogiškai kaip yra dėstoma Nutarimo projekto 14 punkte (analogiškai siūlytume dėstyti nuostatas ir kituose Nutarimo projekto punktuose, kuriuose yra siūlomos konkrečios Elektros energetikos įstatymo/Energetikos įstatymo (pvz. Nutarimo projekto 16 punktas) tam tikrų straipsnių nuostatų redakcijos). Be to, reikėtų pateikti motyvus, dėl ko yra siūloma atsisakyti Elektros energetikos įstatymo projektu keičiamo Elektros energetikos įstatymo 44 str. 2 dalies 1 punkto paskutinių trijų sakinių.
4. Manytume, kad Nutarimo projekto 3 punkte nėra tikslo nurodyti 52 str. 2 dalies 6 punkto formuluotės, o reikėtų tiesiog siūlyti atsisakyti šio punkto. Nutarimo projekto 3 punkte žodis „siūlytina“ turėtų būti keičiamas į „siūlome“.
5. Atkreipiame dėmesį, kad Nutarimo projekto 4 punkte neatsispindi, kodėl keičiamo Elektros energetikos įstatymo 58 str. 5 dalies 5 punkte siūloma atsisakyti nuostatos dėl

informacijos mainų sutarties su perdavimo sistemos ir (ar) skirstomųjų tinklų operatoriumi sudarymo.

6. Atsižvelgiant į Nutarimo projekto 6 punkte vartojamą formuluotę „metinis mastas palaipsniui buvo mažinamas“, reikėtų nurodyti metus, nuo kurių remtinės elektros energijos, pagamintos termofikaciniu režimu bendrojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, metinis mastas buvo mažinamas.
7. Nutarimo projekto 6 punkte, laikantis Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos 2002 m. gruodžio 13 d. įsakymu Nr. 106k (2006 m. rugsėjo 25 d. įsakymo Nr. 129KKK redakcija) patvirtintų Nuorodų į Europos Sąjungos teisės aktus pateikimo įstatymuose ir kituose teisės aktuose rekomendacijų 12.2 papunkčio reikalavimų, reikėtų nurodyti minimos direktyvos oficialaus paskelbimo šaltinį.
8. Nutarimo projekto 6 punkto ketvirtąjį ir penktąjį sakinius siūlytume apjungti, kartu keičiant ir jų dėstymą į „Šios aplinkybės suponuoja Elektros energetikos įstatymo projekto 25 straipsniu siūlomo keisti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 2 punkto keitimą, nustatant jame, jog viešuosius interesus atitinkančia paslauga laikytina ne elektros energijos gamyba termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, kai šios elektrinės tiekia šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas ir yra sutaupomas toks pirminės energijos kiekis, kad bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą galima laikyti efektyvia, o elektros energijos gamyba didelio naudingumo kogeneracinėse elektrinėse“.
9. Manytume, kad Nutarimo projekto 7 punkte nėra korektiška teikti siūlymą „atitinkamai pernumeruoti 2 dalies punktus“, nes, manytume, kad redakciniai pataisymai bus atliekami savo ruožtu, jei Seimas atsižvelgs į Vyriausybės siūlymą atsisakyti keičiamo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 3 punkto nuostatos. Taip pat, Nutarimo projekto 7 punkte nėra korektiškas terminas „tikslinti <.....> atsisakant“, todėl siūlytume vartoti „atsisakyti“ (analogiškai koreguotini ir Nutarimo projekto 3, 12 punktai), o žodį „patvirtina“ taip pat reikėtų keisti, nes jis paprastai naudojamas priimant tam tikrą teisės aktą.
10. Nutarimo projekto 7 punkte nurodoma, kad elektros energijos gamyba, būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti *nėra būtina 2016 metams* (atkreiptinas dėmesys, kad 2016 metai jau yra pasibaigę), o tuo tarpu keičiamo Elektros energetikos įstatymo 74 str. 2 d. 3 punkto siūloma *visai atsisakyti*. Šis loginis netikslumas turėtų būti šalinamas.
11. Nutarimo projekto 8 punkte formuluotę „Vadovaujantis sąžiningos konkurencijos užtikrinimo principu“ siūlytume keisti į „Siekiant užtikrinti sąžiningą konkurenciją“. Taip pat, siūlymas Vyriausybės nutarimu detalizuoti ūkio subjektų, kurie teiks viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, atrankos procedūras, manytume, nėra korektiškas, nes pagal Konstitucinio Teismo nutarimuose suformuotą doktriną teisinis reguliavimas, susijęs su asmenų teisių ir pareigų nustatymu, gali būti įtvirtintas tik įstatymu, bet ne poįstatyminiu teisės aktu. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projekte teikiant siūlymą dėl keičiamo Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 3 dalies, reikėtų kartu suformuluoti esmines sąlygas dėl ūkio subjektų atrankos.
12. Atkreipiame dėmesį, kad pareiga sudaryti galimybę nepriklausomiems tiekėjams naudotis automatinėse duomenų nuskaitymo ar išmaniosios energijos apskaitos sistemose esančiais elektros vartojimo duomenimis priskirtina ne skirstomųjų tinklų operatoriui, kaip yra nurodoma Nutarimo projekto 10 punkte, o elektros tinklų operatoriui (žr. keičiamo Elektros energetikos įstatymo 51 str. 5 dalį).
13. Atsižvelgiant į tai, kad Nutarimo projekto 10 punkte teikiamas siūlymas dėl Elektros energetikos įstatymo įsigaliojimą reglamentuojančių nuostatų tikslinimo (t.y. Elektros

- energetikos įstatymo 28 str.), todėl siūlymą dėl keičiamo Elektros energetikos įstatymo 39¹ str. 2 d. 2 punkto koregavimo siūlytume dėstyti kitame Nutarimo projekto punkte, kartu pateikiant tokio siūlymo motyvus.
14. Įvertinus Nutarimo projekto 11 punktą manytume, kad teikti tokio pobūdžio siūlymą nėra korektiška, nes bet kokia parama, atitinkanti valstybės pagalbos kriterijus turėtų būti suderinta su Europos Komisija ir negalėtų būti taikomas tol, kol Europos Komisija dėl jo suderinamumo nepriims galutinio sprendimo. Kitu atveju tokia valstybės pagalba laikoma neteisėta.
 15. Atkreiptinas dėmesys, kad Nutarimo projekto 11 punkte remiamasi ne Elektros energetikos įstatymo projektu siūloma Elektros energetikos įstatymo 74 str. 2 dalies 2 punkto redakcija, o ta, kurią Nutarimo projekto 6 punktu siūlo pati Vyriausybė. Todėl Nutarimo projekto 11 punkte neturėtų būti vartojama formuluotė „šio įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 2 punkte *numatytai*“. Kartu siūlytume įvertinti galimybę Nutarimo projekto 6 ir 11 punktus apjungti.
 16. Svarstyтина, ar nebūtų tikslinga Nutarimo projekto 13 punkte siūloma nuostata siūlyti pildyti ne Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 straipsnių pakeitimo, aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 33 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektu Nr. XIIP-4600 (toliau – Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projektas) keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14 str. 14 dalį, o šio įstatymo 14 str. 11 d. 2 punktą. Nutarimo projekto 13 punkte atsisakytina žodžių skliaustuose „jeigu jis buvo išduotas“, nes šiuo atveju yra kalbama apie asmenis, nurodytus keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14 str. 10 dalyje, kuriems leidimas plėtoti elektros energijos pajėgumus yra reikalingas.
 17. Nutarimo projekto 15 punkto nuostatą „Atsižvelgiant į šiuo metu jau galiojančius Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo pakeitimus“ siūlytume keisti į „Atsižvelgiant į tai, kad Energetikos įstatymo 27 str. 5 dalis yra pripažinta netekusia galios“.
 18. Nutarimo projekto 17 punkte teikiant siūlymą dėl Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIIP-4599 (toliau – Energetikos įstatymo projektas) keičiamo Energetikos įstatymo 37 str. 1 dalies tikslinimo, siūlytume atsisakyti nuostatos „į kuriuos atsižvelgia energetikos įmonė ir prašymą pateikęs vartotojas tarpusavyje derindami energetikos objektų išpirkimo ar eksploatavimo tvarką ir sąlygas“, nes pastaroji nuostata gali būti klaidinanti, o be to ji tik atkartoja keičiamo Energetikos įstatymo 37 str. 1 d. antro sakinio nuostatą.
 19. Atsižvelgiant į Nutarimo projekto struktūrą, siūlymus dėl Elektros energetikos įstatymo projekto 28 str. 1 dalies keitimo siūlytume dėstyti Nutarimo projekto 10 punkte ar naujame punkte kuris eitų prieš/po Nutarimo projekto 10 punkto, kartu pagrindžiant siūlomą Elektros energetikos įstatymo projekto 28 str. 1 dalies redakciją.
 20. Manytume, kad Nutarimo projekto 18 punkte tikslinga būtų pasisakyti ir tai, kad vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 str. 4 dalimi, pasiūlymų Vyriausybei ir kitoms institucijoms priimti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, susijusius su ūkio subjektų veiklos ar priežiūros reguliavimu, terminas turėtų būti 3 mėn. ankstesnis, nei įstatymo įsigaliojimo data.

Teisės departamento direktoriaus pavaduotojas

Aleksandr Radčenko

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Siunčiama el. paštu: LRVkanceliarija@lrv.lt

2017-05- Nr. SD-

Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai
Siunčiama el. paštu: info@enmin.lt
dovile.zajauskaite@enmin.lt

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
Siunčiama el. paštu: finmin@finmin.lt
agne.bagociute@finmin.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

„Lietuvos energijos gamyba“, AB (toliau – Bendrovė), susipažinusi ir įvertinusi Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – Enmin) Lietuvos Respublikos Vyriausybei (toliau – Vyriausybė) pateiktą svarstyti „Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 39(1) straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4598, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4599 ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 straipsnių pakeitimo, aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 33 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIP-4600“ projektas“ projektą (toliau – Projektas), žemiau pateikia savo pastabas ir pasiūlymus Projektui.

Projektu iš esmės siekiama pritarti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 39(1) straipsniu įstatymo projektui Nr. XIIP-4598 (toliau – Elektros energetikos įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-4599 (toliau – Energetikos įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 straipsnių pakeitimo, aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 33 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektui Nr. XIIP-4600 (toliau – Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai), tačiau, kartu, Lietuvos Respublikos Seimui taip pat siūloma įstatymo projektus tobulinti, atsižvelgiant į Projekte pateikiamas pastabas ir pasiūlymus.

Bendrovei yra itin aktualus Projekto 9 punkte pateiktas siūlymas, kuriuo, be pakankamų objektyvių priežasčių ir paaiškinimų, **Enmin nuo 2018 m. sausio 1 d. siūlo atsisakyti Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 4 punkte [Elektros energetikos įstatymo projekto 74 straipsnio 2 dalies 4 punkte] įtvirtintos viešuosius interesus atitinkančios paslaugos [t. y. elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimas nustatytoje elektrinėse, kurių veikla būtina valstybės energetiniam saugumui užtikrinti]**. Bendrovės nuomone, toks Enmin neapibrėžtumas, nenuoseklumas, skubotų sprendimų siūlymas, ne tik kad neatitinka jos pačios viešai išsakomos

nuomonės dėl pakankamos generacijos trūkumo Lietuvoje, tačiau ir galimai kelia grėsmę nacionaliniam energetiniam saugumui bei sinchronizacijos su Vakarų Europa galimybėms. Dėl to Bendrovė, siekdama, kad priimant tokius Projektu teikiamus siūlymus būtų atsižvelgta į visas galinčias kilti rizikas ateityje, teikia savo pastebėjimus dėl Projekto 9 punkte teikiamų siūlymų.

1. Sutikus su Projekto 9 punkte pateiktais siūlymais, ženkliai išaugtų SGDT išlaikymo kaštai likusiems dujų vartotojams

*Pirmiausia Bendrovė pastebi, kad priėmus Projekto 9 punkte pateiktus siūlymus ir nuo 2018 m. sausio 1 d. panaikinus Elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 1 dalies 4 punkte [Elektros energetikos įstatymo projekto 74 straipsnio 2 dalies 4 punkte] apibrėžtą viešuosius interesus atitinkančią paslaugą (toliau – VIAP), t. y. elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimas nustatytoje elektrinėse, kurių veikla būtina valstybės energetiniam saugumui užtikrinti (toliau – Sistemos rezervas), **Bendrovė, siekdama minimizuoti patiriamus nuostolius, būtų priversta iš eksploatacijos išvesti kombinuoto ciklo bloką (toliau – KCB).***

Kaip yra žinoma, Bendrovės valdomas KCB šiuo metu, t. y. 2017 metų laikotarpiu, teikia Sistemos rezervo paslaugą. Kadangi veikiant jungtims su Švedija ir Lenkija KCB negali konkurencingai veikti žemų kainų rinkoje bei uždirbti pakankamai pelno, jog padengtų jo išlaikymo kaštus, kurių beveik 40 proc. sudaro prisiimami gamtinių dujų infrastruktūros, tame tarpe suskystintų gamtinių dujų terminalo (toliau – SGDT), išlaikymo kaštai, nutraukus VIAP paslaugos teikimą Bendrovė būtų priversta nutraukti ir KCB eksploatavimą, nes jo išlaikymo kaštų nebebūtų galimybės dengti iš Sistemos rezervo paslaugos gaunamomis pajamomis.

Kartu pažymėtina, kad Bendrovės valdomame Elektrėnų komplekse esantys įrenginiai (t. y. KCB ir Bendrovės valdomi 7-8 blokai) dalijasi bendra infrastruktūra, todėl nutraukus KCB eksploataciją reikšmingai išaugtų ir likusiems įrenginiams (t. y. seniesiems Lietuvos elektrinės 7-8 blokams) tenkantys išlaikymo kaštai. Dėl šios priežasties, sumažėtų šių įrenginių konkurencingumas teikiant tretinio aktyviosios galios rezervo paslaugas, todėl, tikėtina, Bendrovė nebeturėtų galimybių laimėti perdavimo sistemos operatoriaus (toliau – PSO) 2018 m. tretinio aktyviosios galios rezervo aukciono. Tai reiškia, kad dėl Enmin siūlomų priimti sprendimų gali susidaryti situacija, **jog nuo 2018 metų iš eksploatacijos būtų išvedami visi Bendrovės valdomame Elektrėnų komplekse esantys elektros energijos gamybos įrenginiai, t. y. tiek KCB, tiek senieji 7-8 blokai.**

Toks Bendrovės valdomų bei patikimai prieinamų elektros energijos gamybos įrenginių išvedimas iš eksploatacijos reikštų, **jog nuo 2018 metų Lietuvoje gamtinių dujų vartojimo pajėgumai sumažėtų 45 GWh/paraž/metus (t. y. daugiau nei 25 proc.), todėl net 24 mln. Eur išaugtų visų likusių gamtinių dujų vartotojų mokama vartojimo pajėgumų dalis.**

Tai taip pat reikštų, kad **nuo 2018 metų apie 20 mln. Eur, t. y. apie 34 proc., išaugtų ir SGDT saugumo dedamosios sąnaudos, kurias taip pat turėtų dengti likusieji vartotojai.** Kaip yra nurodoma naujausioje Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – VKEKK) pažymoje „Dėl Gamtinių dujų tiekimo saugumo papildomos dedamosios prie gamtinių dujų perdavimo kainos perskaičiavimo 2017 metams“¹, šiuo metu užsakomi vartojimo pajėgumai siekia apytiksliai 177 GWh. Iš jų, Bendrovės duomenimis, 25 proc. tenka būtent Bendrovės valdomam

¹ Prieiga internete: http://www.vkekk.lt/SiteAssets/posedziai/2017-05-15/3_saugumo%20dedamoji%20prie%20GD%20perdavimo%20kainos_atnaujinta%20pazyma.pdf

Elektrėnų kompleksui (t. y. KCB ir seniesiems 7-8 blokams). Todėl Enmin nuo 2018 m. sausio 1 d. panaikinus Sistemos rezervo paslaugos užsakymą ir Bendrovei nebeužsakant vartojimo pajėgumų [vartojimo pajėgumai nebūtų užsakomi, nes Bendrovė, kaip minėta aukščiau, būtų priversta išvesti iš eksploatacijos jos valdomus elektros energijos gamybos įrenginius], **SGDT saugumo dedamosios sąnaudos likusiems vartotojams išaugtų apytiksliai 20 mln. Eur.**

Atsižvelgiant į tai, Sistemos rezervo paslaugos panaikinimas, visų pirma, sąlygotų SGDT išlaikymo kaštų likusiems vartotojams ženklų didėjimą.

2. Sutikus su Projekto 9 punkte pateiktais siūlymais, Lietuva liktų be patikimai prieinamų generacijos šaltinių, kurie, pavyzdžiui, atsiungus NordBalt jungčiai, nesugebėtų užtikrinti elektros sistemos saugumo

*Visų pirma pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimo atnaujintoje Nacionalinio saugumo strategijoje² pažymėta, kad vienas iš Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo politikos prioritetų ir ilgojo ir vidutinio laikotarpio uždavinių yra ekonominio ir energetinio saugumo stiprinimas. Tuo tikslu, (i) Lietuvos Respublika *mažins energetinę priklausomybę nuo importo, skatindama vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą*, įgyvendindama energetinio efektyvumo didinimo priemones ir įvertindama branduolinės energetikos panaudojimo galimybes, (ii) Lietuvos Respublika, *siekdama užtikrinti energetikos įmonių veiklą ekstremaliomis sąlygomis, smarkiai sumažėjus arba visiškai nutrūkus energijos ar jos išteklių tiekimui, kaups ir išlaikys energijos išteklių privalomąsias atsargas*, stiprins regionų bendradarbiavimą šioje srityje (žr. Nacionalinio saugumo strategijos 18.15.5. ir 18.15.6. papunkčius).*

Tačiau sprendžiant iš Enmin pateikiamų siūlymų (konkrečiai Projekto 9 punktas), susidaro įspūdis, kad nacionalinio saugumo interesai energetikos sektoriuje nėra pirmaeiliai interesai.

Sekančiai taip pat pažymėta, kad teikdama Projekto 9 punkte išdėstytus siūlymus Enmin remiasi PSO 2015 metais atliktais sistemos saugumo ir stabilumo analizės duomenimis, kuriuose, kaip teigia Enmin, pažymėta, jog nuo 2016 metų elektros energijos gamyba, būtina elektros energijos tiekimo saugumo užtikrinti (t. y. Elektros energetikos įstatymo projekto 74 straipsnio 2 dalies 3 punkte apibrėžta paslauga) Bendrovės padalinyje Lietuvos elektrinėje, taip pat elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimas nustatytoje elektrinėse, kurių veikla būtina valstybės energetiniam saugumui užtikrinti (t. y. Elektros energetikos įstatymo projekto 74 straipsnio 2 dalies 4 punkte apibrėžta paslauga), nėra būtina, nes veikia naujos nuolatinės srovės tarp sisteminės elektros jungtys su Švedija ir Lenkija, o šių jungčių technologinės galimybės leidžia užtikrinti Lietuvos elektros energetikos sistemos nacionalinio balansavimo funkciją.

Tačiau Bendrovė atkreipia dėmesį, kad:

- (i) visų pirma, 2015 metais tarp sisteminės elektros jungtys su Švedija ir Lenkija nebuvo eksploatuojamos, todėl PSO analizė buvo paremta tik prognozuojamais duomenimis, kurie negali būti pagrindas priimant strategiškai svarbius sprendimus. Bendrovė šiame kontekste taip pat pažymi, kad, jos žiniomis, PSO artimiausiu metu turėtų atlikti išsamią nacionalinės ir regioninės elektros energijos gamybos pakankamumo lygio analizę (angl. *generation adequacy assessment*), kurią atlikus turėtų paaiškėti, kiek ir kokių pajėgumų Lietuvai reikia tam, jog būtų galima užtikrinti nuolatinį sistemos tiekimo saugumą ekstremalių sąlygų elektros energetikos sistemos metu, įskaitant ir sistemos atstatymo

² Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 patvirtinta Nacionalinio saugumo strategija (aktuali redakcija nuo 2017 m. sausio 26 d.).

galimybę įvykus totalinei elektros sistemos avarijai. Kol tokia analizė nėra atlikta, Bendrovės nuomone, paslaugų atsisakymas (t. y. Sistemos rezervo) gali sąlygoti tik tai, kad, esant poreikiui, Lietuva neturės pakankamų generacijos pajėgumų, kurie, technologine prasme, būtų pilnai užtikrinami ir prieinami;

- (ii) visų antra, faktinis elektros jungčių su Švedija ir Lenkija veikimas parodė, kad tarp sisteminės jungtys, bent jau kol kas, neveikia taip patikimai kaip buvo tikėtasi. **NordBalt jungtis su Švedija, Bendrovės duomenimis, per 2016 metus buvo neprieinama net 22 proc. laiko, tuo tarpu LitPol Link – 4 proc. laiko.** Be to, LitPol Link jungties pralaidumas yra dažnai apribotas Lenkijos perdavimo sistemos operatoriaus sprendimu. Todėl dėl aukščiau išvardintų priežasčių ir dėl to, kad atsijungus elektros jungčiai su Švedija elektros energijos biržoje susidarydavo aukštos elektros energijos kainos, Bendrovės valdomas KCB per 2016 metus buvo aktyvuotas net 58 kartus. Tuo laikotarpiu, t. y. per 2016 metus, KCB iš viso pagamino 468 tūkst. MWh elektros energijos **ir reikšmingai prisidėjo prie elektros energijos kainų stabilizavimo rinkoje.** Veikdamas rinkoje KCB uždirbo apie 6 mln. Eur pelno, kuris buvo skirtas jo išlaikymui skirtų VIAP biudžeto lėšų sumažinimui, todėl, atsižvelgiant į tai, kas pateikiama, Bendrovei kyla klausimas, kaip Enmin, žinodama, jog tarp Lietuvos ir Švedijos ekspertų yra pasiektas susitarimas dėl NordBalt sausumos movų keitimo, kurį planuojama atlikti 2018 metais, ketina užtikrinti elektros sistemos saugumą kuriam laikui, vėlgi, galimai neveikiant NordBalt jungčiai.

Atsižvelgiant į tai, egzistuoja rizika, kad anksčiau laiko nutraukus KCB bei senųjų 7-8 blokų eksploataciją bei toliau nepatikimai veikiant tarp sisteminėms jungtims su Lenkija ir Švedija, **nebus užtikrintas elektros sistemos saugumas.**

*Taip pat primintina, kad Lietuvoje pikinis elektros energijos vartojimas šiuo metu siekia iki 1900 MW. Remiantis PSO pateikiamais duomenimis, Lietuvoje šiuo metu yra įrengta apie 1500 MW patikimų generacijos šaltinių, nepriklausančių nuo klimatinės ir kitų sąlygų. Didžiąją dalį iš šių patikimų generacijos šaltinių sudaro Bendrovės valdomi Elektrėnų komplekso įrenginiai (1045 MW). Tačiau anksčiau laiko nutraukus šių įrenginių eksploataciją, patikimų generacijos šaltinių galia kristų iki mažiau nei 500 MW, o per artimiausius kelis metus dėl aplinkosauginių reikalavimų nutraukus ir senų šiluminių elektrinių eksploataciją, **patikimų generacijos šaltinių Lietuvoje liktų vos apie 300 MW, t. y. 6 kartus mažiau nei siekia pikinis elektros energijos vartojimas Lietuvoje.***

Galiausiai atkreiptinas dėmesys, kad jeigu planuojama sinchronizacija su Vakarų Europa būtų vykdoma per vienintelę LitPol Link jungtį, Bendrovės žiniomis, būtų susiduriama su poreikiu užsitikrinti galimybę Lietuvai veikti „salos“ režimu, tačiau to nebūtų įmanoma padaryti neturint pakankamo kiekio bazinės generacijos elektrinių.

Dėl to, Bendrovės nuomone, Enmin Projekto 9 punkte pateikti siūlymai gali sąlygoti tai, kad Lietuva nuo 2018 metų būtų visiškai priklausoma nuo importuojamos elektros energijos, o susiklosčius ekstremaliai situacijai neturėtų galimybės pati užsitikrinti elektros energijos gamybos.

3. Sutikus su Projekto 9 punkte pateiktais siūlymais, Lietuva prarastų didelės vertės turtą

Bendrovė primena, kad į KCB įrengimą buvo investuota 378 mln. Eur, iš kurių net 209 mln. Eur buvo gauta tikslinė parama iš Europos Sąjungos fondų. Taip pat didelės susijusias investicijas į infrastruktūrą, kuri prijungta prie Bendrovės valdomo Elektrėnų komplekso, yra įgyvendinę ir gamtinių dujų bei elektros perdavimo sistemų operatoriai. Todėl sutikus su Enmin teikiamais siūlymais [Projekto 9 punktas], valstybės tiesiogiai, netiesiogiai valdomi gamtinių dujų ir

„Lietuvos energijos gamyba“, AB

Registruotos buveinės adresas:
Elektrinės g. 21, 26108 Elektrėnai

Tel. (8 5) 278 2907
Faks. (8 5) 278 2906
El. p. info@le.lt
www.gamyba.le.lt

Juridinio asmens kodas – 302648707
PVM mokėtojo kodas – LT100006256115
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre

Atsiskaitomoji sąskaita:
LT40 7044 0600 0020 3369
AB SEB bankas
SWIFT kodas – CBVILT2X

elektros perdavimo sistemos operatoriai, *inter alia* Bendrovė, būtų priversti apskaityti didžiulį nuostolį susijusį su investicijų neatsiperkamumu.

Taip pat Bendrovė pažymi, kad jos valdomo Elektrėnų komplekso ilgalaikio turto balansinė likutinė vertė siekia apie 250 mln. Eur. Nutūkus šio turto generuojamam pinigų srautui, turėtų būti pripažintas didžiulis vertės sumažėjimo nuostolis, kuris būtų artimas turto balansinei likutinei vertei. Tuo tarpu Bendrovė 2017 m. kovo 31 d. buvo sukaupusi vos 63 mln. Eur. nepaskirstyto pelno. Todėl dėl didžiulio vertės sumažėjimo nuostolio Bendrovės nuosavo kapitalo lygis kritiškai sumažėtų, būtų pažeisti Akcinių bendrovių įstatymo reikalavimai ir būtų reikalinga akcininko, t. y. pačios valstybės, intervencija kapitalo lygio atstatymui.

4. Dėl Projekto 21 punkte pateikiamų siūlymų

Projekto 21 punkte Enmin taip pat siūlo išplėsti VKEKK teises bei Elektros energetikos įstatymo projekto 25 straipsnio 6 dalį papildyti nuostata, kuri numatyta, kad „Fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys Komisijos prašymu teikia jai informaciją apie energetikos įmonėms suteiktų paslaugų teikimo ar parduotų prekių tiekimo sąnaudas, pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodaras, kurie turi įtakos valstybės reguliuojamoms kainoms, kai energetikos įmonės, kurių veiklai yra taikomos valstybės reguliuojamos kainos, su fiziniais ir (ar) juridiniais asmenimis sudaro paslaugų teikimo ar prekių pirkimo sandorius. Komisija, naudodamasi jos teise gauti iš fizinių ir (ar) juridinių asmenų informaciją, privalo užtikrinti gautos informacijos ar duomenų konfidencialumą, jei juos pateikęs asmuo to prašo, tačiau ši pareiga neapriboja galimybės Komisijai skelbti ar kitaip naudoti apibendrintą ar nuasmenintą informaciją ar duomenis, kai iš pateikiamos informacijos ar duomenų negalima nustatyti konkrečių asmenų“.

Visų pirma pažymėtina, kad Projekto 21 punkte pateikiamas siūlymas neatitinka VKEKK, kaip priežiūros institucijai, suteiktų įgaliojimų turinio. Įsigaliojus III-ajam energetikos paketui, didelis dėmesys buvo skirtas ne tik nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijos suvienodinimui, bet ir stiprinimui. Šiuo tikslu valstybės narėms nustatyta pareiga užtikrinti, kad reguliavimo institucijoms būtų suteikti įgaliojimai, kuriais naudodamasi jos galėtų efektyviai ir operatyviai vykdyti nustatytas pareigas, tai yra i) priimti sprendimus dėl energetikos įmonių, ii) atlikti rinkos tyrimus, iii) reikalauti informacijos iš energetikos įmonių, jei ta informacija reikalinga institucijos užduotims įvykdyti, iv) o įpareigojimų nevykdančioms energetikos įmonėms skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas (Direktyvos 2009/73 41 straipsnio 4 dalis ir Direktyvos 2009/72 37 straipsnio 4 dalis).

Atitinkamai, direktyvose nustatytas reguliavimas perkeltas ir į Lietuvos Respublikos energetikos įstatymą. Energetikos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad VKEKK yra Europos Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose visuomeninius santykius energetikos sektoriuje, numatyta nacionalinė reguliavimo institucija, kuri reguliuoja energetikos srityje veikiančių subjektų veiklą ir atlieka jų valstybinę energetikos priežiūrą. Taigi, direktyvose nustatytas priežiūros mechanizmas, visų pirma, apima būtent nacionalinės reguliavimo institucijos ir jos prižiūrimų ūkio subjektų tarpusavio teisinius santykius.

Nuosekliai minėtais principais pagrįstas ir informacijos teisinis režimas - pagal Energetikos įstatymo 25 straipsnio 1 dalį, *valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos (įskaitant VKEKK) joms pavestoms funkcijoms atlikti turi teisę iš energetikos įmonių gauti reikiamą informaciją*. Tai reiškia, jog kiekvienu atveju, priežiūros institucijos reikalavimas pateikti informaciją yra ribojamas įstatyme įtvirtinta priežiūros institucijos kompetencija. Analogiškas priežiūros subjektui teiktinos informacijos režimas yra įtvirtintas ir Konkurencijos įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 1 punkte, kuriame numatyta, jog *Konkurencijos taryba, atlikdama jai pavestas funkcijas, turi teisę duoti privalomus nurodymus ūkio subjektams <...> pateikti finansinius ir kitus dokumentus, taip pat ir turinčius komercinių paslapčių, bei kitą informaciją, reikalingą Konkurencijos tarybos funkcijoms atlikti*. Taigi, Enmin siūlymas nepagrįstai išplečia III-ajame energetikos pakete

apibrėžtą VKEKK paskirtį ir jai suteiktus įgaliojimus. VKEKK įgaliojimai informacijos valdymo srityje, Bendrovės nuomone, visais atvejais turi būti susiję su priežiūros funkcijomis ir pirmiausiai gaunami iš prižiūrimų subjektų. Šiuo tikslu VKEKK yra patvirtinusi Energetikos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo įmonių informacijos teikimo taisyklės (VKEKK 2008 m. birželio 28 d. nutarimas Nr. O3-80), kurios detalai reglamentuoja informacijos apie ūkio subjektų reguliuojamą veiklą gamtinių dujų, elektros energetikos, atsinaujinančių išteklių energijos, šilumos ūkio, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo sektoriuose teikimą VKEKK, nustato teikiamos informacijos apimtis ir formą, taip pat nustato kokiu periodiškumu atitinkami ūkio subjektai teikia taisyklėse nurodytą informaciją. Tokiu būdu, VKEKK gali gauti visą būtina aktualią informaciją, susijusią su reguliuojamąja veikla, atlikti jos vertinimą ir užtikrinti energetikos įmonių veiklos reguliavimą ir valstybinės energetikos priežiūros realizavimą. Ūkio subjektai, VKEKK teikdami taisyklėse nustatytą informaciją, sudaro sąlygas VKEKK disponuoti visa ūkio subjekto informacija, kuri yra būtina VKEKK pavestoms funkcijoms atlikti. **Atitinkamai, dėl to Projekto 21 punkte pateiktas siūlymas tiesiogiai prieštarauja minimalios ir proporcingos priežiūros naštos principui.**

Sekančiai svarbu pažymėti ir tai, kad siekdama užtikrinti efektyvią energetikos sektoriaus priežiūrą VKEKK naudojasi plačiais įgaliojimais gaudama informaciją iš visų valstybinių registų. Be to, Viešojo administravimo įstatymo 37 straipsnis įtvirtina tarnybinės pagalbos institutą, t. y. viešojo administravimo subjektas gali prašyti kito viešojo administravimo subjekto tarnybinės pagalbos administracinės procedūros sprendimui priimti. Remiantis Viešojo administravimo įstatymo 36° straipsniu, ūkio subjektas turi teisę neteikti priežiūrą atliekančiam subjektui dokumentų, jeigu tuos pačius dokumentus jis yra pateikęs nors vienam priežiūrą atliekančiam subjektui. Taip pat, priežiūrą atliekantys subjektai tarpusavyje keičiasi jiems suteiktiems įgaliojimams įgyvendinti būtinais dokumentais ir kita informacija, kuriuos jiems yra pateikę ūkio subjektai. Šiuo aspektu pastebėtina, kad „informacija apie energetikos įmonėms suteiktų paslaugų teikimo ar parduotų prekių tiekimo sąnaudas, pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodaras“ yra Viešųjų pirkimų tarnybos, pagal kompetenciją atliekančios viešųjų pirkimų administracinę priežiūrą, tyrimo ir kontrolės objektas.

Todėl, minėta apimtimi, Projekto 21 punkte išdėstytas siūlymas nesukuria naujos taisyklės, yra perteklinis ir neatitinka tikslingumo principo, reiškiančio, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis (Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punktas).

Galiausiai taip pat abejotina siūlomos nuostatos veiksmingumu. Kaip minėta anksčiau, VKEKK prižiūri tik energetikos srityje veikiančių ūkio subjektų veiklą. Atitinkamai, šiems ūkio subjektams nevykdant privalomų nurodymų, VKEKK turi teisę skirti sankcijas ar taikyti kitas poveikio priemones (pavyzdžiui, sustabdyti licenciją). Todėl, šiuo aspektu pastebėtina, kad reguliuojamos veiklos nevykdantiems fiziniams ar juridiniams asmenims VKEKK jokių poveikio priemonių už informacijos nepateikimą ar pateikimą ne laiku negalėtų taikyti, todėl praktiškai informacijos rinkimas iš minėtų asmenų galėtų būti neįmanomas.

Be to, teikiamu siūlymu siekiama nustatyti, kad tretieji asmenys pateiktą šią informaciją VKEKK *nepriklausomai nuo to, ar informacija laikoma konfidencialia*. Pabrėžtina, jog Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad įmonės valdyba gali nustatyti, kokia informacija laikoma bendrovės komercine (gamybine) paslaptimi ir konfidencialia informacija (išskyrus tą informaciją, kuri pagal kitus teisės aktus yra vieša). Be to, nebūtinai trečiųjų asmenų valdoma energetikos įmonių konfidenciali informacija yra susijusi su reguliuojama energetikos veikla, ir yra būtina Energetikos įstatymo 8 straipsnio 9 dalyje nustatytoms VKEKK funkcijoms atlikti. Tokiu būdu, Projekto 21 punkte pateiktas siūlymas minėta apimtimi neproporcingai išplečia VKEKK teises gaunant informaciją ir galimai pažeidžia žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnį dėl teisės į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą.

Kilus klausimams ar esant papildomos informacijos poreikiui, prašome kreiptis į šio rašto rengėją žemiau nurodytais kontaktiniais duomenimis.

Generalinė direktorė

Eglė Čiužaitė

Mindaugas Kvešas, tel. Nr. +370 614 82665, el. paštas: mindaugas.kveksas@le.lt

„Lietuvos energijos gamyba“, AB

Registruotos buveinės adresas:
Elektrinės g. 21, 26108 Elektrėnai

Tel. (8 5) 278 2907
Faks. (8 5) 278 2906
El. p. info@le.lt
www.gamyba.le.lt

Juridinio asmens kodas – 302648707
PVM mokėtojo kodas – LT100006256115
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre

Atsiskaitomoji sąskaita:
LT40 7044 0600 0020 3369
AB SEB bankas
SWIFT kodas – CBVILT2X

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
el. p. LRVkanceliarija@lr.lv.lt

2017-05-24 Nr. SR-2017-104

Kopija
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
el. p. finmin@finmin.lt
asta.sinkeviciene@finmin.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

„Lietuvos energija“ įmonių grupė, atstovaujama patronuojančios bendrovės „Lietuvos energija“, UAB (toliau – Grupė), įvertinusi Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 39(1) straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4598, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4599 ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 straipsnių pakeitimo, aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 33 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIP-4600“ projektas“ projektą (toliau – Projektas), žemiau pateikia savo pastabas ir pasiūlymus Projektui.

Projekto 4 punkte pateikiamas siūlymas atsisakyti Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo projekto 18 straipsnio 2 dalimi keičiamos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 51 straipsnio 4 dalies nuostatos, kurioje nustatyta, kad vartotojui pageidaujant gauti popierines sąskaitas, tiekėjai ir tinklų operatoriai turi teisę taikyti vartotojui tokios sąskaitos pateikimo mokestį. Atkreipiame dėmesį, kad teikiamas siūlymas nėra grindžiamas jokiais aiškiais ir objektyviais motyvais, todėl vien šiuo pagrindu abejotina jo pagrįstumu.

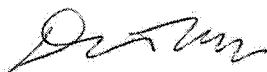
Darant prielaidą, kad Projekto rengėjai remiasi 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo (toliau – Direktyva) išdėstytais reikalavimais vartotojams teiktinos informacijos turiniui, pastebėtina, kad nors Direktyvos 11 straipsnio 1 dalis reikalauja užtikrinti, kad galutiniai vartotojai sąskaitas už suvartotą energiją ir sąskaitose pateikiamą informaciją gautų nemokamai, ES teisės aktas aiškiai nedetalizuoja, ar sąskaitų ir informacijos teikimas vartotojams privalo būti nemokamas, net ir tuo atveju, kai vartotojas pageidauja gauti sąskaitą daugiau nei vienu būdu. Atkreiptinas dėmesys, kad popierinių sąskaitų pateikimas ne tik didina vartotojų mokamą elektros energijos tarifą, bet ir sudaro prielaidas diskriminuoti atskiras vartotojų grupes (klientai, kurie naudoja elektronine prieiga, turi padengti popierinę sąskaitą gaunančio kliento sąskaitos pateikimo išlaidas). Šiuo tikslu siekiant užtikrinti vartotojų teises ir interesus, manytina, kad yra pakankama garantuoti nemokamą sąskaitos ir susijusios informacijos pristatymą vartotojui vienu jo pasirinktu būdu (pavyzdžiui, elektroninė sąskaita), o už vartotojo nuožiūra papildomo būdo pasirinkimą taikyti pagrįsto dydžio mokestį. Tokio mechanizmo taikymas visiškai atitiktų Direktyvos tikslą – papildomais mokesčiais neapmokestinta informacija vartotojus pasiektų tokio turinio ir tokia apimtimi, kokios reikalauja teisės aktai. Atitinkamai, atsižvelgiant į lygiateisiškumo principo reikalavimus, siūlytina nustatyti, jog papildomos (popierinės) sąskaitos pateikimo kaštai priskirtini tik tai daliai klientų, kuri turėdama prieigą prie elektroniniu būdu kaupiamos ir saugomos informacijos vis tiek pageidauja didesnės administracinės naštos reikalaujančios popierinės sąskaitos.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Projekto 11 punkte pateikiamas visiškai naujas siūlymas diskutuotinas dėl jo taikymo galimybės išimtinai viename ūkio sektoriuje veikiančioms įmonėms. Nėra aišku, kodėl būtent pramonės sektoriuje veikiančioms bendrovėms turėtų būti taikoma 70 procentų viešuosius interesus atitinkančių paslaugų mokesčio, skirto atsinaujinančių energijos išteklių gamybai remti, lengvata, kai, tuo tarpu, kituose ūkio sektoriuose, namų ūkiuose veikiančios asmenys tokia lengvata negalėtų pasinaudoti. Grupės nuomone, tokia lengvata iš esmės didintų elektros kainą likusiems vartotojams, o ja sėkmingai galėtų pasinaudoti didžiosios pramonės įmonės, kurios ne tik vykdo veiklą pramonės sektoriuje, tačiau kartu valdo ir energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminančius įrenginius. Susidarytų situacija kai, iš vienos pusės, tokios kompanijos dalinai būtų atleidžiamos nuo VIAP mokesčio mokėjimo, tačiau, iš kitos pusės, galėtų ir toliau gauti lėšas už atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą bei jų energijos balansavimą. Atsižvelgiant į tai, Energetikos ministerijai siūlytina atlikti ekonominio poveikio vertinimą, kurio metu būtų įvertintos visos galimos teigiamos ir neigiamos rizikos dėl tokios mokesčio lengvatos taikymo.

Projekto 16 punkte siūloma numatyti, jog gaminančiais vartotojais galėtų būti ne tik saulės šviesos energijos, tačiau ir visus likusius atsinaujinančius energijos išteklius naudojančios elektrinės. Toks siūlymas iš esmės grindžiamas aplinkybe, jog siekiama sudaryti vienodas sąlygas tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims pasirenkant naudojamą atsinaujinančių išteklių rūšį ir elektros energijos tiekėją. Vis dėlto pažymėtina, jog fotovoltinė saulės energetikos technologija, Grupės žiniomis, pasirinkta dėl to, jog ji turi vieną žemiausių finansinių (investicinių) barjerų fiziniams asmenims, norintiems turėti itin mažus generacijos šaltinius (iki 10 kW). Būtent smulkios generacijos saulės jėgainės yra pati pigiausia smulkios generacijos technologija suteikianti lygiateisiškumo galimybę tiek verslui, tiek fiziniams asmenims. Tuo tarpu kitus atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias elektrines galėtų instaliuoti faktiškai tik juridiniai asmenys, todėl šių technologijų priskyrimas prie gaminančių vartotojų sąvokos, priešingai nei teigia Energetikos ministerija, neatitiktų lygiateisiškumo sąlygų. Be to, nagrinėjamu atveju, Projekte nebuvo pateikti siūlymą patvirtinantys faktai, pagrindžiantys vartotojų poreikį instaliuoti kitų rūšių atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias elektrines, todėl šiuo atveju siūlytina palikti *status quo*.

Grupės nuomone, lygiateisiškumo sąlygas paneigia taip pat ir Projekto 17 punkte pateiktas siūlymas riboti gaminančių vartotojų įrengtąją suminę galią 100 MW, iš kurių 70 MW galia paskirstoma fiziniams asmenims, o 30 MW galia juridiniams asmenims. Pastebėtina, jog vien dėl tiesioginės paramos, numatytos 2016 metais startavusios priemonės Pramonė LT+ (prie Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos), vien 2017 ir 2018 metais preliminariai būtų suteikta paramos įrengti apie 20-25 MW instaliuotos galios saulės jėgainių, kas paliktų labai ribotą kvotą likusiam verslui, kuris norėtų saulės jėgaines diegti nesinaudodamas paramos mechanizmais. Atitinkamai nebūtų išlaikyta tvari decentralizuotos gamybos vartojimo reikmėms plėtra ilgalaikėje perspektyvoje. Siekiant sudaryti visiems vienodas sąlygas, siūlytina tiek fizinių, tiek juridinių asmenų atveju įrengtąją suminę galią riboti 100 MW, iš kurių 50 MW galia paskirstoma fiziniams asmenims ir 50 MW galia juridiniams asmenims.

Gamybos ir paslaugų direktorius

Dominykas Tučkus

ORIGINALAS NEBUS SIUNČIAMAS

Jurgita Šoblinskienė, tel. 8 614 42701, el. p. jurgita.soblinskiene@le.lt

pie 1 kl. (LRV posėdžio)

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA

SPRENDIMAS DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ IŠVADŲ

2016 m. gruodžio 21 d. Nr. SV-S-46
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Seimo 2016 m. gruodžio 15 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-20 bei į Seimo Ekonomikos ir Sveikatos reikalų komitetų siūlymus, n u s p r e n d ž i a:

Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių įstatymų projektų:

1. Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4096.

2. Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 23, 24, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4097.

3. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 38¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4098.

4. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 76, 168 ir 485 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4099.

5. Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatymo Nr. I-857 2, 16¹, 17, 18, 22, 28, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 16² straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4437.

6. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 39¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIP-4598.

7. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4599.

8. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 straipsnių pakeitimo,

aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 33 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto Nr. XIIP-4600.

9. Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos bei elektros energijos rinkos apsaugos įstatymo projekto Nr. XIIP-4639.

10. Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo Nr. VIII-1725 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-212.

Seimo Pirmininkas

Viktoras Pranckietis

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 39¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 39¹ straipsniu įstatymo projekto (toliau – EEĮ projektas) ir kartu su juo teikiamų Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 ir 37 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – EĮ projektas), Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 straipsnių pakeitimo, aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 33 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projekto (toliau – AIEĮ projektas; visi kartu – Projektai) rengimą paskatino įstatymų taikymo praktikoje susidariusios situacijos, kurios dėl elektros rinkos vystymosi kelia poreikį naujai reglamentuoti ar patikslinti esamas Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo (toliau – EEĮ) ir su juo susijusių įstatymų nuostatas. Poreikį tobulinti reglamentavimą taip pat rodo valstybinės energetikos reguliavimo institucijos ir elektros rinkos dalyvių gauti siūlymai, parengti pagal jų veikloje išskylančias situacijas.

EEĮ projektu siekiama:

- suregulmentuoti didelių skirstomųjų tinklų plėtros planavimo tvarką;
- patikslinti ir papildyti pažeidžiamų elektros energijos vartotojų statusą reglamentuojančias EEĮ nuostatas;
- papildyti ir patikslinti EEĮ naudojamus terminus;
- papildyti garantinio elektros energijos tiekimo reglamentavimą būtinomis nuostatomis;
- siekiant įgyvendinti formuojamą valstybės politiką išmaniųjų tinklų ir išmaniosios apskaitos srityje nustatyti teisinį pagrindą atitinkamai institucijai reglamentuoti reikalavimus išmaniesiems tinklams ir išmaniosios apskaitos sistemoms;
- įstatymo lygmeniu reglamentuoti centralizuotą prekybą iš atsinaujinančių energijos išteklių pagaminta elektros energija;
- atskirti tinklų operatorių išduodamų prijungimo sąlygų ir išankstinių prijungimo sąlygų parengimo kaštus nuo kitų tinklų operatorių teikiamų paslaugų sąnaudų;
- užtikrinti balansavimo elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų su perdavimo sistemos operatoriumi, sąlygų objektyvumą;
- patobulinti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų schemos reglamentavimą atsižvelgiant į elektros energijos rinkoje vykstančius pokyčius;
- nustatyti atlyginimo už elektros tinklų tiesimui nustatytus ir nustatomus servitutus tvarką;
- atlikti kitus EEĮ nuostatų patikslinimus siekiant aiškesnio ir nuoseklesnio teisinio reglamentavimo.

Be siekio įstatymus suderinti tarpusavyje, EĮ projektu siekiama:

- siekiant įgyvendinti formuojamą valstybės politiką išmaniųjų tinklų ir išmaniosios apskaitos srityje nustatyti teisinį pagrindą atitinkamai institucijai reglamentuoti reikalavimus išmaniesiems tinklams ir išmaniosios apskaitos sistemoms;
- patikslinti licencijos, leidimo ar atestato galiojimo sustabdymo pagrindus išvengiant reglamentavimo nenuoseklumo;

- įgyvendinti Valstybės kontrolės rekomendacijas dėl energetikos paslaugų teikimo ir prekių tiekimo sąnaudų priežiūros;
 - supaprastinti savivaldybių patikėjimo teise valdomų valstybei priklausančių elektros energetikos objektų perdavimo energetikos įmonėms tvarką, siekiant užtikrinti šių objektų tinkamą eksploatavimą.
- Papildomai AIEĮ projektu siekiama:
- įstatymo lygmeniu reglamentuoti centralizuotą prekybą iš atsinaujinančių energijos išteklių pagaminta elektros energija;
 - nuo AIEĮ projekto įsigaliojimo panaikinti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) skatinimo priemonę – atleidimą nuo balansavimo atsakomybės didelės galios elektrinėse;
 - aiškiai reglamentuoti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme (toliau – AIEĮ) numatytų AEI skatinimo priemonių taikymą;
 - patikslinti asmenų, planuojančių statyti ar įrengti elektrinę ar plėtojančių elektros energijos gamybos iš AEI pajėgumus, prievolių įvykdymo užtikrinimo ir grąžinimo sąlygas,
 - atlikti kitus AIEĮ nuostatų patikslinimus siekiant aiškesnio ir nuoseklesnio teisinio reglamentavimo;
 - papildomai praplečiamas elektros energijos gaminančių vartotojų ratas ir numatoma galimybė tiek fiziniams, tiek juridiniame asmenims, įrengusiems saulės šviesos energijos elektrines, vykdyti vadinamąją „dvipusę elektros energijos apskaitą“, t. y. pagamintą elektros energiją vartoti savo reikmėms, o nesuvartotą – tiekti į elektros tinklus, ir, esant poreikiui, ją atgauti iš tinklų.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Projektų iniciatorius – Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija).

Projektus parengė Energetikos ministerijos Elektros ūkio skyrius (vedėjas Egidijus Purlys, 8 706 64904, el. p. egidijus.purlys@enmin.lt) ir Atsinaujinančių energijos išteklių skyrius (vedėja – Dovilė Almanyte, 8 706 64 696, el. p. dovile.almanyte@enmin.lt). Tiesioginis rengėjas – Elektros ūkio skyriaus vyriausiasis specialistas Mindaugas Mikalonis (tel. 8 706 64639, el. p. mindaugas.mikalonis@enmin.lt); AIEĮ projekto tiesioginė rengėja – Atsinaujinančių išteklių energijos skyriaus vyriausioji specialistė Jevgenija Jankevič (tel. 8 706 64604, el. p. jevgenija.jankevic@enmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai.

Šiuo metu EEĮ numato, kad ilgalaikį (10 metų periodo) planavimą turi atlikti tik perdavimo sistemos operatorius. EEĮ aiškiai nereglamentuoja skirstomųjų tinklų plėtros planavimo proceso, nenustato jokių planavimo proceso esminių nuostatų, nors EEĮ 2 straipsnio 19 dalyje apie skirstomųjų tinklų plėtros planavimą ir užsiminta nustatant ilgalaikio planavimo apibrėžimą.

Atskiruose EEĮ straipsniuose yra paminėti socialiai pažeidžiami vartotojai ir tai, kad jiems turi būti taikomos EEĮ neįvardijamos papildomos garantijos ar didesnė apsauga aprūpinant juos elektros energija, tačiau nei aiškaus apibrėžimo, nei išsamesnio tokių vartotojų statusą reglamentuojančių nuostatų ar aiškesnių jų didesnei apsaugai skirtų nuostatų EEĮ nėra įtvirtinta. Dėl nepakankamo reglamentavimo įstatymo lygmeniu yra keblu tinkamai reglamentuoti pažeidžiamų vartotojų apsaugą įgyvendinamųjų teisės aktų pagalba (vienoms ar kitoms nuostatomis trūksta įstatyminio pagrindo).

Nors EEĮ tekste yra naudojami terminai „pažangieji elektros tinklai“ ir „pažangioji apskaitos sistema“, tačiau šiuo metu galiojančio EEĮ 2 straipsnyje jie nėra nustatyti. Atsižvelgiant į tai, kad atitinkamų EEĮ nuostatų taikymo metu atsiranda skirtingos šių terminų vartojimo interpretacijos, būtina šiuos terminus aiškiai apibrėžti EEĮ 2 straipsnyje. Taip pat siūloma patikslinti kitas nuostatas, susijusias su išmaniaisiais tinklais ir išmaniaja apskaita.

EEĮ 44 straipsnis reglamentuoja garantinio elektros energijos tiekimo esmines nuostatas, tačiau taikant jas praktikoje iškilo ne vienas, konkretesnio reglamentavimo reikalaujantis klausimas, pvz., nuo kurio konkrečiai momento turi būti taikoma garantinio tiekimo paslauga vartotojui, kada laikytina, kad nepriklausomas elektros tiekėjas negali vykdyti savo įsipareigojimų ir kt.

Šiuo metu EEĮ 51 straipsnio 4 dalis reglamentuoja sąskaitų už elektros energiją pateikimo reikalavimus, tačiau esamas reglamentavimas neskatina vartotojų atsisakyti popierinių sąskaitų ir taip taupyti gamtos ir finansinius išteklius.

Centralizuota prekyba iš atsinaujinančių energijos išteklių pagaminta elektros energija šiuo metu reglamentuota EEĮ įgyvendinančiųjų teisės aktų nuostatomis – Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 916, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2012 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 1157, Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo, Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827. EEĮ nėra nuostatų, aiškiai ir nuosekliai reglamentuojančių centralizuotą prekybą elektros energija, pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių.

Pagal galiojančią reglamentavimą tinklų operatorių išduodamų prijungimo sąlygų ir išankstinių prijungimo sąlygų parengimo sąnaudos yra įtraukiamos į bendras įmonės veiklos sąnaudas, kurios dengiamos iš tarifo visų elektros vartotojų.

Galiojančios EEĮ nuostatos nenumato nepriklausomos išankstinio balansavimo elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų su perdavimo sistemos operatoriumi, sąlygų įvertinimo.

Viešuosius interesus atitinkančias paslaugas reglamentuoja EEĮ 74 straipsnis, nustatantis teisinius pagrindus šių paslaugų teikimui, pavyzdinį paslaugų sąrašą, principus, kuriais vadovaujamosi nustatant įpareigojimus teikti šias paslaugas. Detalesnis viešuosius interesus atitinkančių paslaugų schemos reglamentavimas yra nustatytas EEĮ įgyvendinamaisiais teisės aktais – Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašu, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašu ir kitais susijusiais teisės aktais.

EEĮ 75 straipsnis reglamentuoja žemės naudojimo elektros energetikos objektams klausimus. Nurodyto straipsnio 6 dalis, reglamentuojanti žemės naudojimą statant naujus elektros tinklus, nereglamentuoja servitutų atlygintinumo klausimo, o palieka jį spręsti santykių dalyviams kiekvienu konkrečiu atveju.

Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (toliau – EĮ) 9 straipsnio 3 dalies 3 punktą nustato, kad efektyvumo patikrinimas buitiniams vartotojams atliekamas nemokamai.

EĮ 21 straipsnio 5 dalis nustato licencijos, leidimo ar atestato galiojimo sustabdymo pagrindus. Nurodyta straipsnio dalies 4 punktą nustato, kad licencijos, leidimo ar atestato galiojimas tik dėl nusikalstamų veiklų, kurios padarytos disponuojant naftos produktais.

EĮ 37 straipsnio 1 ir 2 dalys reglamentuoja bendrai naudojamų energetikos objektų perdavimo energetikos įmonėms tvarką. Pagal dabartinį reglamentavimą energetikos objektų perdavimas energetikos įmonėms vykdomas patiriant sąnaudas, kurios pagal dabartinį reglamentavimą negali būti padengiamos objektų pardavimo pajamomis.

Centralizuota prekyba iš atsinaujinančių energijos išteklių pagaminta elektros energija šiuo metu reglamentuota AIEĮ įgyvendinančiųjų teisės aktų nuostatomis – Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 916, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2012 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 1157, Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo, Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827. Įstatymuose

nėra nuostatų, aiškiai ir nuosekliai reglamentuojančių centralizuotą prekybą elektros energija, pagaminta iš AEI.

AIEĮ 3 straipsnio 2 dalies 6 punktas nustato atleidimą nuo balansavimo atsakomybės visiems elektros iš AEI gamintojams.

Šiuo metu galiojančio AIEĮ 3 straipsnio 2 dalyje yra įtvirtinta paramos schema, kurią sudaro viena ar kelios išvardintos skatinimo priemonės ir nėra detaliai nustatyta, kokiais atvejais kokios skatinimo priemonės yra taikomos.

AIEĮ 13 straipsnyje yra numatyta, kad tuo atveju, kai elektrinių įrengtoji suminė galia viršija šio straipsnio 3 dalyje nurodytų įrengtųjų galių dydžius, Vyriausybė patvirtina tolesnės elektrinių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų, pažangiųjų tinklų ir elektros energijos akumuliacinio infrastruktūros plėtros tvarkos aprašą, tačiau nėra aišku, kas ir kokių veiksmų turi imtis tuo atveju, kai kurios nors vienos rūšies atsinaujinančius išteklius naudojančių elektrinių įrengtoji galia pasiekia šiame straipsnyje nurodytus uždavinius.

AIEĮ 20 straipsnio 12 dalyje numatyta, kad gaminančias vartotojais gali būti buitiniai vartotojai, įrengę ne didesnės kaip 10 kW galios saulės šviesos energijos elektrinės, ir biudžetinės bei viešosios įstaigos, įrengusios ne didesnės nei 50 kW galios saulės šviesos energijos elektrines ant valstybei ar savivaldybei priklausančių pastatų, kuriuose biudžetinės ar viešosios įstaigos valdo patikėjimo teise. Visais atvejais įrengiamos saulės šviesos energijos elektrinės įrengtoji galia neturi viršyti pusės gaminančio vartotojo objektui suteiktos leistinosios naudoti galios dydžio.

Šiuo metu galiojančiame AIEĮ yra vartojama „gamintojo“ sąvoka, tačiau ši sąvoka ne visais atvejais yra vartojama tinkamai. Atsižvelgiant į tai, kad elektros energijos gamintojas pagal EEĮ yra asmuo, gaminantis elektros energiją ir turintis atitinkamą leidimą verstis šia veikla, t.y. asmuo turintis leidimą gaminti elektros energiją, AIEĮ 14, 15, 18, 19, 20 ir 21 straipsniuose šios sąvokos vartojimas neatitinka šių straipsnių turinio, t. y. tuo metu, kai elektrinė yra statoma, asmuo dar neturi leidimo gaminti elektros energiją, o tik vysto elektrinės statybos projektą ir turi leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus. Taip asmuo nėra gamintojas tuo metu, kai jis tik planuoja statyti ar įrengti elektrinę.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Efektyvus ir nuoseklus pagrįstų elektros energijos skirstymo poreikių tenkinimas yra įmanomas tik nustatant ilgalaikes elektros tinklų bei jų valdymo sistemų plėtros kryptis, planuojant ilgalaikių investicijų į skirstymo sistemą pajėgumus. Nors skirstomųjų tinklų operatoriai, plėtodami ir eksploatuodami skirstomuosius tinklus faktiškai rengia jų plėtros planus, kuriuose numatomi tinklų plėtojimo, atnaujinimo ir modernizavimo darbai, tačiau EEĮ aiškiai neregamentuoja tokio planavimo proceso, nenustato jokių planavimo proceso esminių nuostatų. Ypatingai aktualus ilgalaikis planavimas yra plėtojant didelius skirstomuosius tinklus, nes tokių tinklų plėtra reikalauja didesnių investicijų, sudėtingesnio valdymo ir ilgesnio konkrečių projektų įgyvendinimo periodo. Riba – 100 tūkstančių vartotojų – gali būti ir kitokia, tačiau esmė dėl to nesikeistų, nes Lietuvoje veikia tik vienas tikrai didelis skirstomųjų tinklų operatorius, kuriam ir yra tikslinga reglamentuoti planavimo procesą. Siūloma EEĮ numatyti esmines didelių skirstomųjų tinklų planavimo nuostatas (rengimo ir peržiūrėjimo periodiškumą, derinimo procesą ir principus, kurių turima laikytis rengiant planą). Atsižvelgiant į tai, kad skirstymo paslaugos kainos yra reguliuojamos valstybės, projektu siūloma nustatyti, kad ir investicijos, daromos į skirstomuosius tinklus būtų derinamos su kainų reguliatoriumi – Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija). Taip pat siūloma, kad planai, kurie bus rengiami 10 metų periodui, būtų peržiūrimi kasmet, siekiant lankstumo ir sąlyginai operatyvaus reagavimo į elektros rinkoje vykstančius pokyčius, prisitaikant prie jų.

Siūlomi EEĮ pakeitimai, susiję su ilgalaikiu planavimu, padės užtikrinti EEĮ įtvirtintų bendrųjų principų – elektros energijos tiekimo ir elektros energetikos sistemos darbo saugumo ir patikimumo, efektyvių išmaniųjų elektros tinklų technologijų ir atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo elektros energetikos sektoriuje plėtros skatinimo – laikymąsi.

Europos Sąjungos trečiojo energetikos teisės aktų paketo elektros direktyva 2009/72/EB numato pažeidžiamų elektros energijos vartotojų kategoriją ir nurodo, kad valstybės narės turėtų užtikrinti didesnę šių vartotojų teisių apsaugą. Minėta direktyva nenustato pažeidžiamų vartotojų sąvokos, tokiu būdu patikėdama tai atlikti pačioms valstybėms narėms jų nacionaliniuose teisės aktuose. EEĮ siūloma nustatyti pažeidžiamų elektros energijos vartotojų terminą ir jo apibrėžtį, iš esmės nustatant du kriterijus – tokiu vartotoju gali būti laikomas tik fizinis asmuo (tuo atveju, jei tai šeima ar kitoks namų ūkio vienetas – tai fizinių asmenų grupė) ir tik toks elektros energijos vartotojas, kuris neturi pakankamų pajamų ir kuriam iš tiesų reikalinga didesnė apsauga užsitikrinant elektros energijos tiekimą jam (jo šeimai). Manytina, kad paprasčiausia (nekuriant atskiros asmenų tikrinimo sistemos) nustatyti pažeidžiamus vartotus būtų galima atsižvelgiant Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo nuostatas, todėl apibrėžiant šių vartotojų sampratą duodama nuorodą į minėtą įstatymą.

EEĮ projektu taip pat siūloma atsisakyti EEĮ vartojamo termino „socialiai pažeidžiamas vartotojas“, kadangi toks terminas neatitinka pirmiau minėtoje direktyvoje vartojamo termino, suponuoją kitokius atitinkamų nuostatų tikslus nei minėta direktyva numato. Projektu siūloma sukonkretinti EEĮ įgyvendinančios institucijos kompetenciją, aiškiai nurodant, ką turi padaryti institucija, užtikrindama elektros prieinamumą pažeidžiamiems vartotojams. EEĮ taip pat siūloma nustatyti pažeidžiamų vartotojų papildomų apsaugos priemonių nebaigtinį sąrašą, kuris apimtų tik elektros energetikos sektoriaus priemones. Siūlomos nuostatos įstatymo lygmeniu nustatys išsamų reglamentavimą, kuris užtikrins tinkamą pažeidžiamų elektros energijos vartotojų apsaugą. EEĮ projektu siūloma nustatyti papildomų garantijų pažeidžiamiems vartotojams sąrašą, kuris jau yra reglamentuotas poįstatyminiu teisės aktu, tačiau, laikantis teisėkūros principų, turėtų būti nustatomas įstatymo lygmeniu.

Projektu siūloma patikslinti EEĮ naudojamus terminus „pažangieji elektros tinklai“ ir „pažangioji apskaitos sistema“. Šiuos terminus siūloma tikslinti atsižvelgiant į Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 2010 m. spalio 28 d. protokoliniu nutarimu Nr. PN-6 patvirtintą rekomendaciją dėl angliško žodžio *smart* atitikmens, pagal kurią šis svetimžodis keistinas į žodį „išmanusis“. Taip pat siūloma šiuos patikslintus terminus apibrėžti EEĮ 2 straipsnyje, nes praktikoje taikant nuostatas, kuriose naudojami šie terminai, atsiranda skirtingų interpretacijų dėl jų reikšmės. Projektu siūloma patikslinti ir kitas nuostatas, susijusias su išmaniaisiais tinklais ir išmaniaja apskaita. Siūloma patikslinti ir aiškiau nustatyti Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau – Energetikos ministerija) kompetenciją išmaniųjų tinklų ir išmaniosios apskaitos srityje nustatant, kad ši ministerija tvirtintų ne tik teisinio apibrėžtumo neturinčius dokumentus – kryptis, gaires, tačiau taip pat nustatytų reikalavimus minėtoje srityje. Šiuo metu, EEĮ nesant konkrečių nuostatų dėl kompetencijos, Energetikos ministerija neturi teisinio pagrindo priiminėti įpareigojančių teisės aktų siekiant įgyvendinti formuojamą valstybės politiką išmaniųjų tinklų ir išmaniosios apskaitos srityje.

EEĮ projektu siūloma papildyti garantinį elektros energijos tiekimą reglamentuojančias nuostatas sukonkretinant garantinio tiekimo paslaugos teikimo pradžios ir pabaigos momentus, bei įspėjimo terminus arba atvejus, kuomet šie terminai netaikyti. Šios nuostatos leis užtikrinti sklandų garantinio tiekimo paslaugos teikimą ir leis išvengti ginčų tarp elektros rinkos dalyvių dėl paslaugos teikimo.

EEĮ projektu siūloma nustatyti, kad popierinės sąskaitos už elektros energiją ir su energijos tiekimu susijusias paslaugas gali būti apmokestinamos. Tokiu būdu tiekėjai ir tinklų operatoriai, siekdami būti atsakingais ir taupyti gamtinius bei finansinius išteklius, galės apmokestinti popierinių sąskaitų teikimą, taip paskatindami vartotojus rinktis gamtą tausojantį sąskaitos pateikimo būdą (elektronines sąskaitas, informacijos pateikimą tiekėjo ar operatoriaus informacinėje sistemoje ar kt.).

EEĮ projektu siūloma įstatymo lygmeniu reglamentuoti centralizuotos prekybos elektros energija, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, esmines nuostatas, kurios apimtų prekybos principus ir reikalavimus Energetikos ministerijos paskirtai įmonei, vykdančiai minėtą prekybą. Paskirtajai įmonei siūloma nustatyti atitinkamus reikalavimai, atsižvelgiant į tai, kad nuo jos vykdomos veiklos priklausys iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintos elektros

energijos realizavimas ir šios energijos gamintojų veiklos tęstinumas, o dėl to ir šios energijos gamybos tęstinumas. Bent dviejų mėnesių atsiskaitymo su gamintojais finansinis pajėgumas reikalingas siekiant užtikrinti superkamos elektros realizavimą ir laiku vykdyti atsiskaitymus su gamintojais, kurie ne visą laiką sutampa su superkančiosios įmonės pajamų už parduotą elektros energiją gavimu. Kitaip tariant, įmonė turi turėti pakankamą finansinį pajėgumą, kad pajamų srautai, jų nevienalaikiškumas neįtakotų jos funkcijų vykdymo. Atsižvelgiant į siūlomų nuostatų pobūdį, jos turėtų būti nustatytos įstatyme, o ne įstatymą įgyvendinančiuose teisės aktuose, kaip yra šiuo metu. Nors siūlomos nuostatos iš esmės nesukurs naujo teisinio reguliavimo, tačiau užtikrins įstatymo nuostatų nuoseklumą ir aiškumą, užpildant šiuo metu aiškiai įstatymo lygmenyje nereglamentuotą viešuosius interesus atitinkančių paslaugų schemos aspektą. Projektu siūlomos nuostatos, sudarys aišką teisinį pagrindą iš viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų kompensuoti centralizuotos prekybos elektros energija, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, sąnaudas, užtikrins atsinaujinančius energijos išteklius naudojant pagamintos elektros energijos realizavimą laisvoje elektros energijos rinkoje. Pažymėtina, kad, neužtikrinus centralizuoto šios elektros energijos realizavimo, turėtų būti priverstinai stabdoma jos gamyba arba ji pardavinėjama ypatingai žema kaina, dėl ko dar labiau didėtų viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų poreikis.

EEĮ projektu siūloma numatyti Komisijai funkciją derinti operatorių pagal Komisijos patvirtintą metodiką apskaičiuotus išduodamų prijungimo sąlygų ir išankstinių prijungimo sąlygų parengimo elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymo paslaugų įkainius. Nustačius atskirus įkainius, šios tinklo operatoriaus teikiamos paslaugos sąnaudos būtų atskirai apskaičiuojamos ir dengiamos tik tų asmenų, kurie sukelia šias sąnaudas. Tokiu būdu trečiųjų asmenų sukeliamos sąnaudos nebūtų įtraukiamos į esamiems elektros energijos vartotojams taikomas elektros energijos kainas ir tarifus, o būtų apmokamos tų asmenų, kurie jas sukėlė. Be to, išduodamų prijungimo sąlygų ir išankstinių prijungimo sąlygų parengimo įkainių nustatymas ir taikymas leis išvengti asmenų piktnaudžiavimo atvejų, kai šios paslaugos prašoma realiai nesiekiant prisijungti prie elektros tinklų, o dėl kitų sumetimų (pavyzdžiui, ieškoma patraukliausios vietos ūkinei – komercinei veiklai vykdyti).

Perdavimo sistemos operatorius, įgyvendindamas EEĮ 30 straipsnio 1 dalies 8 punkto jam suteiktą teisę, iš balansavimo energijos tiekėjų reikalauja atitinkamo prievolių įvykdymo užtikrinimo, kurio dydis nustatomas šių tiekėjų su perdavimo sistemos operatoriumi sudaromose balansavimo elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartyse. Perdavimo sistemos operatorius, reaguodamas į situaciją elektros rinkoje 2013 m. antroje pusėje, nuo 2014 m. ženkliai padidino balansavimo energijos tiekėjų prievolių įvykdymo užtikrinimo dydį, dėl ko pastarieji kreipėsi ir į Energetikos ministeriją, ir į Komisiją. Vis dėlto institucijoms nebuvo teisinio pagrindo vertinti nustatytą prievolių įvykdymo užtikrinimo dydį ar juo labiau nurodyti perdavimo sistemos operatoriumi jį keisti. Atsižvelgiant į šią praktinę situaciją, projektu siūloma numatyti išankstinę pirmiau nurodytų sutarčių sąlygų vertinimo procedūrą, kuri užtikrintų objektyvių ir pagrįstų sąlygų nustatymą.

EEĮ projektu siūloma patikslinti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – Paslaugos) schemos reglamentavimą įstatymo lygmeniu, perkeltiant dalį nuostatų iš įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų ir papildant EEĮ kitomis nuostatomis, kurios, siekiant teisinio aiškumo, nustatytinos įstatymo lygmenyje. Siūloma patikslinti Paslaugų sąrašą įtraukiant į jį veiklas, kurios pagal AIEĮ taip pat yra laikomos Paslaugomis ar tiesiogiai ir neatsiejamai su jomis susijusios veiklos. Tuo pat metu, siekiant teisinio aiškumo ir nuoseklumo, siūloma apriboti galimybę kitais įstatymais vienas ar kitas veiklas pripažinti Paslaugomis ir siūloma nustatyti, kad kitų įstatymų nuostatos, reglamentuojančios Paslaugas, galėtų būti taikomos tik tiek, kiek neprieštarauja EEĮ, t. y. jei kokios nors veiklos EEĮ nebus įtrauktos į Paslaugų sąrašą, tai jos negalės būti laikomos Paslaugomis ir negalės būti finansuojamos iš Paslaugų lėšų. Pažymėtina tai, kad EEĮ nustato Paslaugų sąrašą, dėl kuriame esančių Paslaugų Vyriausybė ar jos įgaliota institucija atliktų analizę. Manytina, kad tokios analizės metu iš anksto būtų atsakoma į skirtingų subjektų keliamus klausimus dėl vienos ar kitos Paslaugos būtinumo ir būtų aiškiai įvardinama šių

Paslaugų nauda visuomenei, o gal ir atsisakoma kokių nors Paslaugų numatant, kad tam tikrą situaciją galima sėkmingai išspręsti rinkos sąlygomis.

EEĮ projektu taip pat siūloma aiškiai nustatyti, kam gali būti naudojamos Paslaugų lėšos, kadangi šio klausimo galiojantys teisės aktai apskritai nereglamentuoja. Be to, projektu siūloma aiškiai nustatyti asmenis, iš kurių yra renkamos ir nerenkamos Paslaugų lėšos, ir taip išspręsti kylančias diskusijas šiuo klausimu. Projektu siūloma reglamentuoti ir Paslaugų lėšų administratoriaus parinkimo kriterijus. Vienas esminių reikalavimų šias funkcijas vykdančiam asmeniui – būti valstybės tiesiogiai ar netiesiogiai, per kitus asmenis, kontroliuojama energetikos įmone, atitinkančia kitus papildomus kriterijus. Toks reikalavimas nustatomas, nes, šią funkciją pavedus privačiam subjektui, padidėtų Paslaugų lėšų valdymo rizika. Galbūt sukūrus efektyvų Paslaugų lėšų administratoriaus veiklos priežiūros mechanizmą ir būtų galima šių lėšų administratoriumi skirti ir ne valstybės tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamą įmonę, kuri būtų parenkama taikant konkurencingas procedūras. Vis dėlto pažymėtina, kad tokio mechanizmo sukūrimas ir taikymas, projekto rengėjų vertinimu, sukeltų reikšmingus, tačiau iš esmės nereikalingus Paslaugų lėšų administravimo kaštus, kuriuos turėtų dengti Lietuvos elektros energijos vartotojai. Pažymėtina ir tai, kad projektu siūlomas nustatyti reglamentavimas iš esmės nėra naujas, nes kriterijai Paslaugų lėšų administratoriui jau yra nustatyti EEĮ įgyvendinamuosiuose teisės aktuose. Siūlomais Paslaugas reglamentuojančių nuostatų pakeitimais siekiama užtikrinti skaidresnį Paslaugų teikimo mechanizmą ir jo finansavimą.

EEĮ projektu siūloma aiškiai nustatyti servitutų, nustatomų operatoriui nepriklausančios žemės sklypuose statant naujus elektros tinklus, atlygintinumą. Iki šiol energetikos srities teisės aktai nenustatė aiškaus imperatyvo atlyginti privačios žemės savininkams už servituto nustatymą žemės sklypui, kai buvo statomi nauji elektros tinklai, o šio klausimo sprendimas buvo paliktas kiekvienu konkrečiu atveju spręsti elektros tinklų operatoriui ir žemės savininkui. Manytina, kad nustačius aiškią pareigą ir tvarką atsilyginti už daiktinių teisių į žemę suvaržymus (servitutą) bus paprasčiau ir greičiau sprendžiami žemės naudojimo naujiems elektros tinklams tiesti klausimai, dėl ko sumažėtų ir naujų elektros vartotojų įrenginių prijungimo prie elektros tinklų paslaugos suteikimo trukmė. Pažymėtina, kad šios paslaugos teikimo trukmė, be kita ko, yra vertinama Pasaulio bankui sudarant „Doing business“ ataskaitas, pagal kurias lyginamas valstybėse esančių reguliacinių ir kitų sąlygų palankumas verslui. Be to, 2015 m. atsiradusi teismų praktika aiškiai suformulavo nuostatas dėl servitutų, nustatomų elektros tinklams tiesti ir eksploatuoti, atlygintinumo. Dėl to, siekiant užtikrinti elektros vartotojų interesus, EEĮ projektu siūloma riboti maksimalų kompensacijos dydį, tokiu būdu išvengiant nepagrįsto ir nekontroliuojamo elektros persiuntimo paslaugos brangimo (šios kompensacijos būtų laikomos pagrįstomis elektros tinklų plėtros ir eksploatavimo sąnaudomis, įvertinamomis nustatant elektros persiuntimo paslaugos tarifus). Maksimalus kompensacijos dydis bus nustatomas pagal Vyriausybės metodiką, kuri įpareigos kiekvienu konkrečiu atveju atsižvelgti į sunaikintų sodinių, pasėlių, iškirto miško rinkos vertę bei nuostolius, atsiradusius dėl galimybės naudoti žemės sklypą ar jo dalį pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį praradimo. Taigi, kompensacijų dydis bus iš esmės lygus ar artimas realiems asmenų praradimams dėl apribojimų naudotis žeme nustačius servitutą. Be to, savininkai, nesutinkantys su kompensacijos dydžiu, turės galimybę nesudarinti sutarties dėl servituto sudarymo ar teisingo atlyginimo klausimą spręsti teisme.

EEĮ projekto 28 straipsniu siūloma reglamentuoti ir anksčiau įstatymu nustatytų servitutų kompensavimo tvarkos esmines nuostatas. Konkrečią tvarką nustatys Vyriausybė nutarimu, atsižvelgdama į preliminarų kompensacijų dydį ir jo įtaką elektros energijos tarifams. Šią tvarką ir kompensacijų mokėjimą per 2 metus siūloma nustatyti siekiant išvengti galimo staigaus lėšų, skirtų kompensacijoms, poreikio susidarymo, jei vienu metu dėl kompensacijų į elektros tinklų operatorius kreiptųsi didelė dalis žemės ar kitų nekilnojamųjų daiktų savininkų. Siūloma numatyti šios tvarkos parengimo ir įsigaliojimo atidėjimą, nes rengiant tvarką bus būtina atlikti preliminarų suminio kompensacijų dydžio vertinimą ir nustatyti, kokia apimtimi kompensacijos įtakos elektros energijos tarifus.

Siūloma EĮ 2 straipsnyje apibrėžti energetikos sektoriuje naudojamų terminų „išmanusis tinklas“ ir „išmaniosios apskaitos sistema“ apibrėžtis, nes praktikoje taikant nuostatas, kuriose naudojami šie terminai, atsiranda skirtingų interpretacijų dėl jų reikšmės. Terminus siūloma apibrėžti taip, kaip jie apibrėžiami Europos Komisijos 2014 m. spalio 10 d. rekomendacijoje dėl pažangiųjų tinklų ir pažangiųjų apskaitos sistemų poveikio duomenų apsaugai vertinimo formos (2014/724/ES). Terminai tikslinami pakeičiant žodį „pažangūs“ į išmanūs“ atsižvelgiant į Valstybinės lietuvių kalbos komisijos 2010 m. spalio 28 d. protokoliniu nutarimu Nr. PN-6 patvirtintą rekomendaciją dėl angliško žodžio *smart* atitikmens, pagal kurią šis svetimžodis keistinas į žodį „išmanusis“. Siūlomi nustatyti terminai yra bendri ir aktualūs elektros, šilumos energijos ir gamtinių dujų sektoriams. Juos patikslinantys požymiai galės būti nustatant reguliavimą kiekvieno iš šių sektorių specialiuose teisės aktuose.

Siūloma pakeisti EĮ 9 straipsnio 3 dalies 3 punktą išbraukiant antrąjį sakinį (panaikinant nemokamą atitikties efektyvumo reikalavimams patikrinimą buitiniams vartotojams), nes ši nuostata prieštarauja Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo nuostatoms. Atitikties efektyvumo reikalavimams patikrinimo paslauga buitiniams vartotojams bus teikiama jų lėšomis (atsiskaitant už paslaugą). Pažymėtina, kad aptariama EĮ nuostata dėl nemokamo atitikties efektyvumo reikalavimams tikrinimo šiuo metu realiai nėra įgyvendinama, nes pati Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos (toliau – Inspekcija) jos neatlieka (nepriskirta jos kompetencijai). Šiuos auditus atlieka privatūs ūkio subjektai, kuriems pagal dabartinį reglamentavimą negali būti skiriamos biudžeto lėšos siekiant užtikrinti nemokamą atitikties efektyvumo reikalavimams tikrinimą buitiniams vartotojams.

Siūloma pakeisti EĮ 9 straipsnio 3 dalies 4 punktą numatant, kad Inspekcijos atstovai, atsižvelgdami į atitinkamų institucijų prašymus, teikia pagalbą ir konsultuoja tyrimus atliekančias institucijas techninio pobūdžio klausimais bei tokiu būdu dalyvauja tiriant nelaimingus atsitikimus, įvykusius buityje, o ne inicijuoti pačius tyrimus. Inspekcijos atliktas tyrimas dėl nelaimingo atsitikimo buityje dubliuoja teisėsaugos institucijų atliekamus veiksmus.

EĮ projektu siūloma patikslinti ir aiškiau nustatyti Energetikos ministerijos kompetenciją išmaniųjų tinklų ir išmaniosios apskaitos srityje nustatant, kad ši ministerija tvirtintų ne tik teisinio apibrėžtumo neturinčius dokumentus – kryptis, gaires, tačiau taip pat nustatytų reikalavimus minėtoje srityje. Šiuo metu, įstatymuose nesant konkrečių nuostatų dėl kompetencijos, Energetikos ministerija neturi teisinio pagrindo priiminėti įpareigojančių teisės aktų siekiant įgyvendinti formuojamą valstybės politiką išmaniųjų tinklų ir išmaniosios apskaitos srityje.

EĮ projektu siūloma patobulinti EĮ 21 straipsnio 5 dalies 4 punkte numatytą licencijos, leidimo ar atestato galiojimo sustabdymo pagrindą, numatantį galimybę šį pagrindą taikyti tik esant teistumui dėl nusikalstamų veiklų, kurios padarytos disponuojant naftos produktais. EĮ nuostatos, reglamentuojančios licencijavimą, leidimų išdavimą ir atestavimą, taikytinos ne vien tik naftos segmente veikiančių asmenų atžvilgiu, tačiau ir kitoms energetikos sritims (elektros, gamtinių dujų ir kitoms), todėl toks galiojimo sustabdymo pagrindas susiaurinimas neturi jokio loginio ar dalykinio pagrindo. Pritarus siūlymui, sumažės nusikalstamų veikų atvejų ir jų pasireiškimo rizika ne tik naftos sektoriuje, tačiau ir elektros, gamtinių dujų ir kituose energetikos sektoriuose, kadangi nusikalstamas veikas padarę asmenys negalės vykdyti licencijomis, leidimais ar atestatais valstybės reguliuojamų veiklų energetikos sektoriuje. Pažymėtina, kad licencijomis, leidimais ar atestatais reguliuojamos veiklos reikalauja valstybės priežiūros dėl saugumo, didesnės rizikos ar kitų veiksnių, todėl asmenys, teisti už nusikalstamas veikas, neturėtų užsiimti atitinkamomis veiklomis energetikos sektoriuje, taip išvengiant papildomų rizikų vykdant šias veiklas.

Patikslinti EĮ 30 straipsnio 2 dalį numatant, kad ne kiekvienas energijos apskaitos prietaisas yra įregistruotas registre, o tokių apskaitos prietaisų metrologinė patikra yra atlikta ir jų naudojimas yra galimas.

Valstybės kontrolė 2015 m. vasario 27 d. parengė ir paskelbė valstybinio audito ataskaitą Nr. VA-P-20-3-2 „Valstybinio audito ataskaitoje „Elektros energetikos sektoriaus pertvarka“ pateiktos rekomendacijos įgyvendinimas“, kuriuo siūloma teisės aktuose Komisijai suteikti teisę gauti visą reikalingą informaciją iš dukterinių ir asocijuotų elektros energetikos įmonės

aptarnaujančių bendrovių, apie jų sąnaudas, pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodaras, kurie įtakoja valstybės reguliuojamas kainas, kai su jomis sudaromi vidaus sandoriai arba paslaugos perkamos iš vienintelio tiekėjo. Atlikto audito metu nustatyta, kad

- elektros energetikos įmonėms sudarant vidaus sandorius su dukterinėmis bendrovėmis arba tada, kai darbai, prekės ar paslaugos įsigyjamos iš vienintelio tiekėjo, nėra konkurencijos, todėl yra rizika, kad šių darbų, prekių ar paslaugų kainos gali neatitikti rinkos kainų;

- teikiamų aptarnavimo paslaugų įkainiai apskaičiuojami pagal sandorio metu patirtas pastoviasias ir kintamas sąnaudas, kurių nevertina nei Komisija, nei kitos kontroliuojančios institucijos, o šios sąnaudos turi įtakos elektros perdavimo ir skirstymo kainai;

- elektros energetikos įmonių vykdyti pirkimai konkurencinėje aplinkoje yra ekonomiškesni nei sudaromi vidaus sandoriai;

- viešųjų pirkimų konkurso būdu laimėtų ir pasirašytų sutarčių bendrasis pelningumas yra reikšmingai mažesnis negu sutarčių, sudarytų vidaus sandoriais;

- elektros energetikos įmonės steigia naujas dukterines ir asocijuotas įmones, su kuriomis sudaromi vidaus sandoriai nekonkurencinėje aplinkoje.

Audito metu nustatytos aplinkybės yra aktualios ne vien elektros energetikos sektoriui, nes kitų energetikos sektorių įmonės taiko ar gali taikyti analogiškas priemones. Valstybės kontrolės ataskaitoje įvardintos rizikos yra aktualios ne vien elektros energetikos sektoriuje, o su jomis susiduriama ir kituose energetikos sektoriuose. Energetikos ministerija, įgyvendindama Valstybės kontrolės rekomendaciją ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komiteto 2015 m. gegužės 13 d. sprendimą (protokolo Nr. 108-P-11), siūlo Valstybės kontrolės numatytą priemonę valstybės reguliuojamų energetikos kainų skaidrumui ir pagrįstumui užtikrinti nustatyti EĮ ir taikyti ją ne tik elektros energetikos sektoriuje, tačiau ir kituose energetikos sektoriuose, kuriuose valstybė reguliuoja energetikos įmonių teikiamų paslaugų ir tiekiamų prekių kainas. Taip bus užtikrintas didesnis valstybės reguliuojamų elektros energijos kainų ir tarifų nustatymo skaidrumas ir objektyvumas visame energetikos sektoriuje.

EĮ projektu siūloma patobulinti ir bendrai naudojamų energetikos objektų perdavimo energetikos įmonėms tvarką. Šių pakeitimų poreikį lemia Valstybės kontrolės 2012 m. 19 savivaldybių atlikto valstybinio (finansinio) audito rezultatai. Audito metu nustatyta, kad savivaldybės savo veikloje nenaudoja valstybei priklausančių ir savivaldybėms patikėjimo teise perduotų valdyti elektros energetikos objektų (elektros linijų, transformatorių ir kt.). Taip pat konstatuota, kad EĮ nuostatos dėl valstybės turto pardavimo energetikos įmonėms yra įgyvendinamos lėtai. Valstybės kontrolė kreipėsi į Energetikos ministeriją dėl audito metu nustatytų aplinkybių įvertinimo, nuomonės apie EĮ 37 straipsnio nuostatų įgyvendinimo galimybes ir dėl nurodymo, kaip būtų galima išspręsti susidariusią teisinę situaciją. Buvo nuspręsta, kad situaciją iš esmės spręstų reglamentavimo pakeitimas, kuris leistų supaprastinti ir pagreitinti perdavimo procedūras. Paminėtina, kad šiuo metu paplitusi praktika, jog savivaldybėms perduoti energetikos objektai yra eksploatuojami energetikos įmonių panaudos pagrindas, nors tai yra draudžiama įstatymų. Taigi siekiant išspręsti susidariusią situaciją, siūloma numatyti nuostatas, palengvinančias ir pagreitinančias valstybei ir savivaldybėms nuosavybės teise priklausančių energetikos objektų perdavimą energetikos įmonėms.

Būtina pažymėti, kad valstybei ar savivaldybėms priklausančių bendrai naudojamų energetikos objektų perdavimas leis atsisakyti valstybės bei savivaldybių institucijoms ir įstaigoms nebūdingų veiklų vykdymo ir užtikrins tinkamą ir profesionalų šių objektų eksploatavimą. Pritarus EĮ projektui bus supaprastinta ir palengvinta bendrai naudojamų energetikos objektų perdavimo energetikos įmonėms tvarka, kuri iki šiol trukdė efektyviam šio proceso įgyvendinimui. Supaprastintos nuostatos leis greičiau įgyvendinti Valstybės kontrolės rekomendacijas ir užtikrins tinkamą šių energetikos objektų eksploatavimą juos perdavus energetikos įmonėms. Būtent dėl tinkamo ir teisės aktus atitinkančio energetikos objektų eksploatavimo užtikrinimo yra numatyta, kad valstybei ir savivaldybėms priklausančioms energetikos objektai būtų perduodami tik tiems asmenims, kurie turi atitinkamą kvalifikaciją juos eksploatuoti (dažniausiai šiuos objektus įsigyja skirstomųjų tinklų operatoriai, kurie atitinkamoje teritorijoje vykdo savo veiklą). Be to, siūloma numatyti galimybę savivaldybėms kompensuoti energetikos objektų, priklausančių valstybei,

perdavimo energetikos įmonėms metu patirtas sąnaudas (turto vertinimo ir kitas būtinas). Lėšos, gaunamos už objektų pardavimą, turi patekti į valstybės biudžetą, kadangi jos yra gaunamos už valstybės turtą, todėl savivaldybių sąnaudos, patiriamos parduodant joms nepriklausantį turtą, yra niekaip nepadengiamos. Tikimasi, kad, numčius energetikos objektų pardavimo sąnaudų kompensavimą savivaldybėms, savivaldybių funkcijoms vykdyti nereikalingų energetikos objektų perdavimas energetikos įmonėms turėtų paspartėti.

Tikslinant EĮ, siūloma peržiūrėti ir šio įstatymo 37 straipsnio 1 dalį, kiek ji nėra suderinama su to paties straipsnio 2 dalimi, ta dalimi, kuria reglamentuojama valstybei ir savivaldybėms priklausančių objektų išpirkimas. Taip pat siūlytina atsisakyti sodininkų bendrijų išskyrimo, nes tam nėra jokio objektyvaus pagrindo, t. y. iš jų objektai išperkami ta pačia tvarka, kaip ir iš kitų fizinių ar juridinių asmenų.

AIEĮ projektu siūloma atlikti AIEĮ pakeitimus suderinant jo nuostatas su kartu teikiamo EEĮ projektu. Pritarus projektams, įstatymo lygmeniu bus nuosekliai ir aiškiai reglamentuota centralizuota prekyba elektros energija, pagaminta iš AEI.

AIEĮ projektu siūloma panaikinti elektros energijos gamybos iš AEI skatinimo priemonę – atleidimą nuo balansavimo atsakomybės didelėms elektrinėms. Siūlytina nuo AIEĮ projekto įsigaliojimo panaikinti šią skatinimo priemonę AEI elektrinėms, kurių įrengtoji galia yra lygi arba didesnė nei 500 kW arba, esant gamybai iš vėjo energijos, didesnė nei 3 MW arba bandomiesiems vėjo elektrinių projektams, kurių įrengtoji elektros energijos galia yra 3 ir daugiau MW ar elektrinę sudaro 3 ir daugiau elektros gamybos įrenginių, atsižvelgiant į Europos Komisijos 2014 m. birželio 28 d. komunikato Nr. 2014/C 200/1 „2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ (OJ C 200, 2014, p. 1-55) nuostatas, kuriomis siekiama skatinti atsinaujinančių išteklių elektros energijos integraciją į rinką. Pritarus projektu siūlomoms nuostatomis, atleidimas nuo balansavimo atsakomybės ir toliau būtų taikomas elektrinėms, kurių įrengtoji galia yra mažiau nei 500 kW arba parodomųjų projektų atvejais, išskyrus kai įrengiamų vėjo elektrinių galia lygi arba didesnė nei 3 MW ar elektrinę sudaro 3 ir daugiau gamybos vienetų, ir kurios neturi didelės įtakos elektros tinklų valdymui, elektros energijos vartojimo ir gamybos balanso išlaikymui.

Patikslinus AIEĮ apibrėžtas ir vartojamas sąvokas, taip pat aiškiai reglamentavus šiame įstatyme numatytų skatinimo priemonių taikymo galimybes bus pašalinti neapibrėžtumai, su kuriais susiduriama taikant šiuo metu galiojančio AIEĮ nuostatas.

AIEĮ projekte numatoma, kad skatinimo priemonės, numatytos AIEĮ 3 straipsnio 2 dalies 2-6 punktuose taikomos tik asmenims, įgijusiems teisę į skatinamąjį tarifą, o kitais atvejais netaikomos. Tokiu būdu bus aiškiai apibrėžtos AIEĮ numatytų skatinimo priemonių taikymo galimybės.

AIEĮ projekte siūloma panaikinti galiojančio įstatymo nuostatą (5 str. 1 d. 3 p.), pagal kurią Vyriausybė tvirtina Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos tarpinstitucinį veiklos planą, ir paliekama galioti nuostata, kad šią programą pagal kompetenciją įgyvendina valstybės ir (ar) savivaldybės institucijos, įstaigos ir (ar) kiti asmenys. Atsižvelgiant į AIEĮ 5 straipsnio pakeitimus, atlikti AIEĮ 40 straipsnio patikslinimai. AIEĮ projekte siūloma pripažinti netekusia galios galiojančio įstatymo nuostatą, pagal kurią Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą, kadangi vadovaujantis Strateginio planavimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“, 4.3.5 papunkčiu, veiksmų planus tvirtina atitinkamas ministras arba keli ministrai bendru įsakymu.

Projekte siūloma atsisakyti AIEĮ 6 straipsnio 5 punkto, kuriame nustatyta, kad Energetikos ministerija išduoda atestatus elektros energijos, šilumos ir (ar) vėsumos energijos, dujų gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumams, taip pat atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo įrenginiams transporto sektoriuje eksploatuoti, kadangi tokių atestatų Energetikos ministerija neišduoda ir nenumatoma, kad tokie būtų išduodami. Nėra praktinio

poreikio išskirti ir taikyti kitokias tvarkas, nei šiuo metu galioja bet kokiems kitiems, ne atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms įrenginiams eksploatuoti.

Be to, siūloma atsisakyti AIEĮ 13 straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktuose numatytų nuostatų, kad pasiekus 10 MW saulės šviesos energijos elektrinių ar 500 MW vėjo elektrinių įrengtąją galią Vyriausybė parengia ir patvirtina tolesnės saulės šviesos energijos elektrinių ir vėjo elektrinių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų, pažangiųjų tinklų ir elektros energijos akumuliacinio infrastruktūros plėtros tvarkos aprašą, o AIEĮ projekto 6 straipsnyje (AIEĮ 13 straipsnio 4 dalies pakeitimas) nustatyti, kad tuo atveju, kai bet kokios technologijos elektrinių įrengtoji suminė galia pasiekia AIEĮ nustatytus uždavinius, Energetikos ministerija ne vėliau kaip per mėnesį apie tai informuoja Vyriausybę ir, atsižvelgdama į Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos nuostatas, pateikia pasiūlymus dėl tolesnio tos rūšies atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti.

AIEĮ projekte taip pat siūloma numatyti atvejį, kada AIEĮ 15 straipsnyje numatytas prievolių įvykdymo užtikrinimas gali būti gražinamas ne visa apimtimi, t. y. kai pradedama eksploatuoti mažesnės galios elektrinė nei nurodyta ketinimų protokole.

EEĮ ir AIEĮ projektuose praplečiamas elektros energijos gaminančių vartotojų ratas ir numatoma galimybė tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims, įrengusiems saulės šviesos energijos elektrines, vykdyti vadinamąją „dvipusę elektros energijos apskaitą“, t. y. pagamintą elektros energiją vartoti savo reikmėms, o nesuvartotą – tiekti į elektros tinklus, ir, esant poreikiui, ją atgauti iš tinklų. Papildomai patikslinta keičiamame EEĮ pateikta elektros energiją gaminančio vartotojo sąvoka.

Siūlymas pripažinti netekusiomis galios AIEĮ 21 straipsnio 8 dalies nuostatas grindžiamas siekiu mažinti VIAP lėšų poreikį ir tuo, kad esant visiškai išnaudotam elektros perdavimo tinklui vakarų Lietuvoje, elektrinių statytojai nesuinteresuoti išnaudoti esamų laisvų elektros perdavimo tinklo pajėgumų vidurio Lietuvoje, esant tokiai mažai (10 proc.) jų pačių investicijai į reikalingą elektros perdavimo tinklų plėtrą jų elektrinių prijungimui. Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu AIEĮ nurodyta dalis dengiama visų elektros energijos vartotojų sąskaita (iš VIAP) ir nėra užtikrinamas optimalus esamo perdavimo tinklo išnaudojimas.

Atsižvelgiant į tai, kad privalomas biudžetų supirkimas į gamtinių dujų tinklus prieštarautų trečiojo energetikos teisės aktų paketo direktyvos 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių nuostatoms, kiek tai susiję su reikalavimu atskirti gamtinių dujų perdavimo veiklą nuo gamtinių dujų gavybos ir tiekimo veiklų, atskiriant perdavimo sistemos ir (arba) perdavimo sistemos operatoriaus nuosavybę nuo gavybos ir (arba) tiekimo veiklą vykdančių gamtinių dujų įmonių, AIEĮ projekte siūloma atsisakyti AIEĮ 30 straipsnio 1 dalies nuostatos, kad biudžetas superka dujų sistemų operatoriai.

Siekiant Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo ir AIEĮ nuostatų nuoseklumo, siūloma AIEĮ 33 straipsnį pripažinti netekusiu galios, atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo 49 straipsnio 3 dalyje yra numatytos analogiškos siūlomoms pripažinti netekusiomis galios nuostatoms.

AIEĮ projektu siūloma papildyti AIEĮ 41 straipsnį 5 punktu, jame aiškiai ir nedviprasmiškai nustatant, kad Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltiniai, be kitų šiame straipsnyje numatytų galimybių, gali būti ir pajamos, gautos vykdant susitarimus dėl statistinių energijos perdavimų ar bendrus projektus. Šiuo metu galiojančio AIEĮ 41 straipsnio 5 punkte numatyta, kad šiai programai finansuoti gali būti naudojamos kitos lėšos, gautos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka, tačiau susitarimai dėl statistinių energijos perdavimų ar bendri projektai nėra teisės aktai, o siekiant užtikrinti gautų pajamų panaudojimą būtent atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai, siūloma tai nustatyti įstatyme.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimti įstatymai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymų įgyvendinimas neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės. EEĮ projektas tik dar labiau prisidės prie siekio sukurti efektyviai veikiančią elektros energijos rinką.

EEĮ projekto įgyvendinimas sudarys papildomas prielaidas laisvos elektros rinkos vystymuisi į ją optimaliai integruojant atsinaujinančius energijos išteklius naudojant pagamintą elektros energiją, užtikrinant šios elektros energijos realizavimą rinkoje.

EEĮ projektas sudarys prielaidas skaidriam Paslaugų schemos veikimui užtikrinant, kad tik realią naudą visuomenei, taip pat ir verslui, duodančios paslaugos būtų įtraukiamos į Paslaugų sąrašą.

Nustatant įstatyminių pagrindą išmaniųjų tinklų ir išmaniosios apskaitos srityse bus sudarytos aiškesnės teisinės prielaidos plėtoti verslą šiose srityse.

EEĮ projekto ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų pagalba pasiekus faktinį vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų suteikimo trukmės sumažėjimą bus tiesiogiai pagerinamos sąlygos verslui (ypač pradedančiajam).

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Susijusių EĮ ir AIEĮ projektai teikiami kartu su EEĮ projektu.

9. Ar įstatymų projektai parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų ir įvertinti Terminų banko įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Atitinka.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.

Priėmus EEĮ projektą, Vyriausybė turės peržiūrėti ir, esant poreikiui, patikslinti Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2012 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 1157 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Papildomų garantijų socialiai pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams taikymo tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2015 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 527 „Dėl Papildomų garantijų socialiai pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Vyriausybė iki 2017 m. gegužės 1 d. taip pat turės patvirtinti tvarką, pagal kurią bus išmokamos

kompensacijos žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams už nustatytus servitutus bei šių kompensacijų apskaičiavimo tvarką.

Energetikos ministerija turės peržiūrėti Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. vasario 11 d. įsakymu Nr. 1-38 „Dėl Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“, Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 1-127 „Dėl Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir galimai kitų teisės aktų nuostatas.

Komisija turės parengti išduodamų prijungimo sąlygų ir išankstinių prijungimo sąlygų parengimo, elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymo paslaugų įkainių apskaičiavimo metodiką.

Bus būtina peržiūrėti atskirų sektorių licencijų, leidimų ir atestatų išdavimą ir kitus aspektus reglamentuojančius teisės aktus ir, esant poreikiui, juos patikslinti.

Priėmus AIEĮ projektą, Vyriausybė turės peržiūrėti ir, esant poreikiui, patikslinti Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 916 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašą, patvirtintą Vyriausybės 2012 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 1157 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 19 d. nutarimą Nr. 1217 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymą“, Komisijos 2012 m. rugsėjo 28 d. nutarimą Nr. O3-279 „Dėl Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje kainos nustatymo metodikos patvirtinimo“, Komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimą Nr. O3-229 „Dėl Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų nuostatų patvirtinimo“, kitus Komisijos nutarimus, tarp jų ir tuos, kuriais patvirtinti skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų laimėtojai.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų poreikio projektams įgyvendinti nenumatoma.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai įstatymų projektų žodžiai: „Elektros energetikos įstatymas“, „Vyriausybė“, „perdavimo sistemos operatorius“, „viešuosius interesus atitinkančios paslaugos“, „pažeidžiami elektros energijos vartotojai“, „išmanieji tinklai“, „išmaniosios apskaitos sistema“, „centralizuota prekyba elektros energija“, „balansavimo energijos tiekėjai“, „garantinis elektros energijos tiekimas“, „balansavimo elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis“, „skirstomųjų tinklų operatorius“, „prijungimo sąlygos“, „tinklų plėtros planavimas“, „ilgalaikis planavimas“, „atsinaujinantys energijos ištekliai“, „centralizuota prekyba“, „skatinimo priemonė“, „atleidimas nuo balansavimo atsakomybės“, „Energetikos įstatymas“, „energetikos objektų perdavimas“,

„Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nuostatai“, „Valstybinė energetikos inspekcija“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.
Nėra.

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39,
40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO
IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 39¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS**

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. **Elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminantis vartotojas** (toliau – **gaminantis vartotojas**) – elektros energijos vartotojas, gaminantis elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti ir turintis teisę pagamintą, bet savo reikmėms bei ūkio poreikiams nesuvertotą elektros energiją patiekti į elektros tinklus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 20 dalį ir ją išdėstyti taip:

„20. **Ilgalaikis planavimas** – elektros energijos gamybos, perdavimo ir skirstymo pajėgumų plėtros, tiekimo vartotojams patikimumo užtikrinimo ir tam reikalingų ilgalaikių investicijų planavimas dešimties metų laikotarpiui, siekiant patenkinti elektros energijos poreikį sistemoje.“

3. Papildyti 2 straipsnį nauja 32 dalimi:

„32. **Pažeidžiamas elektros energijos vartotojas** (toliau – **pažeidžiamas vartotojas**) – buitinis elektros energijos vartotojas, kuris pats ir (ar) su juo bendrai gyvenantys asmenys gauna ir (ar) turi teisę gauti piniginę socialinę paramą pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą ir kuris šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę naudotis pažeidžiamiesiems vartotojams nustatytais papildomomis garantijomis.“

4. Buvusias 2 straipsnio 32-55 dalis laikyti atitinkamai 33-56 dalimis.

5. Pakeisti 2 straipsnio 54 dalį ir ją išdėstyti taip:

„54. **Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos** – paslaugos, kurių teikėjus ir teikimo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi šio įstatymo 74 straipsnyje nustatytais bendraisiais reikalavimais, viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje ir šių paslaugų sąrašu.“

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) nustatyti aukštą vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos lygį, visų pirma užtikrinant elektros energijos prieinamumą ir pakankamumą, pažeidžiamų vartotojų apsaugą, teisės į informaciją įgyvendinimą ir veiksmingas teisių gynimo priemones;“.

3 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 4 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) elektros energijos prieinamumo ir pakankamumo vartotojams už ekonomiškai pagrįstą kainą bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos;“.

2. Pakeisti 4 straipsnio 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) efektyvių išmaniųjų tinklų, išmaniųjų energijos apskaitos sistemų ir atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo elektros energetikos sektoriuje plėtros skatinimo;“.

4 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6 straipsnio 1 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) nustato viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarką, šių paslaugų teikimo apimčių nustatymo tvarką ir jomis vadovaudamasi tvirtina viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimtis ateinantiems kalendoriniams metams;“.

2. Pakeisti 6 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) nustato viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriaus skyrimo tvarką;“.

3. Papildyti 6 straipsnio 1 dalį nauju 9 punktu:

„9) nustato pažeidžiamiems vartotojams taikomų papildomų garantijų įgyvendinimo tvarką;“.

4. Buvusį 6 straipsnio 1 dalies 9 punktą laikyti 10 punktu.

5. Pakeisti 6 straipsnio 2 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) vadovaudamasi Vyriausybės patvirtinta viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriaus skyrimo tvarka skiria viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorių;“.

5 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) rengia ir teikia Vyriausybei tvirtinti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo ir apimčių nustatymo tvarkos aprašą;“.

6 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį nauju 21 punktu:

„21) derina pagal Komisijos patvirtintą metodiką tinklų operatorių apskaičiuotus šių operatorių išduodamų prijungimo sąlygų, išankstinių prijungimo sąlygų parengimo, elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymo paslaugų įkainius;“.

2. Buvusį 9 straipsnio 3 dalies 21 punktą laikyti 22 punktu.

7 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 10 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) nagrinėja buitinių vartotojų skundus dėl energetikos įmonių taikomų elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių ir naujų buitinių vartotojų įrenginių prijungimo sutarčių nesąžiningų sąlygų;“.

2. Pakeisti 10 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) nagrinėja buitinių vartotojų skundus dėl elektros energijos tiekėjų nesąžiningos komercinės veiklos;“.

8 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 18 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Tinklų operatorius, įvertindamas elektros energijos tiekimo saugumo ir patikimumo, kokybės, efektyvumo, vartojimo, vadybos ir aplinkos apsaugos reikalavimus, nurodytus Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje, gerindamas naudojimosi sistema sąlygas, planuoja ilgalaikę elektros energetikos sistemos plėtrą, derindamas ją su Energetikos ministerija, Komisija ir kitais tinklų operatoriais. Ilgalaikės elektros energetikos sistemos plėtos planavimas turi būti pagrįstas moksliniu, technologiniu ir ekonominiu įvertinimu. Tinklų operatoriai privalo bendradarbiauti, siekdami užtikrinti perdavimo ir skirstomųjų tinklų optimalią plėtrą.“

9 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 31 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) eksploatuoti, prižiūrėti, valdyti ir plėtoti perdavimo tinklus ir jungiamąsias linijas, atsižvelgdamas į elektros energetikos sistemos darbo saugumo ir patikimumo, aplinkos apsaugos reikalavimus, išmaniųjų tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtos planus ir reikalavimus bei ekonomines sąlygas;“.

2. Pakeisti 31 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) organizuoti ir diegti perdavimo tinklų elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos įrenginius, užtikrindamas išmaniųjų energijos apskaitos sistemų įrengimą;“.

10 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 34 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„34 straipsnis. Atsiskaitymo už elektros energijos persiuntimą perdavimo tinklais garantijos

Skirstomųjų tinklų operatoriai ir vartotojai, kurių įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklų ir kurie yra sudarę su nepriklausomu tiekėju elektros energijos tiekimo sutartį, privalo sudaryti sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi ir laiku atsiskaityti už elektros energijos persiuntimą perdavimo tinklais ir kitas operatoriaus teikiamas paslaugas, susijusias su elektros persiuntimu. Nepriklausomas tiekėjas, kuris yra sudaręs sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi dėl atsiskaitymo už vartotojui

suteiktas persiuntimo paslaugas, skirstomųjų tinklų operatorius ar vartotojas, pažeidę su perdavimo sistemos operatoriumi sudarytą sutartį, privalo perdavimo sistemos operatoriaus reikalavimu užtikrinti visų savo prievolių įvykdymą.“

11 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 39 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) rekonstruoti esamus ir įrengti naujus skirstomuosius tinklus, atsižvelgdamas į išmaniųjų tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planus ir reikalavimus;“.

2. Pakeisti 39 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) organizuoti, diegti, naudoti ir prižiūrėti jam priklausančiais skirstomaisiais tinklais persiunčiamos elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos įrenginius, užtikrindamas išmaniosios energijos apskaitos sistemos įrengimą;“.

12 straipsnis. Įstatymo papildymas 39¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 39¹ straipsniu:

„39¹ straipsnis. Skirstomųjų tinklų plėtros planavimas

1. Skirstomųjų tinklų operatorius rengia 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų planą, grindžiamą esama ir numatoma elektros energijos pasiūla ir paklausa elektros energetikos sistemoje, elektros tinklo patikimumu, leistinu įrangos tarnavimo amžiumi bei išmaniųjų tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planais ir reikalavimais. Planas turi būti atnaujinamas kasmet ir ne vėliau kaip iki kiekvienų metų liepos 1 dienos paskelbiamas skirstomųjų tinklų operatoriaus interneto svetainėje. Prieš paskelbiant 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų planą, skirstomųjų tinklų operatorius vykdo skaidrias ir viešas konsultacijas su kompetentingomis valstybės institucijomis ir kitomis suinteresuotomis šalimis.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plane *inter alia* nurodoma:

1) skirstomųjų tinklų įrengimo, atnaujinimo gairės – infrastruktūros dalys, kurios bus įrengiamos ar atnaujinamos per planuojamą 10 metų laikotarpį;

2) bendroji investicijų programa, dėl kurios jau priimtas sprendimas, ir nauji investicijų rodikliai (apimtys), kurių bus siekiama per planuojamą 10 metų laikotarpį;

3) bendrosios investicijų programos ir naujų investicijų rodiklių (apimčių) planuojami įgyvendinimo terminai;

4) veiksmingos priemonės, skirtos tiekimo saugumui, patikimumui ir teikiamų paslaugų kokybei užtikrinti;

5) skirstomųjų tinklų operatoriaus pagrįstos prognozės, kuriomis remiantis buvo sudarytas planas, ir jų prielaidos.

3. Rengdamas skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų planą, skirstomųjų tinklų operatorius įvertina prognozes apie elektros energijos gamybos, tiekimo ir vartojimo tendencijas, atsižvelgdamas į valstybės politikos kryptis, pagrįstas elektros energetikos

sektoriaus veiklos reguliavimo bendraisiais principais, bei atsižvelgdamas į energijos vartojimo efektyvumo ir paklausos valdymo priemones arba paskirstytąją gamybą, dėl kurios gali nebelikti poreikio plėtoti, atnaujinti ar modernizuoti elektros energijos skirstomųjų tinklų.

4. Komisija vykdo skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plano įgyvendinimo stebėseną. Komisija, nustačiusi skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plano neatitiktį šiame straipsnyje nustatytiems reikalavimams, teikia skirstomųjų tinklų operatoriui pastabas dėl skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plano koregavimo ar keitimo ir nurodo protingą terminą šioms veiksmams atlikti. Skirstomųjų tinklų operatorius, savo interneto svetainėje nepaskelbęs skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plano šio straipsnio 1 dalyje nustatytais terminais arba paskelbęs planą nesilaikydamas šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų ir nepašalinęs nustatytų pažeidimų per Komisijos nurodytą terminą, laikomas pažeidusiu reguliuojamos elektros energijos skirstymo veiklos sąlygas.

5. Tuo atveju, kai skirstomųjų tinklų operatorius neatlieka investicijų, kurios pagal skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų planą turėjo būti padarytos per praėjusius 3 metus, Komisija gali įpareigoti skirstomųjų tinklų operatorių atlikti atitinkamas investicijas ir (ar) imtis kitų šiame įstatyme ir Energetikos įstatyme nustatytų priemonių siekiant užtikrinti skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plano įgyvendinimą.

6. Šio straipsnio nuostatos netaikomos skirstomųjų tinklų operatoriams, aptarnaujantiems mažiau kaip 100 000 vartotojų.“

13 straipsnis. 40 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 40 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„40 straipsnis. Atsiskaitymo už elektros energijos persiuntimą skirstomaisiais tinklais garantijos

Vartotojai, kurių įrenginiai yra prijungti prie skirstomųjų tinklų ir kurie yra sudarę su nepriklausomu tiekėju elektros energijos tiekimo sutartį, privalo sudaryti sutartį su skirstomųjų tinklų operatoriumi ir laiku atsiskaityti už elektros energijos persiuntimą perdavimo ir skirstomaisiais tinklais, taip pat už sisteminės paslaugas ir viešuosius interesus atitinkančias paslaugas. Nepriklausomas tiekėjas, kuris yra sudaręs sutartį su skirstomųjų tinklų operatoriumi dėl atsiskaitymo už vartotojui suteiktas persiuntimo paslaugas bei už sisteminės paslaugas ir viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, ir vartotojas, pažeidęs su skirstomųjų tinklų operatoriumi sudarytą sutartį, privalo skirstomųjų tinklų operatoriaus reikalavimu pateikti visų savo prievolių tinkamo įvykdymo užtikrinimą.“

14 straipsnis. 41 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 41 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Balansavimo energijos tiekėjai prekiauja balansavimo elektros energija su perdavimo sistemos operatoriumi. Balansavimo elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų su

balansavimo elektros tiekėjais, standartines sąlygas rengia ir, suderinęs su Komisija, savo interneto svetainėje skelbia perdavimo sistemos operatorius.“

15 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 43 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Nuo 2013 m. sausio 1 d. visuomeninis tiekėjas privalo sudaryti sutartis ir tiekti elektros energiją visuomenine elektros energijos kaina visiems jam išduotoje licencijoje nustatytoje teritorijoje esantiems buitiniams vartotojams, kurie nepasirinko nepriklausomo tiekėjo, taip pat pažeidžiamiesiems vartotojams.“

16 straipsnis. 44 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 44 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) garantinis elektros energijos tiekimas vartotojui užtikrinamas, jei vartotojas per 2 savaites nuo nepriklausomo tiekėjo pranešimo apie nutraukiamą veiklą gavimo dienos nepasirenka kito nepriklausomo tiekėjo ar paaiškėja šio straipsnio 3 dalyje nurodytos aplinkybės – tokiais atvejais vartotojų su nepriklausomu tiekėju sudaryta elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis laikoma nutraukta. Vartotojas, sudaręs naują elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sutarties sudarymo dienos apie tai raštu pranešti garantinio tiekimo funkciją atliekančiam asmeniui, kuris per 2 savaites nuo tokio pranešimo gavimo dienos nutraukia garantinį elektros energijos tiekimą. Garantinio elektros energijos tiekimo trukmė – ne ilgiau kaip 6 mėnesiai. Jeigu per 6 mėnesius vartotojas nepasirenka naujo nepriklausomo tiekėjo, visuomeninis tiekėjas įgyja teisę nutraukti elektros energijos tiekimą vartotojui. Apie garantinio tiekimo nutraukimą visuomeninis tiekėjas įspėja vartotoją ne vėliau kaip prieš 3 savaites iki nutraukimo dienos;“.

2. Papildyti 44 straipsnį nauja 3 dalimi:

„3. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytas 2 savaitių nepriklausomo tiekėjo pranešimo terminas netaikomas ir garantinis elektros energijos tiekimas užtikrinamas nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo bet kurios iš šių aplinkybių atsiradimo:

1) vartotojo pasirinktam nepriklausomam tiekėjui pažeidus reguliuojamos veiklos sąlygas Komisija sustabdo ar panaikina elektros energijos tiekimo veiklos leidimą;

2) balansavimo energijos tiekėjui ar perdavimo sistemos operatoriui nutraukus balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, ir nesant balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutarties su kitu balansavimo tiekėju;

3) nepriklausomam tiekėjui yra iškelta bankroto byla arba kreditorių susirinkime priimtas nutarimas vykdyti bankroto procedūras ne teismo tvarka;

4) kitais, tiesiogiai nuo nepriklausomo tiekėjo veiksmų nepriklausančiais, atvejais, dėl kurių nepriklausomas tiekėjas nebegali vykdyti prisiimtų įsipareigojimų tiekti elektros energiją vartotojams (*force majeure*).“

3. Papildyti 44 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Nepriklausomas tiekėjas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio straipsnio 3 dalyje nustatytų aplinkybių atsiradimo dienos, savo vartotojams ir atitinkamam visuomeniniam tiekėjui pranešti apie garantinio elektros energijos tiekimo pradžią ir pagrindą, o vartotojams – ir apie visuomeninį tiekėją, vykdysiantį garantinį elektros energijos tiekimą, bei jo kontaktinius duomenis. Vartotojai, kurių sunaudotą elektros energiją apskaitančių prietaisų rodmenys nėra nuskaitomi nuotoliniu būdu, nedelsdami, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo garantinio elektros energijos tiekimo pradžios, jei apie tai jie buvo tinkamai informuoti, privalo užfiksuoti faktinius elektros energijos apskaitos prietaiso rodmenis ir juos pranešti skirstomųjų tinklų operatoriui. Nepriklausomiems tiekėjams ar vartotojams neįvykdžius ar tinkamai neįvykdžius šioje straipsnio dalyje nustatytų pareigų, garantinio elektros energijos tiekimo metu tiekiamos elektros energijos kiekis nustatomas Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse nustatyta tvarka.“

4. Buvusią 44 straipsnio 3 dalį laikyti 5 dalimi.

17 straipsnis. 49 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 49 straipsnio 2 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) Vyriausybė ar jos įgaliota institucija imasi priemonių elektros energijos trūkumo klausimams spręsti, rengia su tuo susijusius nacionalinius energetikos veiksmų planus;“

2. Pripažinti netekusiu galios 49 straipsnio 2 dalies 6 punktą.

18 straipsnis. 51 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 51 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) susipažinti su elektros energijos suvartojimo duomenimis, įskaitant suvartotos elektros energijos kiekį, taip pat, sudarę aiškų susitarimą, nemokamai leisti bet kuriam tiekėjui naudotis savo skaitiklių duomenimis, kuriuos nemokamai turi teisę gauti pats vartotojas;“.

2. Pakeisti 51 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Tiekėjai ir elektros tinklų operatoriai sudaro tinkamas ir pakankamas sąlygas vartotojų prieigai prie informacijos ir duomenų apie mokėjimus už jiems patiektą elektros energiją ir (ar) su elektros energijos tiekimu ir persiuntimu susijusias paslaugas. Tinkamomis ir pakankamomis prieigos priemonėmis laikoma sąskaitos pateikimas vartotojui arba elektroninė prieiga prie vartotojo mokėjimo duomenų ar kitos pagrįstos priemonės. Vartotojui pageidaujant gauti popierines sąskaitas tiekėjai ir tinklų operatoriai turi teisę vartotojui taikyti tokios sąskaitos pateikimo mokestį, kurį iš anksto nusistato tiekėjas ar elektros tinklų operatorius atsižvelgdamas į popierinės sąskaitos pateikimo sąnaudas. Vartotojo prašymu, suteikdami elektroninę prieigą ar raštu, tiekėjai ir (ar) tinklų operatoriai pateikia:

1) esamas faktines elektros energijos ir (ar) su elektros energijos tiekimu ir persiuntimu susijusių paslaugų kainas ir faktinį energijos suvartojimą bent kartą per kalendorinius metus;

2) vartotojo einamuoju metu suvartojamo elektros energijos kiekio ir elektros energijos, suvartotos per tą patį praėjusių metų laikotarpį, palyginimą;

3) kai tai įmanoma, palyginimą su vidutinio tos pačios grupės vartotojo elektros energijos suvartojimu.“

3. Papildyti 51 straipsnį nauja 5 dalimi:

„5. Elektros tinklų operatoriai elektros energijos valandinius suvartojimo duomenis už praėjusį ataskaitinį laikotarpį kartu su sąskaita už šiuo laikotarpiu suteiktas paslaugas elektroniniu būdu pateikia vartotojams, kurių objektuose vartojamą elektros energiją apskaitantys prietaisai yra prijungti prie automatinės duomenų nuskaitymo ar išmaniosios energijos apskaitos sistemų. Vartotojams ir (ar), vartotojams raštiškai sutikus, nepriklausomiems tiekėjams elektros tinklų operatoriai už iš anksto operatorių nustatytą paslaugos kainą, pagrįstą patiriamomis sąnaudomis, gali sudaryti galimybę naudotis automatinėse duomenų nuskaitymo ar išmaniosios energijos apskaitos sistemose esančiais elektros vartojimo duomenimis.“

4. Buvusias 51 straipsnio 5-10 dalis laikyti atitinkamai 6-11 dalimis.

19 straipsnis. 52 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 52 straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Papildomos pažeidžiamų vartotojų garantijos:

1) pažeidžiamiems vartotojams negali būti apribotas ir (ar) nutrauktas elektros energijos tiekimas ir (ar) persiuntimas, kai jie per nustatytą terminą neatsiskaito už patiektą elektros energiją, nesumoka ar iš dalies sumoka už elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas, jeigu šių pažeidžiamų vartotojų įsiskolinimas skirstomųjų tinklų operatoriui ar tiekėjui yra ar buvo ne didesnis kaip 3 bazinės socialinės išmokos, išskyrus šio įstatymo 71 straipsnyje ir 72 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatytus atvejus;

2) pažeidžiamiems vartotojams per nustatytą terminą neatsiskaičius už patiektą elektros energiją, nesumokėjus ar iš dalies sumokėjus už elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas elektros energijos tiekimas ir (ar) persiuntimas negali būti nutrauktas penktadieniais, šeštadieniais, sekmadieniais, švenčių ir prieššventinėmis dienomis arba kai vidutinė paros oro temperatūra yra žemesnė nei minus 15 °C ar aukštesnė nei plus 30 °C, išskyrus šio įstatymo 71 straipsnyje ir 72 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatytus atvejus. Tokiais atvejais tiekimas vartotojui gali būti nutrauktas kitą dieną po šiame papunktyje nustatytų aplinkybių pasibaigimo, jeigu pažeidžiamas vartotojas apie tai buvo įspėtas Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių ir kitų šio įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka;

3) pažeidžiami vartotojai turi teisę iki paskutinės mėnesio, einančio po kalendorinio mėnesio, per kurį persiunčiama ir (ar) tiekama elektros energija ar teikiamos kitos su tuo susijusios paslaugos vartotojui, dienos (išskyrus atvejus, kai pažeidžiamo vartotojo prašymu yra susitarta dėl ilgesnių atsiskaitymo terminų) atsiskaityti su skirstomųjų tinklų operatoriumi ar tiekėju;

4) pažeidžiamiems vartotojams vykdant elektros įrenginių prijungimą prie skirstomųjų tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų, jeigu prijungimo įmoka didesnė kaip 600 eurų, 60 procentų prijungimo įmokos dalis sumokama per 10 kalendorinių dienų nuo vartotojo prijungimo paslaugos sutarties pasirašymo, kita įmokos dalis – per 10 kalendorinių dienų nuo rangos darbų pabaigos. Prijungimo paslauga pradedama teikti, kai pažeidžiamas vartotojas sumoka pirmąją prijungimo

paslaugos įmokos dalį. Apie rangos sutartyje nustatytų darbų pabaigą skirstomųjų tinklų operatorius praneša pažeidžiamam vartotojui ir pateikia jam mokėti reikalingus dokumentus prijungimo paslaugos sutartyje nustatyta tvarka;

5) pažeidžiamiesiems vartotojams per nustatytą terminą neatsiskaičius už patiektą elektros energiją, nesumokėjus ar iš dalies sumokėjus už elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas 3 mėnesius nuo termino praleidimo dienos delspinigiai nėra skaičiuojami;

6) pažeidžiamam vartotojui pageidaujant gauti popierinį apmokėjimo dokumentą, skirstomųjų tinklų operatorius ar tiekėjas negali reikalauti kompensuoti popierinio apmokėjimo dokumento pateikimo vartotojui išlaidų.“

2. Buvusias 52 straipsnio 2 ir 3 dalis laikyti atitinkamai 3 ir 4 dalimis.

20 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 58 straipsnį 5 dalimi:

„5. Centralizuotai elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, superkama iš elektros energijos gamintojų, kuriems kituose įstatymuose ir teisės aktuose nustatyta tvarka taikomas fiksuotas tarifas. Visa supirkta elektros energija, pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių, prekiaujama Prekybos elektros energija taisyklėse nustatytais būdais, tvarka ir sąlygomis bei vadovaujantis ekonominio naudingumo ir mažiausios finansinės naštos elektros energijos vartotojams, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų mokėtojams, principais. Centralizuotą elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių prekybą vykdo visuomeninis tiekėjas ir (ar) Energetikos ministerijos Vyriausybės nustatyta tvarka, kurioje, be kita ko, reglamentuojama tokios įmonės pakeitimo procedūra, paskirta įmonė. Nupirkta elektros energija gali būti tiekiamas ir visuomeninio tiekėjo ar paskirtosios įmonės vartotojams. Paskirtoji įmonė turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) įmonė privalo turėti pakankamą finansinį pajėgumą, būtiną ne mažiau kaip dviejų kalendorinių mėnesių laikotarpio atsiskaitymams su gamintojais, elektros energijos gamybai naudojančiais atsinaujinančius energijos išteklius, už superkamą elektros energiją padengti, įvertinamą pagal jos paskutinių ataskaitinių metų finansinių ataskaitų (balanso, pelno (nuostolių), pinigų srautų, aiškinamojo rašto ir audito išvados, jeigu auditas buvo atliktas) duomenis, kai įmonė vykdydė ūkinę komercinę veiklą, arba planuojamos veiklos prognozuojamus finansinius duomenis, kai įmonė nevykdė ūkinės komercinės veiklos;

2) įmonė privalo valdyti technines ir organizacines priemones, reikalingas laiku ir tinkamai administruoti duomenis apie gamintojų į tinklus patiektą elektros energiją ir gamintojams už ataskaitinį mėnesį mokėtinas lėšas;

3) įmonė privalo užtikrinti nupirkto elektros energijos pardavimą Prekybos elektros energija taisyklėse nustatytais būdais ar šios elektros pardavimą savo vartotojams;

4) įmonė privalo apskaitą, susijusią su centralizuotos elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių prekybos vykdymu, tvarkyti atskirai nuo bet kurios kitos veiklos apskaitos;

5) įmonė įsipareigoja sudaryti elektros energijos, gaminamos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, gamybos prognozavimo ir informacijos mainų sutartį su perdavimo sistemos ir

(ar) skirstomųjų tinklų operatoriumi, atsakingu už elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, balansavimą;

6) įmonė įsipareigoja vykdyti paskirtosios įmonės funkcijas laikydamasi Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo ir kitų teisės aktų reikalavimų.“

2. Papildyti 58 straipsnį 6 dalimi:

„6. Nustačiusi, kad paskirtoji įmonė neatitinka šio straipsnio 5 dalyje nustatytų reikalavimų ar nesilaiko šio straipsnio 5 dalyje nustatytų veiklos sąlygų, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimo tvarkos aprašo, Prekybos elektros energija taisyklių ir kitų jos veiklą reglamentuojančių teisės aktų, Energetikos ministerija įspėja paskirtąją įmonę apie galimą teisės vykdyti veiklą atėmimą ir nustato ne ilgesnį nei 2 mėnesių terminą pašalinti veiklos trūkumus. Paskirtajai įmonei per nustatytą terminą nepašalinus veiklos trūkumų Energetikos ministerija organizuoja naujos paskirtosios įmonės atranką ir paskyrimą. Ankstesnioji paskirtoji įmonė vykdo funkcijas iki kol bus paskirta nauja įmonė.“

21 straipsnis. 67 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 67 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Komisija, tvirtindama vartotojų ir gamintojų įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių apskaičiavimo metodiką, nustatydamą įkainius ir juos diferencijuodama, taip pat derindama operatorių parengtą prijungimo sąlygų ir išankstinių prijungimo sąlygų parengimo įkainių apskaičiavimo metodiką ir elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymo paslaugų įkainių apskaičiavimo metodiką, vadovaujasi šiais bendraisiais kriterijais:

- 1) tinklų naudotojų nediskriminavimo;
- 2) protingumo, teisingumo, sąžiningumo, objektyvumo ir sąnaudų pagrįstumo;
- 3) elektros energijos vartojimo efektyvumo;
- 4) tinklų naudotojų ūkinės veiklos aplinkybių įvertinimo;
- 5) tinklų naudotojų įrenginių prijungimo poreikio įvertinimo;
- 6) atokių ir menkai apgyvendintų regionų elektrifikavimo;
- 7) elektros tinklų plėtros sąnaudų įvertinimo;
- 8) išmaniųjų tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros;
- 9) galimybės panaudoti elektros įmonių objektus kitų tinklų naudotojų įrenginiams prijungti įvertinimo;
- 10) teisės aktų nustatytų lengvatų ir (ar) skatinimo priemonių, taikomų gamintojų įrenginių prijungimui, įvertinimo.“

2. Pakeisti 67 straipsnio 6 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) būtiniai vartotojai, įskaitant ir pažeidžiamus vartotojus, apmoka 20 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Komisijos patvirtintą įkainį;“.

3. Papildyti 67 straipsnį 12 dalimi:

„12. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainą ir ją sudarančių atskirų sudedamųjų dalių kainas pagal Vyriausybės nustatytą galutinį viešuosius interesus atitinkančių paslaugų sąrašą nustato Komisija.“

22 straipsnis. 70 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 70 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Asmenys, gaunantys elektros energiją tiesiogine linija, turi apmokėti už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas. Perdavimo sistemos operatorius šiems asmenims galios ir energijos rezervavimo funkcijos neatlieka. Asmenų, gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, mokamą viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainą nustato Komisija.“

23 straipsnis. 71 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 71 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Elektros energijos persiuntimas vartotojams gali būti laikinai nutrauktas nesant vartotojų kaltės tik siekiant apsaugoti visuomenės interesus, tarp jų Energetikos įstatyme nustatyta tvarka paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį, arba atliekant naujų vartotojų prijungimo ar elektros tinklų priežiūros darbus. Laikino elektros energijos persiuntimo nutraukimo siekiant užtikrinti visuomenės interesus ir su tuo tiesiogiai susijusių pagrįstų nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarką nustato energetikos ministras.“

2. Pakeisti 71 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Elektros tinklų priežiūros darbams atlikti elektros tinklų operatoriai gali iš dalies arba visiškai atjungti vartotojo įrenginius reikiamam laikotarpiui tik pagal iš anksto nustatytą grafiką ir ne vėliau kaip prieš 7 dienas pranešęs vartotojams.“

3. Papildyti 71 straipsnį 4 dalimi:

„4. Apskaičiuojant ir atlyginant su laikinu elektros energijos persiuntimo nutraukimu, siekiant užtikrinti visuomenės interesus, susijusius nuostolius vadovaujasi šiomis nuostatomis:

1) tinklų operatorius vartotojui neatlygina jo patirtų nuostolių, kai elektros energijos persiuntimas nutraukiamas arba apribojamas Valstybinei energetikos inspekcijai nustačius tokius vartotojo elektros įrenginių ir (ar) jų eksploatacijos trūkumus, dėl kurių gresia avarija, gedimai, sutrikimai ar kyla pavojus žmonių gyvybei ir saugumui, taip pat tais atvejais, kai tai būtina siekiant išvengti ar susiklosčius energetikos sistemoje ar tinklų operatoriaus elektros tinkle ekstremaliai padėčiai, kuri kelia grėsmę sistemos ar elektros tinklo funkcionavimui ir stabilumui, susidarius generavimo galios ar elektros energijos deficitui, bei tuomet, kai elektros energijos persiuntimo nutraukimas arba apribojimas yra būtinas atliekant elektros tinklų priežiūros darbus, taip pat vykdant naujų elektros energijos vartotojų ir (ar) gamintojų įrenginių prijungimo prie elektros tinklų darbus;

2) elektros energijos persiuntimo nutraukimo laikas, nepersiųstos (nepatiktos) elektros energijos kiekis ir priežastys nustatomos pagal tinklų operatoriaus bei vartotojo operatyvinius dokumentus ir registravimo prietaisų rodmenis. Nepersiųstos (nepatiktos) elektros energijos kiekis, nekokybiškai pagamintos arba sugadintos produkcijos kiekis, sugadintos įrangos vertė nustatomi pagal tinklų operatoriaus arba vartotojo pateiktus įrodančius dokumentus. Jeigu

nuostolių dydžių pagal turimą informaciją tiksliai nustatyti negalima, tai jų vertė nustatoma šalių susitarimu. Šalims nesusitarus, nuostolių dydį nustato teismas;

3) prašymą dėl nuostolių atlyginimo vartotojas turi teisę pateikti tinklų operatoriui ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo nuostolių atsiradimo dienos. Tinklų operatorius privalo vartotojo prašymą išnagrinėti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos;

4) tinklų operatoriai vartotojams nuostolius, patirtus dėl elektros energijos persiuntimo nutraukimo ar apribojimo, atlygina per 30 kalendorinių dienų nuo jų vertės ir vartotojo prašymo pagrįstumo nustatymo dienos, jei vartotojas ir tinklų operatorius nesusitaria kitaip. Tinklų operatoriai vartotojų prašymus vertina vadovaudamiesi teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimais.“

24 straipsnis. 72 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 72 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius gali nutraukti elektros energijos persiuntimą ir tiems vartotojams, kurie gavę rašytinį įspėjimą neapmokėjo sąskaitų už suvartotą elektros energiją arba jos persiuntimą ir su tuo susijusias paslaugas bei už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas: buitiniai vartotojai – per 15 dienų, kiti vartotojai – per 10 dienų.“

25 straipsnis. 74 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 74 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„74 straipsnis. Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos elektros energetikos sektoriuje

1. Vyriausybė, vadovaudamasi viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje ir įvertinusi rinkos dalyvių vykdomą veiklą, jos pobūdį, mastą ir poveikį bendrai valstybės elektros energetikos sistemai, gali įpareigoti rinkos dalyvius teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje, nediskriminuodama šių rinkos dalyvių jų teisių ar įsipareigojimų požiūriu. Kitų įstatymų nuostatos, reglamentuojančios viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje, gali būti taikomos tik tiek, kiek neprieštarauja šio įstatymo nuostatoms.

2. Siekiant įgyvendinti valstybės energetikos, ekonominės ir aplinkos apsaugos politikos strateginius tikslus elektros energetikos sektoriuje ir užtikrinti visuomenės interesų įgyvendinimą, Vyriausybė gali įpareigoti rinkos dalyvius teikti šias viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje:

1) elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, šios elektros energijos balansavimas ir jos centralizuota prekyba, vykdoma Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka;

2) elektros energijos gamyba termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, kai šios elektrinės tiekia šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas ir yra sutaupomas toks pirminės energijos kiekis, kad bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą galima laikyti efektyvia;

3) elektros energijos gamyba nustatytose elektrinėse, kuriose elektros energijos gamyba būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti;

4) elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimas nustatytose elektrinėse, kurių veikla būtina valstybės energetiniam saugumui užtikrinti;

5) elektros energijos gamybos pajėgumų, strategiškai svarbių elektros energetikos sistemos darbo saugumui ir patikimumui ar valstybės energetinei nepriklausomybei užtikrinti, plėtra;

6) strateginių elektros energetikos sektoriaus projektų, susijusių su energetinio saugumo didinimu, įrengiant jungiamąsias linijas su kitų valstybių elektros energetikos sistemomis ir (ar) sujungiant Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemas su kitų valstybių narių elektros energetikos sistemomis, įgyvendinimas;

7) energetikos objektų darbo saugumo užtikrinimo, Ignalinos atominės elektrinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir joje panaudoto branduolinio kuro tvarkymo veikla;

8) elektros tinklų operatoriaus atliekamas elektros tinklų optimizavimas, plėtra ir (ar) rekonstravimas, užtikrinantys elektros gamybos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius plėtrą.

3. Tvirtindama viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimtis ateinantiems kalendoriniams metams bei nustatydamą įpareigojimus teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas Vyriausybė vadovaujasi ekonominio pagrįstumo, mažiausių sąnaudų ir poveikio elektros energijos kainai galutiniams vartotojams principais. Energetikos ministerija ne rečiau kaip kartą per 5 metus turi atlikti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų analizę, kuri, *inter alia*, apimtų kiekvienos viešuosius interesus atitinkančios paslaugos turinio, aplinkybių, kuriomis energetikos veikla priskiriama šioms paslaugoms, vertinimą, taip pat paslaugų, kurios yra būtinos viešiesiems poreikiams užtikrinti, galimų finansavimo šaltinių vertinimą bei optimalios paslaugų apimties nustatymą, siekiant mažiausios finansinės naštos vartotojams.

4. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos Vyriausybės nustatyta tvarka renkamos iš asmenų:

1) naudojančių elektros energiją ūkiniams poreikiams tenkinti, kurių elektros energijos gamybos ir (ar) vartojimo įrenginiai prijungti prie elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų;

2) naudojančių savo pasigamintą elektros energiją savo ūkiniams poreikiams tenkinti, kurių elektros energijos gamybos įrenginiai prijungti prie elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų, už visą savo ir asmenų, iš jų gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, ūkiniams poreikiams tenkinti faktiškai suvartotą elektros energiją;

3) savo ūkiniams poreikiams tenkinti naudojančių termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse pasigamintą elektros energiją, kurių elektros energijos gamybos įrenginiai prijungti prie elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų, už jų termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse pasigamintą ir savo bei asmenų, iš jų gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, ūkiniams poreikiams tenkinti faktiškai suvartotą elektros energiją.

5. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos nerenkamos už:

1) gamintojų naudojant atsinaujinančius energijos išteklius pasigaminatą ir ūkinei veiklai vykdyti suvartotą elektros energijos kiekį;

2) elektros energiją, būtiną elektros energijos gamybos technologiniam procesui užtikrinti, o termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse už elektros energiją, būtiną bendram elektros energijos ir šilumos gamybos technologiniam procesui užtikrinti;

3) elektros energiją, būtiną elektros energijos perdavimo ir skirstymo veiklos technologiniam procesui užtikrinti. Šios energijos metinis kiekis negali būti didesnis už tiems kalendoriniams metams Komisijos konkrečiam skirstomųjų tinklų operatoriui apskaičiuojant elektros energijos skirstymo paslaugos kainų viršutinės ribas naudotą procentinį dydį (normatyvinį arba faktinį, jei pastarasis mažesnis);

4) elektros energijos kiekį, kuris elektros energiją gaminančio vartotojo buvo patiektas į elektros tinklus ir po to suvartotas savo reikmėms ir ūkio poreikiams.

6. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos gali būti naudojamos tik šio straipsnio 2 dalyje nustatytoms viešuosius interesus atitinkančioms paslaugoms finansuoti ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimo sąnaudoms padengti.

7. Rinkos dalyviai viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo sąnaudų apskaitą tvarko atskirai nuo visų kitų jų vykdomų veiklų sąnaudų apskaitos, vadovaudamiesi Komisijos patvirtintomis apskaitos atskyrimo taisyklėmis.

8. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriumi skiriama valstybės tiesiogiai ar netiesiogiai, per kitus asmenis, kontroliuojama energetikos įmonė, atitinkanti šiuos reikalavimus:

1) įmonė privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti technines priemones ir programinę įrangą, kurių reikia lėšoms administruoti;

2) įmonė privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti ryšio priemones, kurių reikia pranešimams iš elektros energijos rinkos dalyvių, dalyvaujančių viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teisiniuose santykiuose, gauti ir jiems siųsti;

3) įmonė privalo turėti pakankamą finansinį pajėgumą, būtiną ne mažiau kaip dviejų kalendorinių mėnesių laikotarpio lėšų surinkimo ir išmokėjimo galimiams neatitikimams padengti, įvertinamą pagal jos dvejų paskutinių ataskaitinių metų finansinių ataskaitų (balanso, pelno (nuostolių), pinigų srautų, nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos, aiškinamojo rašto ir audito išvados, jeigu auditas buvo atliktas) duomenis, kai įmonė vykdė ūkinę komercinę veiklą, arba planuojamos veiklos prognozuojamus finansinius duomenis, kai įmonė nevykdė ūkinės komercinės veiklos;

4) įmonė privalo turėti darbuotojų lėšų administravimo veiklai vykdyti ir ataskaitoms rengti, atskirai vykdomos veiklos apskaitai tvarkyti, elektros energijos rinkos dalyviams, dalyvaujantiems viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teisiniuose santykiuose, informuoti ir konsultuoti, skundams dėl vykdomos veiklos sąlygų nagrinėti;

5) įmonė negali būti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančiu asmeniu;

6) įmonė, kurią valstybė kontroliuoja netiesiogiai, per kitus asmenis, privalo atitikti valdymo diferencijavimo principus – viena energetikos įmonė ar kelios tame pačiame energetikos sektoriuje veikiančios įmonės negali turėti daugiau kaip 3/4 balsų, suteikiančių teisę priimti sprendimus dėl administratoriaus valdymo ir veiklos teisės aktų nustatyta tvarka;

7) įmonės vadovas turi būti nepriekaištingos reputacijos ir turėti pakankamą patirtį, kad būtų užtikrintas patikimas ir skaidrus lėšų administravimas. Įmonės vadovas negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis neatitinka Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatyme nustatytą nepriekaištingos reputacijos kriterijų.

9. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorius privalo užtikrinti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimą mažiausiomis sąnaudomis ir skaidriai. Esant numatytiems aplinkybių, kurios įtakoja asmens atitikimą viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriui keliamiems reikalavimams, pasikeitimams ar jiems įvykus, kai to iš anksto nebuvo galima numatyti, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorius privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip 5 darbo dienas, raštu apie šiuos pasikeitimus raštu pranešti Energetikos ministerijai. Nustačiusi, kad viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorius neatitinka šio straipsnio 8 dalyje nustatytų reikalavimų ar nesilaiko šiame straipsnyje nustatytų jo veiklos sąlygų, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarkos aprašo, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimo tvarkos aprašo, Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo ir kitų jo veiklą reglamentuojančių teisės aktų, Energetikos ministerija įspėja viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorių apie galimą teisės vykdyti veiklą atėmimą ir nustato ne ilgesnį nei 2 mėnesių terminą pašalinti veiklos trūkumus. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriui per nustatytą terminą nepašalinus veiklos trūkumų Energetikos ministerija organizuoja naujo administratoriaus atranką ir paskyrimą. Ankstesnis viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorius vykdo funkcijas iki kol bus paskirtas naujas administratorius.

10. Šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytų įrenginių ir jų pagamintos elektros energijos, asmenų savo ūkiniams poreikiams suvartotos ir asmenų, iš gamintojų gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, ūkiniams poreikiams suvartotos elektros kiekio kontrolę atlieka Valstybinė energetikos inspekcija.“

26 straipsnis. 75 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 75 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Elektros energijos persiuntimui skirtos žemosios ir vidutinės įtampos elektros oro linijos, oro kabeliai ir požeminių kabelių linijos ir įrenginiai, įskaitant transformatorinėse ir transformatorių pastotėse įrengtus įrenginius, kartu su požeminių kabelių kanalais, linijas laikančiomis atramomis ir kitais priklausiniais, laikomi kilnojamaisiais daiktais, išskyrus elektros tinklų priklausinius, kurie pagal Statybos įstatymą laikytini pastatais.“

2. Pakeisti 75 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Elektros energetikos objektų ir įrenginių, esančių elektros energetikos objektus ir įrenginius valdančiai elektros energetikos įmonei nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamosiose daiktuose, eksploatavimui, aptarnavimui, remontui, techninei priežiūrai, rekonstravimui, modernizavimui ir (ar) naudojimui užtikrinti šiuo įstatymu nustatomi žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų servitutai šių objektų ir įrenginių teisės aktuose nustatytų apsaugos zonų ribose. Tinklų operatoriai tiesti perdavimo, skirstomuosius tinklus ar įrengti kitus elektros įrenginius tinklų operatoriumi nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamosiose daiktuose turi teisę tik įstatymų nustatyta tvarka su žemės ar kito nekilnojamojo turto savininku išsprendę žemės ar kito nekilnojamojo turto naudojimo klausimą. Tinklų operatoriai, sudarę sutartis su žemės ar kito nekilnojamojo turto savininkais dėl žemės ar kito nekilnojamojo turto servitutų nustatymo elektros tinklams įrengti tinklų operatoriams nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamosiose daiktuose, žemės ar kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams išmoka vienkartinės kompensacijas nuostoliams dėl servituto nustatymo atlyginti, kurių maksimalus dydis yra apskaičiuojamas pagal Vyriausybės patvirtintą metodiką. Žemės ar kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams atlyginama sunaikintų sodinių, pasėlių, iškirto miško rinkos vertė bei nuostoliai, atsiradę dėl galimybės naudoti žemės sklypą, jo dalį ar kitą nekilnojamąjį turtą pagal pagrindinę žemės ar kito nekilnojamojo turto naudojimo paskirtį praradimo.“

3. Pakeisti 75 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Tinklų operatoriai turi teisę nekliudomi prieiti, privažiuoti ar kitaip patekti prie jiems priklausančių ar jų eksploatuojamų elektros tinklų, esančių kito žemės ar kito nekilnojamojo daikto savininko ar naudotojo teritorijoje, teisės aktų nustatyta tvarka atlikti jų remonto, techninės priežiūros, eksploatavimo, medžių ir krūmų kirtimo (esant žemės savininko sutikimui; dėl iškirto medienos naudojimo sprendžia žemės savininkai), rekonstravimo ar modernizavimo darbus, taip pat įrengti naujus elektros energetikos objektus, neišplečiant esamų apsaugos zonų ribų. Be tinklų operatoriaus rašytinio sutikimo elektros tinklų apsaugos zonose draudžiama statyti, remontuoti, rekonstruoti arba griauti bet kokius statinius, atlikti įvairius kasybos, krovimo, dugno gilimo, žemės kasimo, sprogdinimo, melioravimo, užtvindymo darbus, mechanizuotai laistyti žemės ūkio kultūras, įrengti gyvulių laikymo aikšteles, vielines užtvanas ir metalines tvoras, sodinti arba kirsti medžius, atlikti kitus teisės aktuose numatytus ribojamus darbus ar veiksmus. Prašymą dėl šių darbų atlikimo tinklų operatoriai turi išnagrinėti ir į juos atsakyti ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos. Jeigu per nurodytą terminą tinklų operatorius neatsako, laikoma, kad jis sutinka.“

4. Pripažinti 75 straipsnio 6 dalį netekusia galios.

27 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

1. Papildyti įstatymo priedą nauju 4 punktu:

„4. 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140, p. 16).“

2. Buvusius įstatymo priedo 4-8 punktus laikyti atitinkamai 5-9 punktais.

28 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 16 ir 25 straipsnius ir šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2016 m. lapkričio 1 dieną.

2. Vyriausybė, energetikos, žemės ūkio ministrai, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija iki 2016 m. spalio 31 dienos priima teisės aktus, būtinus šio įstatymo įgyvendinimui.

3. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 39¹ straipsnio 1 dalyje numatytas planas pirmą kartą turi būti paskelbtas ne vėliau kaip 2016 m. lapkričio 1 dieną.

4. Šiame įstatyme išdėstytos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 75 straipsnio 3 dalies nuostatos dėl vienkartinių kompensacijų dydžio apskaičiavimo už servitutus, perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriams tiesiant perdavimo, skirstomuosius tinklus ar įrengiant kitus elektros įrenginius tinklų operatoriui nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuosiuose daiktuose, taikomos taip pat ir atlyginant nuostolius dėl servitutų, nustatytų įstatymu iki šio įstatymo įsigaliojimo, skirtų elektros energetikos objektų ir įrenginių, esančių elektros energetikos objektus ir įrenginius valdančiai elektros energetikos įmonei nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuosiuose daiktuose, eksploatavimui, aptarnavimui, remontui, rekonstravimui, modernizavimui ir (ar) naudojimui užtikrinti, jeigu šie nuostoliai nebuvo atlyginti iki šio įstatymo įsigaliojimo. Vyriausybė, atsižvelgdama į preliminarų vienkartinių kompensacijų už nuostolius dėl iki šio įstatymo įsigaliojimo nustatytų servitutų dydį ir nuomonę apie jo įtaką elektros energijos tarifams, kuriuos Vyriausybei po konsultacijų su perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriais pateikia Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, iki 2017 m. gegužės 1 d. nustato tvarką, pagal kurią bus išmokamos kompensacijos šioje straipsnio dalyje nurodytų žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams. Nurodytos vienkartinės kompensacijos pradedamos mokėti 2017 m. gegužės 1 d. ir žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams išmokamos ne vėliau, kaip per 2 metus nuo prašymo dėl vienkartinės kompensacijos ar dėl kompensacijos peržiūrėjimo (padidėjus teisės aktais nustatomoms elektros tinklų apsaugos zonoms) pateikimo perdavimo sistemos ir (arba) skirstomųjų tinklų operatoriams dienos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

Projekto
lyginamasis variantas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 18, 31, 34, 39,
40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO
IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 39¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. **Elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminantis vartotojas** (toliau – **gaminantis vartotojas**) – **elektros energijos** ~~buitinis vartotojas, savo, kaip vartotojo, objekte, taip pat biudžetinė įstaiga ar viešoji įstaiga, valdanti valstybės ar savivaldybės nuosavybės ar patikėjimo teise statinius, šiuose statiniuose iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminantys~~ **gaminantis** elektros energiją **iš atsinaujinančių energijos išteklių** savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti ir ~~turintis~~ **turintis** teisę pagamintą, ~~bet ne~~ savo reikmėms bei ūkio poreikiams nesuvartotą elektros energiją patiekti į elektros tinklus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 20 dalį ir ją išdėstyti taip:

„20. **Ilgalaikis planavimas** – elektros energijos gamybos, perdavimo ir skirstymo pajėgumų plėtos, tiekimo vartotojams patikimumo užtikrinimo ir ~~su tuo susijusių~~ **tam reikalingų** ilgalaikių investicijų planavimas dešimties metų laikotarpiui, siekiant patenkinti elektros energijos poreikį sistemoje.“

3. Papildyti 2 straipsnį nauja 32 dalimi:

„32. **Pažeidžiamas elektros energijos vartotojas** (toliau – **pažeidžiamas vartotojas**) – **buitinis elektros energijos vartotojas, kuris pats ir (ar) su juo bendrai gyvenantys asmenys gauna ir (ar) turi teisę gauti piniginę socialinę paramą pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą ir kuris šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę naudotis pažeidžiamiems vartotojams nustatytomis papildomomis garantijomis.**“

4. Buvusias 2 straipsnio 32-55 dalis laikyti atitinkamai 33-56 dalimis.

5. Pakeisti 2 straipsnio 54 dalį ir ją išdėstyti taip:

„~~53~~ **54. Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos** – ~~įmonių teikiamos paslaugos, kurių sąrašą,~~ teikėjus ir teikimo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė ~~ar jos įgaliota~~“

~~institucija, vadovaudamasi~~, **vadovaudamasi** šio įstatymo 74 straipsnyje nustatytais bendraisiais reikalavimais ir, viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje **ir šių paslaugų sąrašu**.“

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) nustatyti aukštą vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos lygį, visų pirma užtikrinant elektros energijos prieinamumą ir pakankamumą, ~~socialiai pažeidžiamų vartotojų ir jų grupių~~ apsaugą, teisės į informaciją įgyvendinimą ir veiksmingas teisių gynimo priemonės;“.

3 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 4 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) elektros energijos prieinamumo ir pakankamumo vartotojams už ekonomiškai pagrįstą kainą bei ~~socialiai pažeidžiamų vartotojų grupių~~ teisių ir teisėtų interesų apsaugos;“.

2. Pakeisti 4 straipsnio 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) efektyvių ~~pažangiųjų elektros~~ **išmaniųjų** tinklų ~~technologijų~~, **išmaniųjų energijos apskaitos sistemų** ir atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo elektros energetikos sektoriuje plėtros skatinimo;“.

4 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6 straipsnio 1 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) ~~tvirtina~~ **nustato** viešuosius interesus atitinkančių paslaugų ~~sąrašą ir nustato jų~~ **elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarką, šių paslaugų teikimo apimčių nustatymo tvarką**;“.

2. Pakeisti 6 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) **nustato viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriaus skyrimo tvarką** ~~skiria viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorių~~;“.

3. Papildyti 6 straipsnio 1 dalį nauju 9 punktu:

„9) **nustato pažeidžiamiems vartotojams taikomų papildomų garantijų įgyvendinimo tvarką**;“.

4. Buvusį 6 straipsnio 1 dalies 9 punktą laikyti 10 punktu.

5. Pakeisti 6 straipsnio 2 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) **vadovaudamasi Vyriausybės patvirtinta viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriaus skyrimo tvarka skiria viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorių** ~~nustato socialiai pažeidžiamų elektros energijos vartotojų ir jų grupių sąrašą ir (ar) tokiems vartotojams ar jų grupėms taikomas papildomas garantijas, susijusias su aprūpinimu elektros energija~~;“.

5 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) rengia ir teikia Vyriausybei tvirtinti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų ~~sąrašą ir jų~~ teikimo **ir apimčių nustatymo** tvarkos aprašą;“.

6 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį nauju 21 punktu:

„21) derina pagal Komisijos patvirtintą metodiką tinklų operatorių apskaičiuotus šių operatorių išduodamų prijungimo sąlygų, išankstinių prijungimo sąlygų parengimo, elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymo paslaugų įkainius;“.

2. Buvusį 9 straipsnio 3 dalies 21 punktą laikyti 22 punktu.

7 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 10 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) nagrinėja buitinių vartotojų skundus ir ginčus dėl energetikos įmonių taikomų elektros energijos pirkimo-pardavimo sutarčių ir naujų buitinių vartotojų įrenginių prijungimo sutarčių nesąžiningų sąlygų taikymo;“.

2. Pakeisti 10 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) nagrinėja buitinių vartotojų skundus ir ginčus dėl elektros energijos tiekėjų nesąžiningos komercinės veiklos;“.

8 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 18 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. ~~Perdavimo sistemos~~ Tinklų operatorius, įvertindamas elektros energijos tiekimo saugumo ir patikimumo, kokybės, efektyvumo, vartojimo, vadybos ir aplinkos apsaugos reikalavimus, nurodytus Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje, gerindamas naudojimosi sistema sąlygas, planuoja ilgalaikę elektros energetikos sistemos plėtrą, derindamas ją su Energetikos ministerija, Komisija ir skirstomųjų kitais tinklų operatoriais. Ilgalaikės elektros energetikos sistemos plėtos planavimas turi būti pagrįstas moksliniu, technologiniu ir ekonominiu įvertinimu. ~~Perdavimo sistemos operatorius ir skirstomųjų tinklų~~ Tinklų operatoriai privalo bendradarbiauti, siekdami užtikrinti perdavimo ir skirstomųjų tinklų optimalią plėtrą.“

9 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 31 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) eksploatuoti, prižiūrėti, valdyti ir plėtoti perdavimo tinklus ir jungiamąsias linijas, atsižvelgdamas į elektros energetikos sistemos darbo saugumo ir patikimumo, aplinkos apsaugos reikalavimus, pažangiųjų elektros išmaniųjų tinklų technologijų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtos kryptis planus ir reikalavimus bei ekonomines sąlygas;“.

2. Pakeisti 31 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) organizuoti ir diegti perdavimo tinklų elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos įrenginius, užtikrindamas pažangių išmaniųjų energijos apskaitos sistemų sistemų įrengimą;“.

10 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 34 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„34 straipsnis. Atsiskaitymo už elektros energijos persiuntimą perdavimo tinklais garantijos

Skirstomųjų tinklų operatoriai ir vartotojai, kurių įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklų ir kurie yra sudarę su nepriklausomu tiekėju elektros energijos tiekimo sutartį, privalo sudaryti sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi ir laiku atsiskaityti už elektros energijos persiuntimą perdavimo tinklais **ir kitas operatoriaus teikiamas paslaugas, susijusias su elektros persiuntimu.** Nepriklausomas tiekėjas, kuris yra sudaręs sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi dėl atsiskaitymo už vartotojui suteiktas persiuntimo paslaugas, skirstomųjų tinklų operatorius ar vartotojas, pažeidęs su perdavimo sistemos operatoriumi sudarytą sutartį, privalo perdavimo sistemos operatoriaus reikalavimu užtikrinti visų savo prievolių įvykdymą.“

11 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 39 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) rekonstruoti esamus ir įrengti naujus skirstomuosius tinklus, atsižvelgdamas į ~~pažangiųjų elektros išmaniųjų~~ tinklų ~~technologijų~~ ir **išmaniųjų energijos apskaitos sistemų** plėtros ~~kryptis~~ **planus ir reikalavimus;**“.

2. Pakeisti 39 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) organizuoti, diegti, naudoti ir prižiūrėti jam priklausančiais skirstomaisiais tinklais persiunčiamos elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos įrenginius, užtikrindamas ~~pažangių išmaniosios energijos apskaitos sistemų~~ **sistemos** įrengimą;“.

12 straipsnis. Įstatymo papildymas 39¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 39¹ straipsniu:

„39¹ straipsnis. Skirstomųjų tinklų plėtros planavimas

1. Skirstomųjų tinklų operatorius rengia 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų planą, grindžiamą esama ir numatoma elektros energijos pasiūla ir paklausa elektros energetikos sistemoje, elektros tinklo patikimumu, leistinu įrangos tarnavimo amžiumi bei išmaniųjų tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planais ir reikalavimais. Planas turi būti atnaujinamas kasmet ir ne vėliau kaip iki kiekvienų metų liepos 1 dienos paskelbiamas skirstomųjų tinklų operatoriaus interneto svetainėje. Prieš paskelbiant 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų planą, skirstomųjų tinklų operatorius vykdo skaidrias ir viešas konsultacijas su kompetentingomis valstybės institucijomis ir kitomis suinteresuotomis šalimis.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plane *inter alia* nurodoma:

1) skirstomųjų tinklų įrengimo, atnaujinimo gairės – infrastruktūros dalys, kurios bus įrengiamos ar atnaujinamos per planuojamą 10 metų laikotarpį;

2) bendroji investicijų programa, dėl kurios jau priimtas sprendimas, ir nauji investicijų rodikliai (apimtys), kurių bus siekiama per planuojamą 10 metų laikotarpį;

3) bendrosios investicijų programos ir naujų investicijų rodiklių (apimčių) planuojami įgyvendinimo terminai;

4) veiksmingos priemonės, skirtos tiekimo saugumui, patikimumui ir teikiamų paslaugų kokybei užtikrinti;

5) skirstomųjų tinklų operatoriaus pagrįstos prognozės, kuriomis remiantis buvo sudarytas planas, ir jų prielaidos.

3. Rengdamas skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų planą, skirstomųjų tinklų operatorius įvertina prognozes apie elektros energijos gamybos, tiekimo ir vartojimo tendencijas, atsižvelgdamas į valstybės politikos kryptis, pagrįstas elektros energetikos sektoriaus veiklos reguliavimo bendraisiais principais.

4. Komisija vykdo skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plano įgyvendinimo stebėseną. Komisija, nustačiusi skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plano neatitiktį šiame straipsnyje nustatytiems reikalavimams, teikia skirstomųjų tinklų operatoriui pastabas dėl skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plano koregavimo ar keitimo ir nurodo protingą terminą šiems veiksmams atlikti. Skirstomųjų tinklų operatorius, savo interneto svetainėje nepaskelbęs skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plano šio straipsnio 1 dalyje nustatytais terminais arba paskelbęs planą nesilaikydamas šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų ir nepašalinęs nustatytų pažeidimų per Komisijos nurodytą terminą, laikomas pažeidusiu reguliuojamos elektros energijos skirstymo veiklos sąlygas.

5. Tuo atveju, kai skirstomųjų tinklų operatorius neatlieka investicijų, kurios pagal skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų planą turėjo būti padarytos per praėjusius 3 metus, Komisija gali įpareigoti skirstomųjų tinklų operatorių atlikti atitinkamas investicijas ir (ar) imtis kitų šiame įstatyme ir Energetikos įstatyme nustatytų priemonių siekiant užtikrinti skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų plano įgyvendinimą.

6. Šio straipsnio nuostatos netaikomos skirstomųjų tinklų operatoriams, aptarnaujantiems mažiau kaip 100 000 vartotojų.“

13 straipsnis. 40 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 40 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„40 straipsnis. Atsiskaitymo už elektros energijos persiuntimą skirstomaisiais tinklais garantijos

Vartotojai, kurių įrenginiai yra prijungti prie skirstomųjų tinklų ir kurie yra sudarę su nepriklausomu tiekėju elektros energijos tiekimo sutartį, privalo sudaryti sutartį su skirstomųjų tinklų operatoriumi ir laiku atsiskaityti už elektros energijos persiuntimą perdavimo ir skirstomaisiais tinklais, **taip pat už sisteminės paslaugas ir viešuosius interesus atitinkančias paslaugas**. Nepriklausomas tiekėjas, kuris yra sudaręs sutartį su skirstomųjų tinklų operatoriumi dėl

atsiskaitymo už vartotojui suteiktas persiuntimo paslaugas **bei už sisteminės paslaugas ir viešuosius interesus atitinkančias paslaugas**, ir vartotojas, pažeidęs su skirstomųjų tinklų operatoriumi sudarytą sutartį, privalo skirstomųjų tinklų operatoriaus reikalavimu pateikti visų savo prievolių tinkamo įvykdymo užtikrinimą.“

14 straipsnis. 41 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 41 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Balansavimo energijos tiekėjai prekiauja balansavimo elektros energija su perdavimo sistemos operatoriumi. **Balansavimo elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų su balansavimo elektros tiekėjais, standartines sąlygas rengia ir, suderinęs su Komisija, savo interneto svetainėje skelbia perdavimo sistemos operatorius.**“

15 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 43 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Nuo 2013 m. sausio 1 d. visuomeninis tiekėjas privalo sudaryti sutartis ir tiekti elektros energiją visuomenine elektros energijos kaina visiems jam išduotoje licencijoje nustatytoje teritorijoje esantiems buitiniams vartotojams, kurie nepasirinko nepriklausomo ~~elektros energijos~~ tiekėjo, taip pat ~~socialiai pažeidžiamiems vartotojams ar jų grupėms. Socialiai pažeidžiamais vartotojais gali būti pripažįstami asmenys, kuriems Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka taikomas socialinis aprūpinimas ir (ar) teikiamos socialinės paslaugos. Socialiai pažeidžiamų vartotojų ir jų grupių sąrašą ir (ar) tokiems vartotojams ar jų grupėms taikomas papildomas garantijas, susijusias su aprūpinimu elektros energija, nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija pažeidžiamiems vartotojams.~~“

16 straipsnis. 44 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 44 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) garantinis elektros energijos tiekimas vartotojui užtikrinamas ~~ne ilgiau kaip 6 mėnesius, jeigu, visuomeniniam tiekėjui pradėjus teikti garantinio elektros energijos tiekimo paslaugą, ne vėliau kaip, jei vartotojas per 3 2 savaites nuo visuomeninio nepriklausomo tiekėjo rašytinio pranešimo apie teikiamą paslaugą nutraukiamą veiklą gavimo dienos vartotojas sudaro sutartį nepasirenka kito nepriklausomo tiekėjo ar paaiškėja šio straipsnio 3 dalyje nurodytos aplinkybės – tokiais atvejais vartotojų su visuomeniniu nepriklausomu tiekėju sudaryta elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis laikoma nutraukta. Vartotojas, sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sutarties sudarymo dienos apie tai raštu pranešti garantinio tiekimo funkciją atliekančiam asmeniui, kuris per 2 savaites nuo tokio pranešimo gavimo dienos nutraukia garantinį elektros energijos tiekimą. Garantinio elektros energijos tiekimo trukmė – ne ilgiau kaip 6 mėnesiai. Jeigu per 6 mėnesius vartotojas sutarties nesudaro nepasirenka naujo nepriklausomo tiekėjo, visuomeninis tiekėjas įgyja teisę nutraukti elektros~~“

energijos tiekimą vartotojui ~~ar jo objektams~~. **Apie garantinio tiekimo nutraukimą visuomeninis tiekėjas įspėja vartotoją ne vėliau kaip prieš 3 savaites iki nutraukimo dienos;“.**

2. Papildyti 44 straipsnį nauja 3 dalimi:

„3. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytas 2 savaičių nepriklausomo tiekėjo pranešimo terminas netaikomas ir garantinis elektros energijos tiekimas užtikrinamas nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo bet kurios iš šių aplinkybių atsiradimo:

1) vartotojo pasirinktam nepriklausomam tiekėjui pažeidus reguliuojamos veiklos sąlygas Komisija sustabdo ar panaikina elektros energijos tiekimo veiklos leidimą;

2) balansavimo energijos tiekėjui ar perdavimo sistemos operatoriui nutraukus balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, ir nesant balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutarties su kitu balansavimo tiekėju;

3) nepriklausomam tiekėjui yra iškelta bankroto byla arba kreditorių susirinkime priimtas nutarimas vykdyti bankroto procedūras ne teismo tvarka;

4) kitais, tiesiogiai nuo nepriklausomo tiekėjo veiksmų nepriklausančiais, atvejais, dėl kurių nepriklausomas tiekėjas nebegali vykdyti prisiimtų įsipareigojimų tiekti elektros energiją vartotojams (*force majeure*).“

3. Papildyti 44 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Nepriklausomas tiekėjas privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio straipsnio 3 dalyje nustatytų aplinkybių atsiradimo dienos, savo vartotojams ir atitinkamam visuomeniniam tiekėjui pranešti apie garantinio elektros energijos tiekimo pradžią ir pagrindą, o vartotojams – ir apie visuomeninį tiekėją, vykdysiantį garantinį elektros energijos tiekimą, bei jo kontaktinius duomenis. Vartotojai, kurių sunaudotą elektros energiją apskaitančių prietaisų rodmenys nėra nuskaitomi nuotoliniu būdu, nedelsdami, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo garantinio elektros energijos tiekimo pradžios, jei apie tai jie buvo tinkamai informuoti, privalo užfiksuoti faktinius elektros energijos apskaitos prietaiso rodmenis ir juos pranešti skirstomųjų tinklų operatoriui. Nepriklausomiems tiekėjams ar vartotojams neįvykdžius ar tinkamai neįvykdžius šioje straipsnio dalyje nustatytų pareigų, garantinio elektros energijos tiekimo metu tiekiamos elektros energijos kiekis nustatomas Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse nustatyta tvarka.“

4. Buvusią 44 straipsnio 3 dalį laikyti 5 dalimi.

17 straipsnis. 49 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 49 straipsnio 2 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) ~~socialiai pažeidžiamiems vartotojams ir jų grupėms, kurių sąrašą nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, užtikrinamas visuomeninis imasi priemonių elektros energijos tiekimas neribotą laikotarpį trūkumo klausimams spręsti, rengia su tuo susijusius nacionalinius energetikos veiksmų planus;“~~

2. Pripažinti netekusiu galios 49 straipsnio 2 dalies 6 punktą.

6) ~~Vyriausybė ar jos įgaliota institucija imasi tinkamų priemonių elektros energijos trūkumo klausimams spręsti, rengia su tuo susijusius nacionalinius energetikos veiksmų planus, įstatymų~~

~~nustatyta tvarka teikia socialinės apsaugos sistemos lengvatas, skirtas užtikrinti reikiamą elektros energijos tiekimą socialiai pažeidžiamiems vartotojams ir jų grupėms bei paramą siekiant didinti elektros energijos vartojimo efektyvumą.~~

18 straipsnis. 51 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 51 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) susipažinti su elektros energijos suvartojimo duomenimis, įskaitant suvartotos elektros energijos kiekį, taip pat, sudarę aiškų susitarimą, nemokamai leisti bet kuriam tiekėjui naudotis savo skaitiklių duomenimis, **kuriuos nemokamai turi teisę gauti pats vartotojas;**“.

2. Pakeisti 51 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Tiekėjai **ir elektros tinklų operatoriai** sudaro tinkamas ir pakankamas sąlygas vartotojų prieigai prie informacijos ir duomenų apie mokėjimus už jiems patiektą elektros energiją **ir (ar) su elektros energijos tiekimu ir persiuntimu susijusias paslaugas**. Tinkamomis ir pakankamomis prieigos priemonėmis laikoma sąskaitos pateikimas vartotojui arba elektroninė prieiga prie vartotojo mokėjimo duomenų ar kitos pagrįstos priemonės. **Vartotojui pageidaujant gauti popierines sąskaitas tiekėjai ir tinklų operatoriai turi teisę vartotojui taikyti tokios sąskaitos pateikimo mokestį, kurį iš anksto nusistato tiekėjas ar elektros tinklų operatorius atsižvelgdamas į popierinės sąskaitos pateikimo sąnaudas.** Vartotojo prašymu ~~ir vartotojui priimtina forma,~~ suteikdami elektroninę prieigą ar raštu, tiekėjai **ir (ar) tinklų operatoriai** pateikia:

1) esamas faktines elektros energijos **ir (ar) su elektros energijos tiekimu ir persiuntimu susijusių paslaugų** kainas ir faktinį energijos suvartojimą bent kartą per kalendorinius metus;

2) vartotojo einamuoju metu suvartojamo elektros energijos kiekio ir elektros energijos, suvartotos per tą patį praėjusių metų laikotarpį, palyginimą;

3) kai tai įmanoma, palyginimą su vidutinio tos pačios grupės vartotojo elektros energijos suvartojimu.“

3. Papildyti 51 straipsnį nauja 5 dalimi:

„5. **Elektros tinklų operatoriai** elektros energijos valandinius suvartojimo duomenis už praėjusį ataskaitinį laikotarpį kartu su sąskaita už šiuo laikotarpiu suteiktas paslaugas elektroniniu būdu pateikia vartotojams, kurių objektuose vartojamą elektros energiją apskaitantys prietaisai yra prijungti prie automatinės duomenų nuskaitymo ar išmaniosios energijos apskaitos sistemų. Vartotojams ir (ar), vartotojams raštiškai sutikus, nepriklausomiems tiekėjams elektros tinklų operatoriai už iš anksto operatorių nustatytą paslaugos kainą, pagrįstą patiriamomis sąnaudomis, gali sudaryti galimybę naudotis automatinėse duomenų nuskaitymo ar išmaniosios energijos apskaitos sistemose esančiais elektros vartojimo duomenimis.“

4. Buvusias 51 straipsnio 5-10 dalis laikyti atitinkamai 6-11 dalimis.

19 straipsnis. 52 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 52 straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. **Papildomos pažeidžiamų vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos priemonės:**

1) pažeidžiamiems vartotojams negali būti apribotas ir (ar) nutrauktas elektros energijos tiekimas ir (ar) persiuntimas, kai jie per nustatytą terminą neatsiskaito už patiektą elektros energiją, nesumoka ar iš dalies sumoka už elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas, jeigu šių pažeidžiamų vartotojų išskolinimas skirstomųjų tinklų operatoriui ar tiekėjui yra ar buvo ne didesnis kaip 3 bazinės socialinės išmokos, išskyrus šio įstatymo 71 straipsnyje ir 72 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatytus atvejus;

2) pažeidžiamiems vartotojams per nustatytą terminą neatsiskaičius už patiektą elektros energiją, nesumokėjus ar iš dalies sumokėjus už elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas elektros energijos tiekimas ir (ar) persiuntimas negali būti nutrauktas penktadieniais, šeštadieniais, sekmadieniais, švenčių ir prieššventinėmis dienomis arba kai vidutinė paros oro temperatūra yra žemesnė nei minus 15 °C ar aukštesnė nei plus 30 °C, išskyrus šio įstatymo 71 straipsnyje ir 72 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatytus atvejus. Tokiais atvejais tiekimas vartotojui gali būti nutrauktas kitą dieną po šiame papunktyje nustatytų aplinkybių pasibaigimo, jeigu pažeidžiamas vartotojas apie tai buvo įspėtas Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklių ir kitų šio įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka;

3) pažeidžiami vartotojai turi teisę iki paskutinės mėnesio, einančio po kalendorinio mėnesio, per kurį persiunčiama ir (ar) teikiama elektros energija ar teikiamos kitos su tuo susijusios paslaugos vartotojui, dienos (išskyrus atvejus, kai pažeidžiamo vartotojo prašymu yra susitarta dėl ilgesnių atsiskaitymo terminų) atsiskaityti su skirstomųjų tinklų operatoriumi ar tiekėju;

4) pažeidžiamiems vartotojams vykdant elektros įrenginių prijungimą prie skirstomųjų tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų, jeigu prijungimo įmoka didesnė kaip 600 eurų, 60 procentų prijungimo įmokos dalis sumokama per 10 kalendorinių dienų nuo vartotojo prijungimo paslaugos sutarties pasirašymo, kita įmokos dalis – per 10 kalendorinių dienų nuo rangos darbų pabaigos. Prijungimo paslauga pradedama teikti, kai pažeidžiamas vartotojas sumoka pirmąją prijungimo paslaugos įmokos dalį. Apie rangos sutartyje nustatytų darbų pabaigą skirstomųjų tinklų operatorius praneša pažeidžiamam vartotojui ir pateikia jam mokėti reikalingus dokumentus prijungimo paslaugos sutartyje nustatyta tvarka;

5) pažeidžiamiems vartotojams per nustatytą terminą neatsiskaičius už patiektą elektros energiją, nesumokėjus ar iš dalies sumokėjus už elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas 3 mėnesius nuo termino praleidimo dienos delspinigiai nėra skaičiuojami;

6) pažeidžiamam vartotojui pageidaujant gauti popierinį apmokėjimo dokumentą, skirstomųjų tinklų operatorius ar tiekėjas negali reikalauti kompensuoti popierinio apmokėjimo dokumento pateikimo vartotojui išlaidų.“

2. Buvusias 52 straipsnio 2 ir 3 dalis laikyti atitinkamai 3 ir 4 dalimis.

20 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 58 straipsnį 5 dalimi:

„5. Centralizuotai elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, superkama iš elektros energijos gamintojų, kuriems kituose įstatymuose ir teisės aktuose nustatyta tvarka taikomas fiksuotas tarifas. Visa supirktą elektros energiją, pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių, prekiaujama Prekybos elektros energija taisyklėse nustatytais būdais, tvarka ir sąlygomis bei vadovaujantis ekonominio naudingumo ir mažiausios finansinės naštos elektros energijos vartotojams, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų mokėtojams, principais. Centralizuotą elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių prekybą vykdo visuomeninis tiekėjas ir (ar) Energetikos ministerijos, Vyriausybės nustatyta tvarka, kurioje, be kita ko, reglamentuojama tokios įmonės pakeitimo procedūra, paskirta įmonė. Nupirktą elektros energiją gali būti tiekama ir visuomeninio tiekėjo ar paskirtosios įmonės vartotojams. Paskirtoji įmonė turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) įmonė privalo turėti pakankamą finansinį pajėgumą, būtiną ne mažiau kaip dviejų kalendorinių mėnesių laikotarpio atsiskaitymams su gamintojais, elektros energijos gamybai naudojančiais atsinaujinančius energijos išteklius, už superkamą elektros energiją padengti, įvertinamą pagal jos paskutinių ataskaitinių metų finansinių ataskaitų (balanso, pelno (nuostolių), pinigų srautų, aiškinamojo rašto ir audito išvados, jeigu auditas buvo atliktas) duomenis, kai įmonė vykdydė ūkinę komercinę veiklą, arba planuojamos veiklos prognozuojamus finansinius duomenis, kai įmonė nevykdė ūkinės komercinės veiklos;

2) įmonė privalo valdyti technines ir organizacines priemones, reikalingas laiku ir tinkamai administruoti duomenis apie gamintojų į tinklus patiektą elektros energiją ir gamintojams už ataskaitinį mėnesį mokėtinas lėšas;

3) įmonė privalo užtikrinti nupirktos elektros energijos pardavimą Prekybos elektros energija taisyklėse nustatytais būdais ar šios elektros pardavimą savo vartotojams;

4) įmonė privalo apskaitą, susijusią su centralizuotos elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių prekybos vykdymu, tvarkyti atskirai nuo bet kurios kitos veiklos apskaitos;

5) įmonė įsipareigoja sudaryti elektros energijos, gaminamos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, gamybos prognozavimo ir informacijos mainų sutartį su perdavimo sistemos ir (ar) skirstomųjų tinklų operatoriumi, atsakingu už elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, balansavimą;

6) įmonė įsipareigoja vykdyti paskirtosios įmonės funkcijas laikydamasi Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo ir kitų teisės aktų reikalavimų. Ankstesnioji paskirtoji įmonė vykdo funkcijas iki kol bus paskirta nauja įmonė.“

2. Papildyti 58 straipsnį 6 dalimi:

„6. Nustačiusi, kad paskirtoji įmonė neatitinka šio straipsnio 5 dalyje nustatytų reikalavimų ar nesilaiko šio straipsnio 5 dalyje nustatytų veiklos sąlygų, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimo tvarkos aprašo, Prekybos elektros energija

taisyklių ir kitų jos veiklą reglamentuojančių teisės aktų, Energetikos ministerija įspėja paskirtąją įmonę apie galimą teisės vykdyti veiklą atėmimą ir nustato ne ilgesnį nei 2 mėnesių terminą pašalinti veiklos trūkumus. Paskirtajai įmonei per nustatytą terminą nepašalinus veiklos trūkumų Energetikos ministerija organizuoja naujos paskirtosios įmonės atranką ir paskyrimą.“

21 straipsnis. 67 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 67 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. ~~Vartotojų Komisija, tvirtindama vartotojų ir gamintojų įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių apskaičiavimo metodiką tvirtina, nustatydama įkainius nustato ir juos diferencijuoja Komisija, vadovaudamasi diferencijuodama, taip pat derindama operatorių parengtą prijungimo sąlygų ir išankstinių prijungimo sąlygų parengimo įkainių apskaičiavimo metodiką ir elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymo paslaugų įkainių apskaičiavimo metodiką, vadovaujasi šiais bendraisiais kriterijais:~~

- 1) tinklų naudotojų nediskriminavimo;
- 2) protingumo, teisingumo, sąžiningumo, objektyvumo ir sąnaudų pagrįstumo;
- 3) elektros energijos vartojimo efektyvumo;
- 4) tinklų naudotojų ūkinės veiklos aplinkybių įvertinimo;
- 5) tinklų naudotojų įrenginių prijungimo poreikio įvertinimo;
- 6) atokių ir menkai apgyvendintų regionų elektrifikavimo;
- 7) elektros tinklų plėtros sąnaudų įvertinimo;
- 8) ~~pažangiųjų elektros išmaniųjų~~ tinklų ir ~~(ar) elektros energijos gamybos technologijų išmaniųjų energijos apskaitos sistemų~~ plėtros;
- 9) galimybės panaudoti elektros įmonių objektus kitų tinklų naudotojų įrenginiams prijungti įvertinimo;
- 10) teisės aktų nustatytą lengvatų ir (ar) skatinimo priemonių, taikomų gamintojų įrenginių prijungimui, įvertinimo.“

2. Pakeisti 67 straipsnio 6 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) buitiniai vartotojai, ~~taip pat kiti vartotojai, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintame sąraše nurodyti kaip socialiai pažeidžiami vartotojai, įskaitant ir pažeidžiamus vartotojus,~~ apmoka 20 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Komisijos patvirtintą įkainį;“.

3. Papildyti 67 straipsnį 12 dalimi:

„12. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainą ir ją sudarančių atskirų sudedamųjų dalių kainas pagal šiame įstatyme nustatytą galutinį viešuosius interesus atitinkančių paslaugų sąrašą nustato Komisija.“

22 straipsnis. 70 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 70 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Asmenys, gaunantys elektros energiją tiesiogine linija, turi apmokėti už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas. Perdavimo sistemos operatorius šiems ~~vartotojams~~ **asmenims** galios ir energijos rezervavimo funkcijos neatlieka. ~~Vartotojų~~ **Asmenų**, gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, mokamą viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainą nustato Komisija.“

23 straipsnis. 71 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 71 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Elektros energijos persiuntimas vartotojams gali būti laikinai nutrauktas nesant vartotojų kaltės tik siekiant apsaugoti visuomenės interesus, tarp jų Energetikos įstatyme nustatyta tvarka paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį, arba atliekant naujų vartotojų prijungimo ar elektros tinklų priežiūros darbus. **Laikino elektros energijos persiuntimo nutraukimo siekiant užtikrinti visuomenės interesus ir su tuo tiesiogiai susijusių pagrįstų nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarką nustato energetikos ministras.**“

2. Pakeisti 71 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Elektros tinklų priežiūros darbams atlikti ~~perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius~~ **elektros tinklų operatoriai** gali iš dalies arba visiškai atjungti vartotojo įrenginius reikiamam laikotarpiui tik pagal iš anksto nustatytą grafiką ir ne vėliau kaip prieš ~~10~~ 7 dienas ~~pranešęs pranešę~~ vartotojams. ~~Laikino elektros energijos persiuntimo nutraukimo siekiant užtikrinti visuomenės interesus sąlygas ir su tuo susijusių nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarką nustato Energetikos ministerijos patvirtintos taisyklės.~~“

3. Papildyti 71 straipsnį 4 dalimi:

„4. Apskaičiuojant ir atlyginant su laikinu elektros energijos persiuntimo nutraukimu, siekiant užtikrinti visuomenės interesus, susijusius nuostolius vadovaujamosi šiomis nuostatomis:

1) tinklų operatorius vartotojui neatlygina jo patirtų nuostolių, kai elektros energijos persiuntimas nutraukiamas arba apribojamas Valstybinei energetikos inspekcijai nustačius tokius vartotojo elektros įrenginių ir (ar) jų eksploatacijos trūkumus, dėl kurių gresia avarija, gedimai, sutrikimai ar kyla pavojus žmonių gyvybei ir saugumui, taip pat tais atvejais, kai tai būtina siekiant išvengti ar susiklosčius energetikos sistemoje ar tinklų operatoriaus elektros tinkle ekstremaliai padėčiai, kuri kelia grėsmę sistemos ar elektros tinklo funkcionavimui ir stabilumui, susidarius generavimo galios ar elektros energijos deficitui, bei tuomet, kai elektros energijos persiuntimo nutraukimas arba apribojimas yra būtinas atliekant elektros tinklų priežiūros darbus, taip pat vykdant naujų elektros energijos vartotojų ir (ar) gamintojų įrenginių prijungimo prie elektros tinklų darbus;

2) elektros energijos persiuntimo nutraukimo laikas, nepersiųstos (nepatiektos) elektros energijos kiekis ir priežastys nustatomos pagal tinklų operatoriaus bei vartotojo operatyvinius dokumentus ir registravimo prietaisų rodmenis. Nepersiųstos (nepatiektos) elektros energijos kiekis, nekokybiškai pagamintos arba sugadintos produkcijos kiekis, sugadintos įrangos vertė nustatomi pagal tinklų operatoriaus arba vartotojo pateiktus įrodančius dokumentus. Jeigu nuostolių dydžių pagal turimą informaciją tiksliai nustatyti

negalima, tai jų vertė nustatoma šalių susitarimu. Šalims nesusitarus, nuostolių dydį nustato teismas;

3) prašymą dėl nuostolių atlyginimo vartotojas turi teisę pateikti tinklų operatoriui ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo nuostolių atsiradimo dienos. Tinklų operatorius privalo vartotojo prašymą išnagrinėti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos;

4) tinklų operatoriai vartotojams nuostolius, patirtus dėl elektros energijos persiuntimo nutraukimo ar apribojimo, atlygina per 30 kalendorinių dienų nuo jų vertės ir vartotojo prašymo pagrįstumo nustatymo dienos, jei vartotojas ir tinklų operatorius nesusitaria kitaip. Tinklų operatoriai vartotojų prašymus vertina vadovaudamiesi teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimais.“

24 straipsnis. 72 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 72 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius gali nutraukti elektros energijos persiuntimą ir tiems vartotojams, kurie gavę rašytinį įspėjimą neapmokėjo sąskaitų už suvartotą elektros energiją arba jos persiuntimą ir su tuo susijusias paslaugas **bei už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas**: būtiniai vartotojai – per 15 dienų, kiti vartotojai – per 10 dienų.“

25 straipsnis. 74 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 74 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„74 straipsnis. Viešuosius interesus ~~atitinkančių paslaugų teikimas~~ **atitinkančios paslaugos** elektros energetikos sektoriuje

1. Vyriausybė, vadovaudamasi viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje ir įvertinusi rinkos dalyvių vykdomą veiklą, jos pobūdį, mastą ir poveikį bendrai valstybės elektros energetikos sistemai, gali įpareigoti rinkos dalyvius teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje, nediskriminuodama šių rinkos dalyvių jų teisių ar įsipareigojimų požiūriu. Kitų įstatymų nuostatos, reglamentuojančios viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje, gali būti taikomos tik tiek, kiek neprieštarauja šio įstatymo nuostatoms.

~~2. Vyriausybė, išimtinai vadovaudamasi šio straipsnio 1 dalies nuostatomis, patvirtina viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje sąrašą ir nustato šių paslaugų teikimo tvarką.~~

~~3. Vyriausybė skiria viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorių, vadovaudamasi Vyriausybės nustatyta viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriaus skyrimo tvarka.~~

~~4. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, vadovaudamasi viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje ir įvertinusi rinkos dalyvių vykdomą veiklą, jos pobūdį, mastą ir poveikį bendrai valstybės elektros energetikos sistemai, gali įpareigoti rinkos dalyvius teikti šio straipsnio 2~~

~~dalyje nustatytas viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje, nediskriminuodama šių rinkos dalyvių jų teisių ar įsipareigojimų požiūriu.~~

~~5. Tvirtinant viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje sąrašą ir nustatant įpareigojimus teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, turi būti vadovaujamasi ekonominio pagrįstumo, mažiausių sąnaudų ir poveikio elektros energijos kainai galutiniams vartotojams kriterijais.~~

~~4. 2. Siekiant įgyvendinti valstybės energetikos, ekonominės ir aplinkos apsaugos politikos strateginius tikslus elektros energetikos sektoriuje ir užtikrinti visuomenės interesų įgyvendinimą, Vyriausybė, vadovaudamasi šio ir kitų energetikos sektorių veiklos teisinius pagrindus reglamentuojančių įstatymų nuostatomis, gali nustatyti, kad **įpareigoti rinkos dalyvius teikti šias viešuosius interesus atitinkančioms paslaugoms atitinkančias paslaugas** elektros energetikos sektoriuje priskiriama:~~

1) elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, **šios elektros energijos balansavimas ir jos centralizuota prekyba, vykdoma Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka;**

2) elektros energijos gamyba termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse, kai šios elektrinės tiekia šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas ir yra sutaupomas toks pirminės energijos kiekis, kad bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą galima laikyti efektyvia;

3) elektros energijos gamyba nustatytose elektrinėse, kuriose elektros energijos gamyba būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti;

4) elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimas nustatytose elektrinėse, kurių veikla būtina valstybės energetiniam saugumui užtikrinti;

5) elektros energijos gamybos pajėgumų, strategiškai svarbių elektros energetikos sistemos darbo saugumui ir patikimumui ar valstybės energetinei nepriklausomybei užtikrinti, plėtra;

6) strateginių elektros energetikos sektoriaus projektų, susijusių su energetinio saugumo didinimu, įrengiant jungiamąsias linijas su kitų valstybių elektros energetikos sistemomis ir (ar) sujungiant Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemas su kitų valstybių narių elektros energetikos sistemomis, įgyvendinimas;

7) energetikos objektų darbo saugumo užtikrinimo, **Ignalinos atominės elektrinės** radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir joje panaudoto branduolinio kuro tvarkymo veikla;

8) elektros tinklų operatoriaus atliekamas elektros tinklų optimizavimas, plėtra ir (ar) rekonstravimas, užtikrinantys elektros gamybos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius plėtrą.

3. Tvirtindama viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimtis ateinantiems kalendoriniams metams bei nustatydamą įpareigojimus teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas Vyriausybė vadovaujasi ekonominio pagrįstumo, mažiausių sąnaudų ir poveikio elektros energijos kainai galutiniams vartotojams principais. Energetikos ministerija ne rečiau kaip kartą per 5 metus turi atlikti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų analizę, kuri, *inter alia*, apimtų kiekvienos viešuosius interesus atitinkančios

paslaugos turinio, aplinkybių, kuriomis energetikos veikla priskiriama šioms paslaugoms, vertinimą, taip pat paslaugų, kurios yra būtinos viešiesiems poreikiams užtikrinti, galimų finansavimo šaltinių vertinimą bei optimalios paslaugų apimties nustatymą, siekiant mažiausios finansinės naštos vartotojams.

4. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos Vyriausybės nustatyta tvarka renkamos iš asmenų:

1) naudojančių elektros energiją ūkiniams poreikiams tenkinti, kurių elektros energijos gamybos ir (ar) vartojimo įrenginiai prijungti prie elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų;

2) naudojančių savo pasigamintą elektros energiją savo ūkiniams poreikiams tenkinti, kurių elektros energijos gamybos įrenginiai prijungti prie elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų, už visą savo ir asmenų, iš jų gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, ūkiniams poreikiams tenkinti faktiškai suvartotą elektros energiją;

3) savo ūkiniams poreikiams tenkinti naudojančių termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse pasigamintą elektros energiją, kurių elektros energijos gamybos įrenginiai prijungti prie elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų, už jų termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse pasigamintą ir savo bei asmenų, iš jų gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, ūkiniams poreikiams tenkinti faktiškai suvartotą elektros energiją.

5. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos nerenkamos už:

1) gamintojų naudojant atsinaujinančius energijos išteklius pasigamintą ir ūkinei veiklai vykdyti suvartotą elektros energijos kiekį;

2) elektros energiją, būtiną elektros energijos gamybos technologiniam procesui užtikrinti, o termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse už elektros energiją, būtiną bendram elektros energijos ir šilumos gamybos technologiniam procesui užtikrinti;

3) elektros energiją, būtiną elektros energijos perdavimo ir skirstymo veiklos technologiniam procesui užtikrinti. Šios energijos metinis kiekis negali būti didesnis už tiems kalendoriniams metams Komisijos konkrečiam skirstomųjų tinklų operatoriui apskaičiuojant elektros energijos skirstymo paslaugos kainų viršutinės ribas naudotą procentinį dydį (normatyvinį arba faktinį, jei pastarasis mažesnis);

4) elektros energijos kiekį, kuris elektros energiją gaminančio vartotojo buvo patiektas į elektros tinklus ir po to suvartotas savo reikmėms ir ūkio poreikiams.

6. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos gali būti naudojamos tik šio straipsnio 2 dalyje nustatytoms viešuosius interesus atitinkančioms paslaugoms finansuoti ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimo sąnaudoms padengti.

~~6.~~ 7. Rinkos dalyviai viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo sąnaudų apskaitą tvarko atskirai nuo visų kitų jų vykdomų veiklų sąnaudų apskaitos, vadovaudamiesi Komisijos patvirtintomis apskaitos atskyrimo taisyklėmis.

8. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriumi skiriama valstybės tiesiogiai ar netiesiogiai, per kitus asmenis, kontroliuojama energetikos įmonė, atitinkanti šiuos reikalavimus:

1) įmonė privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti technines priemones ir programinę įrangą, kurių reikia lėšoms administruoti;

2) įmonė privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti ryšio priemones, kurių reikia pranešimams iš elektros energijos rinkos dalyvių, dalyvaujančių viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teisiniuose santykiuose, gauti ir jiems siųsti;

3) įmonė privalo turėti pakankamą finansinį pajėgumą, būtiną ne mažiau kaip dviejų kalendorinių mėnesių laikotarpio lėšų surinkimo ir išmokėjimo galimiems neatitikimams padengti, įvertinamą pagal jos dviejų paskutinių ataskaitinių metų finansinių ataskaitų (balanso, pelno (nuostolių), pinigų srautų, nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos, aiškinamojo rašto ir audito išvados, jeigu auditas buvo atliktas) duomenis, kai įmonė vykdydė ūkinę komercinę veiklą, arba planuojamos veiklos prognozuojamus finansinius duomenis, kai įmonė nevykdė ūkinės komercinės veiklos;

4) įmonė privalo turėti darbuotojų lėšų administravimo veiklai vykdyti ir ataskaitoms rengti, atskirai vykdomos veiklos apskaitai tvarkyti, elektros energijos rinkos dalyviams, dalyvaujantiems viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teisiniuose santykiuose, informuoti ir konsultuoti, skundams dėl vykdomos veiklos sąlygų nagrinėti;

5) įmonė negali būti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančiu asmeniu;

6) įmonė, kurią valstybė kontroliuoja netiesiogiai, per kitus asmenis, privalo atitikti valdymo diferencijavimo principus – viena energetikos įmonė ar kelios tame pačiame energetikos sektoriuje veikiančios įmonės negali turėti daugiau kaip 3/4 balsų, suteikiančių teisę priimti sprendimus dėl administratoriaus valdymo ir veiklos teisės aktų nustatyta tvarka;

7) įmonės vadovas turi būti nepriekaištingos reputacijos ir turėti pakankamą patirtį, kad būtų užtikrintas patikimas ir skaidrus lėšų administravimas. Įmonės vadovas negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis neatitinka Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatyme nustatytų nepriekaištingos reputacijos kriterijų.

9. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorius privalo užtikrinti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimą mažiausiomis sąnaudomis ir skaidriai. Esant numatytiems aplinkybių, kurios įtakoja asmens atitikimą viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriui keliamiems reikalavimams, pasikeitimams ar jiems įvykus, kai to iš anksto nebuvo galima numatyti, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorius privalo nedelsdamas, bet ne vėliau kaip 5 darbo dienas, raštu apie šiuos pasikeitimus raštu pranešti Energetikos ministerijai. Nustačiusi, kad viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorius neatitinka šio straipsnio 8 dalyje nustatytų reikalavimų ar nesilaiko šiame straipsnyje nustatytų jo veiklos sąlygų, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarkos aprašo, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimo tvarkos aprašo, Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo

tvarkos aprašo ir kitų jo veiklą reglamentuojančių teisės aktų, Energetikos ministerija įspėja viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorių apie galimą teisės vykdyti veiklą atėmimą ir nustato ne ilgesnį nei 2 mėnesių terminą pašalinti veiklos trūkumus. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriui per nustatytą terminą nepašalinus veiklos trūkumų Energetikos ministerija organizuoja naujo administratoriaus atranką ir paskyrimą. Ankstesnis viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorius vykdo funkcijas iki kol bus paskirtas naujas administratorius.

10. Šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytų įrenginių ir jų pagamintos elektros energijos, asmenų savo ūkiniams poreikiams suvartotos ir asmenų, iš gamintojų gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, ūkiniams poreikiams suvartotos elektros kiekio kontrolę atlieka Valstybinė energetikos inspekcija.“

26 straipsnis. 75 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 75 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Elektros energijos persiuntimui skirtos ~~žemės~~ **žemosios** ir vidutinės įtampos elektros oro linijos, oro kabeliai ir požeminių kabelių linijos ir įrenginiai, įskaitant transformatorinėse **ir transformatorių** pastotėse įrengtus įrenginius, kartu su požeminių kabelių kanalais, linijas laikančiomis atramomis ir kitais priklausiniais, laikomi kilnojamaisiais daiktais, **išskyrus elektros tinklų priklausinius, kurie pagal Statybos įstatymą laikytini pastatais.**“

2. Pakeisti 75 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Elektros energetikos objektų ir įrenginių, esančių elektros energetikos objektus ir įrenginius valdančiai elektros energetikos įmonei nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuosiuose daiktuose, eksploatavimui, aptarnavimui, remontui, **techninei priežiūrai**, rekonstravimui, modernizavimui ir (ar) naudojimui užtikrinti šiuo įstatymu nustatomi žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų servitutai šių objektų ir įrenginių teisės aktuose nustatytų apsaugos zonų ribose. **Tinklų operatoriai tiesti perdavimo, skirstomuosius tinklus ar įrengti kitus elektros įrenginius tinklų operatoriui nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuosiuose daiktuose turi teisę tik įstatymų nustatyta tvarka su žemės ar kito nekilnojamojo turto savininku išsprendę žemės ar kito nekilnojamojo turto naudojimo klausimą. Tinklų operatoriai, sudarę sutartis su žemės ar kito nekilnojamojo turto savininkais dėl žemės ar kito nekilnojamojo turto servitutų nustatymo elektros tinklams įrengti tinklų operatoriams nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuosiuose daiktuose, žemės ar kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams išmoka vienkartinės kompensacijas nuostoliams dėl servituto nustatymo atlyginti, kurių maksimalus dydis yra apskaičiuojamas pagal Vyriausybės patvirtintą metodiką. Žemės ar kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams atlyginama sunaikintų sodinių, pasėlių, iškirto miško rinkos vertė bei nuostoliai, atsiradę dėl galimybės naudoti žemės sklypą, jo dalį ar kitą nekilnojamąjį turtą pagal pagrindinę žemės ar kito nekilnojamojo turto naudojimo paskirtį praradimo.**“

3. Pakeisti 75 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. ~~Perdavimo sistemos operatoriai ir skirstomųjų tinklų~~ Tinklų operatoriai turi teisę nekliudomi prieiti, privažiuoti ar kitaip patekti prie jiems ~~priklausančio~~ **priklausančių** ar jų ~~eksploatuojamo~~ **eksploatuojamų** elektros energetikos objekto ~~tinklų~~, ~~esančio~~ **esančių** kito žemės ar kito nekilnojamojo daikto savininko ar naudotojo teritorijoje, teisės aktų nustatyta tvarka atlikti jų remonto, techninės priežiūros, eksploatavimo, **medžių ir krūmų kirtimo (esant žemės savininko sutikimui; dėl iškirstos medienos naudojimo sprendžia žemės savininkai)**, rekonstravimo ar modernizavimo darbus, taip pat įrengti naujus elektros energetikos objektus, neišplečiant esamų apsaugos zonų ribų. Be ~~perdavimo sistemos operatoriaus ar skirstomųjų tinklų~~ tinklų operatoriaus rašytinio sutikimo elektros ~~energetikos objektų~~ tinklų apsaugos zonose draudžiama statyti, remontuoti, rekonstruoti arba griauti bet kokius statinius, atlikti įvairius kasybos, krovimo, dugno gilinimo, žemės kasimo, sprogdinimo, melioravimo, užtvindymo darbus, mechanizuotai laistyti žemės ūkio kultūras, įrengti gyvulių laikymo aikšteles, vielines užtvartas ir metalines tvoras, sodinti arba kirsti medžius, atlikti kitus teisės aktuose numatytus ribojamus darbus ar veiksmus. Prašymą dėl šių darbų atlikimo **tinklų** operatoriai turi išnagrinėti ir į juos atsakyti ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos. Jeigu per nurodytą terminą **tinklų** operatorius neatsako, laikoma, kad jis sutinka.“

4. Pripažinti 75 straipsnio 6 dalį netekusia galios.

„6. ~~Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriai tiesi naujus perdavimo, skirstomuosius tinklus ar įrengti kitus elektros įrenginius tinklų operatoriui nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje turi teisę tik sudarę sutartis su žemės savininku ar gavę savininko sutikimą arba įstatymų nustatyta tvarka nustatčius žemės servitutą. Šioje dalyje nustatyti reikalavimai netaikomi tinklų operatoriams atliekant šio straipsnio 3 dalyje nurodytus veiksmus.~~“

27 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

1. Papildyti įstatymo priedą nauju 4 punktu:

„4. 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140, p. 16).“

2. Buvusius įstatymo priedo 4-8 punktus laikyti atitinkamai 5-9 punktais.

28 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 16 ir 25 straipsnius ir šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2016 m. lapkričio 1 dieną.

2. Vyriausybė, energetikos, žemės ūkio ministrai, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija iki 2016 m. spalio 31 dienos priima teisės aktus, būtinus šio įstatymo įgyvendinimui.

3. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 39¹ straipsnio 1 dalyje numatytas planas pirmą kartą turi būti paskelbtas ne vėliau kaip 2016 m. lapkričio 1 dieną.

4. Šiame įstatyme išdėstytos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 75 straipsnio 3 dalies nuostatos dėl vienkartinų kompensacijų dydžio apskaičiavimo už servitutus, perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriams tiesiant perdavimo, skirstomuosius tinklus ar

įrengiant kitus elektros įrenginius tinklų operatoriui nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuosiuose daiktuose, taikomos taip pat ir atlyginant nuostolius dėl servitutų, nustatytų įstatymu iki šio įstatymo įsigaliojimo, skirtų elektros energetikos objektų ir įrenginių, esančių elektros energetikos objektus ir įrenginius valdančiai elektros energetikos įmonei nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuosiuose daiktuose, eksploatavimui, aptarnavimui, remontui, rekonstravimui, modernizavimui ir (ar) naudojimui užtikrinti, jeigu šie nuostoliai nebuvo atlyginti iki šio įstatymo įsigaliojimo. Vyriausybė, atsižvelgdama į preliminarų vienkartinių kompensacijų už nuostolius dėl iki šio įstatymo įsigaliojimo nustatytų servitutų dydį ir nuomonę apie jo įtaką elektros energijos tarifams, kuriuos Vyriausybei po konsultacijų su perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriais pateikia Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, iki 2017 m. gegužės 1 d. nustato tvarką, pagal kurią bus išmokamos kompensacijos šioje straipsnio dalyje nurodytų žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams. Nurodytos vienkartinės kompensacijos pradedamos mokėti 2017 m. gegužės 1 d. ir žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams išmokamos ne vėliau, kaip per 2 metus nuo prašymo dėl vienkartinės kompensacijos ar dėl kompensacijos peržiūrėjimo (padidėjus teisės aktais nustatomoms elektros tinklų apsaugos zonoms) pateikimo perdavimo sistemos ir (arba) skirstomųjų tinklų operatoriams dienos.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 IR 37 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 2 straipsnį nauja 22 dalimi:

„22. **Išmanusis energijos tinklas** – energijos transportavimo, perdavimo ir (ar) skirstomasis tinklas, kuriame veikia abipusis skaitmeninis tiekėjo ir vartotojo ryšys ir yra įdiegtos išmaniosios energijos apskaitos, stebėjimo ir valdymo sistemos.“

2. Papildyti 2 straipsnį nauja 23 dalimi:

„23. **Išmanioji energijos apskaitos sistema** – elektroninė energijos vartojimo ir gamybos matavimo sistema, kurią naudojant gaunama daugiau informacijos nei naudojant įprastą energijos apskaitos prietaisą ir kuri gali perduoti ir gauti duomenis elektroniniu ryšiu.“

3. Buvusias 2 straipsnio 22-37 dalis laikyti atitinkamai 24-39 dalimis.

2 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 6 straipsnį nauju 21 punktu:

„21) tvirtina išmaniųjų tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planus ir nustato reikalavimus šiems tinklams ir sistemoms (planai ir reikalavimai gali būti nustatomi atskirai kiekvienam energetikos sektoriui, jei tai lemia objektyvios priežastys). Įgyvendindama šią funkciją Energetikos ministerija privalo vadovautis veiksmingo ribotų išteklių valdymo ir naudojimo, technologinio neutralumo, funkcinio lygiavertiškumo, proporcingumo, teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, ekonominės plėtros, veiksmingos konkurencijos užtikrinimo, vartotojų teisių apsaugos, reguliavimo kriterijų, sąlygų ir procedūrų objektyvumo, skaidrumo ir nediskriminavimo principais;“.

2. Buvusį 6 straipsnio 21 punktą laikyti 22 punktu.

3 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) organizuoja atitikties šio įstatymo 27 straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatytiems efektyvumo reikalavimams patikrinimą;“.

2. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) tiria energetikos objektų, įrenginių avarijas ir darbo sutrikimus, dalyvauja tiriant nelaimingus atsitikimus darbe ir buityje, susijusius su energijos vartojimu;“.

4 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 21 straipsnio 5 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) paaiškėja, kad fizinis asmuo, turintis leidimą, ar juridinio asmens, turinčio leidimą, vadovas, savininkas ir (ar) juridinio asmens dalyvis – fizinis asmuo, turintis ne mažiau kaip 10 procentų akcijų, pajų, dalininkų įnašų, turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą arba dėl juridinio asmens, turinčio leidimą, ar dėl šio juridinio asmens dalyvio – juridinio asmens, turinčio ne mažiau kaip 10 procentų akcijų, pajų, dalininkų įnašų, per pastaruosius penkerius metus buvo priimtas ir yra įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už šias nusikalstamas veikas: dalyvavimą nusikalstamame susivienijime, nusikalstamų susivienijimų organizavimą arba vadovavimą jiems, kyšininkavimą, tarpininko kyšininkavimą, papirkimą, sukčiavimą, kreditinį sukčiavimą, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimą, neteisėtą vertimąsi ūkine, komercine, finansine ar profesine veikla;“.

5 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

Papildyti 25 straipsnį 6 dalimi:

„6. Energetikos įmonių, kurių veiklai yra taikomos valstybės reguliuojamos kainos, dukterinės ar asocijuotos įmonės Komisijos prašymu teikia jai informaciją apie energetikos įmonėms suteiktų paslaugų teikimo ar parduotų prekių tiekimo sąnaudas, pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodaras, kurie turi įtakos valstybės reguliuojamoms kainoms, kai energetikos įmonės, kurių veiklai yra taikomos valstybės reguliuojamos kainos, su jų dukterinėmis ar asocijuotomis įmonėmis sudaro vidaus paslaugų teikimo ar prekių pirkimo sandorius arba šios paslaugos ar prekės perkamos iš energetikos įmonės dukterinės ar asocijuotos įmonės, kaip vienintelio tiekėjo ar tiekėjo. Komisija, naudodamasi jos teise gauti iš energetikos įmonių dukterinių ar asocijuotų įmonių informaciją, privalo užtikrinti gautos informacijos ar duomenų konfidencialumą, jei juos pateikęs asmuo to prašo, tačiau ši pareiga neapriboja galimybės Komisijai skelbti ar kitaip naudoti apibendrintą ar nuasmenintą informaciją ar duomenis, kai iš pateikiamos informacijos ar duomenų negalima nustatyti konkrečių asmenų.“

6 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 30 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos energijos apskaita turi būti tvarkoma energijos matavimo priemonėmis, kurių teisinis metrologinis patvirtinimas yra atliktas Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo nustatyta tvarka.“

7 straipsnis. 37 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 37 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Energetikos įmonės, gavusios vartotojų (fizinių ar juridinių asmenų) prašymą, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis išperka arba eksploatuoja vartotojams nuosavybės teise priklausančius ir jų lėšomis iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtus

bendrai naudojamus energetikos objektus, skirtus energijai perduoti ir (ar) skirstyti. Energetikos įmonė ir prašymą pateikęs vartotojas tarpusavio sutarimu derina vartotojams nuosavybės teise priklausančių ir jų lėšomis iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtų bendrai naudojamų energetikos objektų išpirkimo ar eksploatavimo tvarką ir sąlygas, kiek tai neprieštarauja Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytiems reikalavimams. Jeigu energetikos įmonė ir vartotojas nesusitaria dėl energetikos objektų išpirkimo ar eksploatavimo tvarkos ir sąlygų, energetikos įmonė ir (ar) vartotojas gali kreiptis į Komisiją dėl šios tvarkos ir sąlygų nustatymo. Komisija, nustatydamą energetikos objektų išpirkimo ar eksploatavimo tvarką ir sąlygas, vadovaujasi sąžiningumo, protingumo ir teisingumo reikalavimais bei atitinkamais energetikos srities teisės aktais.“

2. Pakeisti 37 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančys energetikos objektai, skirti energijai perduoti ir (ar) skirstyti, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka parduodami energetikos įmonėms, turinčioms teisę verstis atitinkama energetikos veikla, už kainą, nustatomą pagal energetikos objektų vertę, nustatytą vadovaujantis turto ir verslo vertinimą reglamentuojančiais teisės aktais. Parduodamų energetikos objektų vertės nustatymą gali inicijuoti ir energetikos įmonė, jei asmenys, patikėjimo teise valdantys valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančius energetikos objektus, sutinka su tuo. Parduodamų energetikos objektų kaina gali būti mažinama atsižvelgiant į objektų nusidėvėjimą per laikotarpį nuo turto vertinimo atlikimo iki sutarties sudarymo, energetikos įmonės patirtų turto vertinimo sąnaudų sumą ar kitus objektyvius vertę mažinančius veiksnus, vertintus turto vertinimo metu ir pasikeitusius po jo atlikimo. Valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančys energetikos objektai parduodami energetikos įmonei po to, kai asmenys, patikėjimo teise valdantys šiuos objektus, sudaro pirkimo–pardavimo sutartį (toliau – sutartis) su energetikos įmone. Sutartyje turi būti nustatytas atlyginimo už parduodamą energetikos objektą būdas, terminai, energetikos objekto naudojimo tikslas. Sutartis sudaroma tik po to, kai energetikos objektų pardavimui ir sutarties projektui pritaria atitinkamai Vyriausybė arba savivaldybės taryba. Teikiant Vyriausybei ar savivaldybės tarybai sutarties projektą dėl pritarimo, pagrindžiama būtinybė perduoti energetikos objektą energetikos įmonei ir kartu pateikiama energetikos objekto turto vertinimo ataskaita. Asmenys, patikėjimo teise valdę valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančius energetikos objektus, už šių objektų pardavimą gautas lėšas, atskaitę parduotų objektų vertės nustatymo paslaugas įsigyjant patirtas išlaidas, atitinkamai perveda į valstybės ar savivaldybės biudžetą.“

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šio įstatymo 2, 3, 4, 5 ir 7 straipsniai įsigalioja 2016 m. lapkričio 1 dieną.

2. Iki šio straipsnio 1 dalyje nurodytų straipsnių įsigaliojimo Vyriausybė, energetikos ministras, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ir savivaldybių administracijų direktoriai priima teisės aktus, būtinus šio įstatymo įgyvendinimui.

3. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 21 straipsnio 5 dalies 4 punkto reikalavimas asmenims taikomas tik tuomet, kai asmenys patraukiami baudžiamojon atsakomybėn po šio įstatymo 4 straipsnio įsigaliojimo dienos.

4. Iki šio įstatymo 7 straipsnio įsigaliojimo dienos pagal Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 37 straipsnį pradėtas energetikos objektų išpirkimas baigiamas vadovaujantis iki šio įstatymo 7 straipsnio įsigaliojimo galiojusiomis teisės normomis. Jei energetikos įmonė ir vartotojas ar energetikos objekto savininkas ar valdytojas iki šio įstatymo 7 straipsnio įsigaliojimo dienos nesudarė sandorio dėl energetikos objekto išpirkimo, tai vartotojo ar energetikos objekto savininko ar valdytojo pasirinkimu išpirkimas gali būti toliau vykdomas vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

Projekto
lyginamasis variantas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 6, 9, 21, 25, 30 IR 37 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 2 straipsnį nauja 22 dalimi:

„22. Išmanusis energijos tinklas – energijos transportavimo, perdavimo ir (ar) skirstomasis tinklas, kuriame veikia abipusis skaitmeninis tiekėjo ir vartotojo ryšys ir yra įdiegtos išmaniosios energijos apskaitos, stebėjimo ir valdymo sistemos.“

2. Papildyti 2 straipsnį nauja 23 dalimi:

„23. Išmanioji energijos apskaitos sistema – elektroninė energijos vartojimo ir gamybos matavimo sistema, kurią naudojant gaunama daugiau informacijos nei naudojant įprastą energijos apskaitos prietaisą ir kuri gali perduoti ir gauti duomenis elektroniniu ryšiu.“

3. Buvusias 2 straipsnio 22-37 dalis laikyti atitinkamai 24-39 dalimis.

2 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 6 straipsnį nauju 21 punktu:

„21) tvirtina išmaniųjų tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planus ir nustato reikalavimus šiems tinklams ir sistemoms (planai ir reikalavimai gali būti nustatomi atskirai kiekvienam energetikos sektoriui, jei tai lemia objektyvios priežastys). Įgyvendindama šią funkciją Energetikos ministerija privalo vadovautis veiksmingo ribotų išteklių valdymo ir naudojimo, technologinio neutralumo, funkcinio lygiavertiškumo, proporcingumo, teisinio tikrumo kintančioje rinkoje, ekonominės plėtros, veiksmingos konkurencijos užtikrinimo, vartotojų teisių apsaugos, reguliavimo kriterijų, sąlygų ir procedūrų objektyvumo, skaidrumo ir nediskriminavimo principais;“.

2. Buvusį 6 straipsnio 21 punktą laikyti 22 punktu.

3 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) organizuoja atitikties šio įstatymo 27 straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatytiems efektyvumo reikalavimams patikrinimą. ~~Buitiniams vartotojams atitikties patikrinimo paslauga teikiama neatlygintinai;~~“.

2. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) tiria energetikos objektų, įrenginių avarijas ir darbo sutrikimus, dalyvauja tiriant nelaimingus atsitikimus darbe, ~~tiria nelaimingus atsitikimus ir~~ buityje, susijusius su energijos vartojimu;“.

4 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 21 straipsnio 5 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) paaiškėja, kad fizinis asmuo, turintis leidimą, ar juridinio asmens, turinčio leidimą, vadovas, savininkas ir (ar) juridinio asmens dalyvis – fizinis asmuo, turintis ne mažiau kaip 10 procentų akcijų, pajų, dalininkų įnašų, turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą arba dėl juridinio asmens, turinčio leidimą, ar dėl šio juridinio asmens dalyvio – juridinio asmens, turinčio ne mažiau kaip 10 procentų akcijų, pajų, dalininkų įnašų, per pastaruosius penkerius metus buvo priimtas ir yra įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už šias nusikalstamas veikas: dalyvavimą nusikalstamame susivienijime, nusikalstamų susivienijimų organizavimą arba vadovavimą jiems, kyšininkavimą, tarpininko kyšininkavimą, papirkimą, sukčiavimą, kreditinį sukčiavimą, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimą, neteisėtą vertinimą ūkine, komercine, finansine ar profesine veikla, ~~jeigu šios nusikalstamos veikos padarytos disponuojant naftos produktais;~~“.

5 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

Papildyti 25 straipsnį 6 dalimi:

„6. Energetikos įmonių, kurių veiklai yra taikomos valstybės reguliuojamos kainos, dukterinės ar asocijuotos įmonės Komisijos prašymu teikia jai informaciją apie energetikos įmonėms suteiktų paslaugų teikimo ar parduotų prekių tiekimo sąnaudas, pajamas, sutartinius įsipareigojimus ir kainodaras, kurie turi įtakos valstybės reguliuojamoms kainoms, kai energetikos įmonės, kurių veiklai yra taikomos valstybės reguliuojamos kainos, su jų dukterinėmis ar asocijuotomis įmonėmis sudaro vidaus paslaugų teikimo ar prekių pirkimo sandorius arba šios paslaugos ar prekės perkamos iš energetikos įmonės dukterinės ar asocijuotos įmonės, kaip vienintelio teikėjo ar tiekėjo. Komisija, naudodamasi jos teise gauti iš energetikos įmonių dukterinių ar asocijuotų įmonių informaciją, privalo užtikrinti gautos informacijos ar duomenų konfidencialumą, jei juos pateikęs asmuo to prašo, tačiau ši pareiga neapriboja galimybės Komisijai skelbti ar kitaip naudoti apibendrintą ar nuasmenintą informaciją ar duomenis, kai iš pateikiamos informacijos ar duomenų negalima nustatyti konkrečių asmenų.“

6 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 30 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos energijos apskaita turi būti tvarkoma Lietuvos Respublikos matavimo priemonių registre įregistruotomis energijos matavimo priemonėmis, kurių teisinis metrologinis patvirtinimas yra atliktas Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo nustatyta tvarka.“

7 straipsnis. 37 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 37 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Energetikos įmonės, gavusios vartotojų (fizinių ar juridinių asmenų) prašymą, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir sąlygomis išperka arba eksploatuoja vartotojams nuosavybės teise priklausančius ir jų lėšomis iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtus bendrai naudojamus energetikos objektus, skirtus energijai perduoti ir (ar) skirstyti. Energetikos įmonė ir prašymą pateikęs vartotojas tarpusavio sutarimu derina **vartotojams nuosavybės teise priklausančių ir jų lėšomis iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtų bendrai naudojamų energetikos objektų išpirkimo ar eksploatavimo perėmimo eksploatuoti tvarką ir sąlygas**, kiek tai neprieštarauja Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytiems reikalavimams. Jeigu energetikos įmonė ir vartotojas nesusitaria dėl energetikos objektų išpirkimo ar eksploatavimo tvarkos ir sąlygų, energetikos įmonė ir (ar) vartotojas gali kreiptis į Komisiją dėl šios tvarkos ir sąlygų nustatymo. Komisija, nustatydamą energetikos objektų išpirkimo ar eksploatavimo tvarką ir sąlygas, vadovaujasi sąžiningumo, protingumo ir teisingumo reikalavimais bei atitinkamais energetikos srities perėmimo eksploatuoti tvarkos ir sąlygų abiem šalims privalomas vykdyti įpareigojančias sąlygas nustato Komisija, vadovaudamasi Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais reikalavimais. Valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančios bendrai naudojami energetikos objektai, sodininkų bendrijoms ir (ar) kitiems asmenims nuosavybės teise priklausančios bendrai naudojami energetikos objektai, skirti energijai perduoti ir (ar) skirstyti, įrengti iki šio įstatymo įsigaliojimo, gali būti parduoti energetikos įmonei už kainą, nustatomą šalių susitarimu atsižvelgiant į nepriklausomo vertintojo nustatytą bendrai naudojamų energetikos objektų vertę sutarties sudarymo metu, vadovaujantis turto ir verslo vertinimą reglamentuojančiais teisės aktais.“

2. Pakeisti 37 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančios bendrai naudojami energetikos objektai, skirti energijai perduoti ir (ar) skirstyti, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka parduodami energetikos įmonėms, turinčioms teisę verstis atitinkama energetikos veikla, už kainą, nustatomą pagal energetikos objektų vertę, nustatytą vadovaujantis turto ir verslo vertinimą reglamentuojančiais teisės aktais. Parduodamų energetikos objektų vertės nustatymą gali inicijuoti ir energetikos įmonė, jei asmenys, patikėjimo teise valdantys valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančius energetikos objektus, sutinka su tuo. Parduodamų energetikos objektų kainą gali būti mažinama atsižvelgiant į objektų nusidėvėjimą per laikotarpį nuo turto vertinimo atlikimo iki sutarties sudarymo, energetikos įmonės patirtų turto vertinimo sąnaudų sumą ar kitus objektyvius vertę mažinančius veiksnius, vertintus turto vertinimo metu ir

pasikeitusius po jo atlikimo. Valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančios energetikos objektai perduodami energetikos įmonei po to, kai ~~asmenys valstybės ar savivaldybės institucija, Lietuvos bankas, valstybės ar savivaldybės įmonė, įstaiga, organizacija,~~ patikėjimo teise valdantys šiuos objektus, sudaro pirkimo–pardavimo sutartį (toliau – sutartis) su energetikos įmone. Sutartyje turi būti nustatytas atlyginimo už perduodamą energetikos objektą būdas, terminai, energetikos objekto naudojimo tikslas. Sutartis ~~sudaroma pasirašoma~~ tik po to, kai energetikos objektų pardavimui ir sutarties projektui pritaria atitinkamai Vyriausybė arba savivaldybės taryba. Teikiant Vyriausybei ar savivaldybės tarybai sutarties projektą dėl pritarimo, pagrindžiama būtinybė parduoti energetikos objektą energetikos įmonei ir kartu pateikiama energetikos objekto **turto** vertinimo ataskaita. **Asmenys, patikėjimo teise valdę valstybei ar savivaldybei nuosavybės teise priklausančius energetikos objektus, už šių objektų pardavimą gautas lėšas, atskaitę parduotų objektų vertės nustatymo paslaugas įsigyjant patirtas išlaidas, atitinkamai perveda į valstybės ar savivaldybės biudžetą.**

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šio įstatymo 2, 3, 4, 5 ir 7 straipsniai įsigalioja 2016 m. lapkričio 1 dieną.
2. Iki šio straipsnio 1 dalyje nurodytų straipsnių įsigaliojimo Vyriausybė, energetikos ministras, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ir savivaldybių administracijų direktoriai priima teisės aktus, būtinus šio įstatymo įgyvendinimui.
3. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 21 straipsnio 5 dalies 4 punkto reikalavimas asmenims taikomas tik tuomet, kai asmenys patraukiami baudžiamojon atsakomybėn po šio įstatymo 4 straipsnio įsigaliojimo dienos.
4. Iki šio įstatymo 7 straipsnio įsigaliojimo dienos pagal Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 37 straipsnį pradėtas energetikos objektų išpirkimas baigiamas vadovaujantis iki šio įstatymo 7 straipsnio įsigaliojimo galiojusiomis teisės normomis. Jei energetikos įmonė ir vartotojas ar energetikos objekto savininkas ar valdytojas iki šio įstatymo 7 straipsnio įsigaliojimo dienos nesudarė sandorio dėl energetikos objekto išpirkimo, tai vartotojo ar energetikos objekto savininko ar valdytojo pasirinkimu išpirkimas gali būti toliau vykdomas vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11,
13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO,
AŠTUNTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO IR 33 STRAIPSNIO
PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. **Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginys** – iš atsinaujinančių energijos išteklių elektros ir (ar) šilumos energiją, ir (ar) vėsumos energiją gaminantis įrenginys.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. **Elektrinė** – elektros energijos gamintojo nuosavybės ar kita teise valdomi vienas ar daugiau tarpusavyje technologiškai susijusių įrenginių ir jų technologinių priklausinių elektros energijai gaminti ar elektros ir šilumos energijai gaminti bendrosios gamybos būdu.“

3. Pakeisti 2 straipsnio 16 dalį ir ją išdėstyti taip:

„16. **Elektrinės prijungimo prie energetikos tinklų išankstinės projektavimo sąlygos** (toliau – **išankstinės prijungimo sąlygos**) – statyti ar įrengti elektrinę planuojančiam asmeniui išduodamos preliminarios projektavimo sąlygos, kuriose nustatomi privalomieji energetikos tinklų tiesimo, pertvarkymo ir (ar) plėtros reikalavimai, prijungiant šio asmens elektrinę prie energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų ar teikiant kitas teisės aktuose nustatytas paslaugas.“

4. Pakeisti 2 straipsnio 17 dalį ir ją išdėstyti taip:

„17. **Elektrinės prijungimo prie energetikos tinklų projektavimo sąlygos** (toliau – **prijungimo sąlygos**) – techninės sąlygos, kuriose nustatomi privalomieji energetikos tinklų tiesimo, pertvarkymo ir (ar) plėtros reikalavimai, prijungiant elektrinę prie energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų ar teikiant kitas teisės aktuose nustatytas paslaugas.“

5. Pakeisti 2 straipsnio 19 dalį ir ją išdėstyti taip:

„19. **Elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokolai** (toliau – **ketinimų protokolai**) – elektros tinklų operatoriaus ir statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens susitarimas, kuriuo, be kita ko, šis asmuo įsipareigoja per nustatytą laikotarpį parengti savo elektros įrenginius prijungti prie elektros tinklų, o elektros tinklų operatorius – per nustatytą laikotarpį prijungti šio asmens elektros įrenginius prie savo valdomų elektros tinklų.“

6. Pakeisti 2 straipsnio 25 dalį ir ją išdėstyti taip:

„25. **Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojas** (toliau – **gamintojas**) – asmuo, eksploatuojantis energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginį ir jame gaminantis elektros, šilumos ir (ar) vėsumos energiją bei, turintis (jei tai privaloma pagal įstatymus) atitinkamą leidimą, licenciją ar atestatą verstis šia veikla.“

7. Pakeisti 2 straipsnio 26 dalį ir ją išdėstyti taip:

„26. **Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginių prijungimo prie energetikos tinklų išlaidos** (toliau – **prijungimo išlaidos**) – pinigų suma, reikalinga energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginiams prijungti prie energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų.“

8. Pakeisti 2 straipsnio 27 dalį ir ją išdėstyti taip:

61

„27. **Fiksuotas elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių tarifas** (toliau – **fiksuotas tarifas**) – šiame įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis elektros energijos gamintojui garantuojamos pajamos už pagamintą ir į elektros tinklus patiektą elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių vienetą.“

9. Pakeisti 2 straipsnio 34 dalį ir ją išdėstyti taip:

„34. **Didžiausioji leidžiama prijungti generuojančių šaltinių galia** – didžiausia elektrinės galia, kurią perdavimo sistemos ir (ar) skirstomųjų tinklų operatorius gali prijungti prie sistemos ar tinklo.

10. Pakeisti 2 straipsnio 37 dalį ir ją išdėstyti taip:

„37. **Nuosavybės ribų aktas** – energetikos tinklų naudotojo ir šių tinklų operatoriaus pasirašomas aktas, kuriame nustatoma nuosavybės riba tarp jų abiejų valdomų tinklų.“

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3 straipsnio 2 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) elektros energijos gamintojų atleidimas nuo atsakomybės už pagamintos elektros energijos balansavimą ir (ar) elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimą skatinimo laikotarpiu. Ši skatinimo priemonė netaikoma elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojams, kurių eksploatuojama elektrinė yra 500 kW ir didesnės įrengtosios elektros energijos galios, arba bandomiesiems vėjo elektrinių projektams, kurių įrengtoji elektros energijos galia yra 3 ir daugiau MW ar elektrinę sudaro 3 ir daugiau elektros gamybos įrenginių;“

2. Papildyti 3 straipsnį 2¹ dalimi:

„2¹. Šio straipsnio 2 dalies 2–6 punktuose numatytos skatinimo priemonės asmenims taikomos tik tuo atveju, kai jie šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka įgyja ir turi teisę į šio straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytą skatinimo priemonę.“

3 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiu galios 5 straipsnio 1 dalies 3 punktą.

2. Pripažinti netekusiu galios 5 straipsnio 1 dalies 4 punktą.

3. Pakeisti 5 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) nustato susitarimų dėl statistinio energijos perdavimo tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių sudarymo tvarką, taip pat bendrųjų projektų tarp Lietuvos Respublikos, valstybių narių ir užsienio valstybių vykdymo tvarką;“

4. Pripažinti netekusiu galios 5 straipsnio 2 dalies 1 punktą.

5. Pripažinti netekusiu galios 5 straipsnio 2 dalies 2 punktą.

4 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiu galios 6 straipsnio 2 punktą.

2. Pakeisti 6 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) tvirtina Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą;“

3. Pripažinti netekusiu galios 6 straipsnio 5 punktą.

5 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) tvirtina fiksuotų tarifų didžiausio galimo dydžio nustatymo metodiką;“

-

6 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 13 straipsnio 3 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) vėjo elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, kurioms šio įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis taikomas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimas, įrengtąją suminę galią padidinti iki 500 MW;“

2. Pakeisti 13 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) saulės šviesos energijos elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią padidinti iki 10 MW, neįskaitant mažųjų elektrinių, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW, kurioms leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti pagal prašymus, pateiktus iki 2012 m. gruodžio 31 d.;“.

3. Pakeisti 13 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Kai elektrinių įrengtoji suminė galia bent vienai iš numatytų rūšių elektrinių pasiekia šio straipsnio 3 dalyje nurodytų įrengtųjų galių dydžius, pradėtas ir nebaigtas skatinimo kvotų paskirstymas šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose numatytais būdais tos rūšies elektrinėms nutraukiamas. Energetikos ministerija ne vėliau kaip per mėnesį apie tai informuoja Vyriausybę ir, atsižvelgdama į Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos nuostatas, pateikia pasiūlymus dėl tolesnio tos rūšies atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti.“

4. Pakeisti 13 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Elektrinių, išskyrus elektros energiją gaminančių vartotojų elektrines, įrengtoji suminė galia apskaičiuojama kaip elektrinėms, kurioms šio įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis taikomas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimas, priskirtos įrengtosios suminės galios, nurodytos iki šio įstatymo įsigaliojimo ir vėliau šio įstatymo ir Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka išduotuose galiojančiuose leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių ir leidimuose gaminti elektros energiją, suma. Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos interneto svetainėje skelbiama ir nuolat atnaujinama informacija apie priskirtas įrengtąsias sumines galias ir esamas laisvas skatinimo kvotas.“

7 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 14 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„14 straipsnis. Elektrinių prijungimas prie elektros tinklų

1. Elektros tinklų operatorius privalo ne vėliau kaip per 22 mėnesius arba per laikotarpį, per kurį statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo įsipareigoja pastatyti elektrinę, jeigu tas laikotarpis yra ilgesnis kaip 22 mėnesiai, pirmumo teise prijungti šio asmens elektrinę prie elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų prijungimo taške, kuris atitinka reikiamą įtampos lygį ir yra arčiausiai statomos elektrinės, jeigu kiti elektros tinklai technologiniu ir ekonominiu požiūriu nėra tinkamesni elektrinės prijungimo taškui. Nurodyta statomos elektrinės prijungimo prie elektros tinklų pirmumo teisė užtikrinama kitų asmenų elektros įrenginių, naudojančių ne atsinaujinančius energijos išteklius, prijungimo prie elektros tinklų atžvilgiu. Prijungimo prie elektros tinklų laikotarpis skaičiuojamas nuo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties tarp statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens ir elektros tinklų operatoriaus pasirašymo dienos. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų momentu laikomas elektrinės prijungimas technologiniams bandymams elektros tinkluose atlikti (paleidimo derinimo darbams). Elektros tinklų operatorius, vadovaudamasis teisės aktų nustatytais reikalavimais, parengia ir skelbia tipines elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties sąlygas, kurios nediskriminavimo pagrindais vienodai taikomos visiems statyti ir įrengti elektrinę planuojantiems asmenims, įvertinęs specialiuosius reikalavimus atskiroms šių asmenų grupėms.

2. Elektros tinklų operatorius privalo prijungti statomą elektrinę prie elektros tinklų ir tuo atveju, kai toks prijungimas galimas tik techniškai atnaujinus elektros tinklus, juos optimizavus, išplėtus elektros tinklus, padidinus elektros tinklų pajėgumą ar kitaip juos rekonstravus. Šiuo atveju elektrinė turi būti prijungiama prie elektros tinklų per šalių sutartą protinę terminą, įvertinus elektros tinklų atnaujinimo ar plėtros poreikį, kiek tai pagrįstai reikalinga elektrinei prijungti.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti elektrinės prijungimo prie elektros tinklų terminai gali būti pratęsti tais atvejais, kai elektros tinklų operatorius nustatytais terminais negali prijungti elektrinės technologiniams bandymams elektros tinkluose atlikti tuo atveju, kai vėluoja darbai elektrinę statančio ar įrengiančio asmens elektros tinklų dalyje ar dėl kitų nuo elektros tinklų operatoriaus nepriklausančių priežasčių. Kiekvienu konkrečiu atveju elektrinės prijungimo prie

elektros tinklų terminas negali būti pratęstas ilgesniam negu 6 mėnesių laikotarpiui. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų terminas pratęsiamas elektros tinklų operatoriaus ir elektrinę statančio ar įrengiančio asmens susitarimu elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartyje nustatyta tvarka.

4. Elektrinės prijungimo tašką parenka ir prijungimo sąlygose nustato elektros tinklų operatorius, prie kurio valdomų elektros tinklų jungiama elektrinė, pagal statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens pateiktą prašymą ir įvertinęs technologinius ir ekonominius prijungimo taško parinkimo kriterijus pagal šio straipsnio 7 dalyje nurodytą Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą.

5. Statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo turi teisę pasirinkti kitą technologiniu ir ekonominiu požiūriu tinkamą elektrinės prijungimo tašką, atsižvelgdamas į elektros tinklų operatoriaus nurodytą elektros tinklų pajėgumo lygį ir elektrinės įrengtąją galią. Pasirinkto prijungimo taško atitiktį nustatytiems technologiniams ir ekonominiams kriterijams kiekvienu konkrečiu atveju įvertina elektros tinklų operatorius. Jeigu prijungiant elektrinę pasiūlytame prijungimo taške padidėja prijungimo sąnaudos, padidėjusios prijungimo sąnaudos padengiamos šio įstatymo 21 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka.

6. Elektros tinklų operatorius turi teisę savo nuožiūra paskirti ir kitą elektrinės prijungimo tašką, nepaisydamas statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens pasirinkto prijungimo taško, kaip nurodyta šio straipsnio 5 dalyje. Dėl šio paskyrimo atsirandančios papildomos sąnaudos padengiamos šio įstatymo 21 straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka.

7. Elektros tinklų operatorius Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais sąlygomis parengia ir, suderinęs su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija, paskelbia Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą. Pasinaudojimo elektros tinklais tvarka grindžiama objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais principais, kuriais vadovaujantis atsižvelgiama į visą naudą ir sąnaudas, susijusias su elektrinių prijungimu prie elektros tinklų.

8. Elektros tinklų operatorius ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens prašymo išduoti išankstines prijungimo sąlygas pateikimo dienos privalo šiam asmeniui pateikti visą informaciją apie veiksmus, kuriuos šis asmuo turi atlikti dėl jo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų, bei planuojamus elektros tinklų išplėtimo darbų terminus ir, esant būtinybei, prieš elektrinės prijungimą atlikti šio įstatymo 18 straipsnyje nurodytus veiksmus. Statyti ar įrengti elektrinę planuojančiam asmeniui pageidaujant, elektros tinklų operatorius privalo pateikti išsamią su elektrinės prijungimu prie elektros tinklų susijusių sąnaudų sąmatą, pagrįstą ir tikslų elektrinės prijungimo prie elektros tinklų prašymų pateikimo ir svarstymo grafiką, pagrįstą orientacinį siūlomo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų grafiką. Visais atvejais elektros tinklų operatorius ir statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo keičiasi visa elektrinei prijungti prie elektros tinklų reikalinga technine ir kita informacija. Išankstinės prijungimo sąlygos turi atitikti Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą, nurodytą šio straipsnio 7 dalyje. Išankstinėse prijungimo sąlygose negali būti kitų reikalavimų negu tie, kurie būtini užtikrinti patikimą, saugų ir tinkamos kokybės elektros energijos įrenginio ir elektros energetikos sistemos darbą. Išankstinės prijungimo sąlygos skelbiamos elektros tinklų operatoriaus interneto tinklalapyje.

9. Statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo turi teisę dėl šio straipsnio 8 dalyje nurodytų elektros tinklų operatoriaus išduotų išankstinių prijungimo sąlygų Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai pateikti skundą šio įstatymo 64 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija pagal Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pateiktas išvadas nustato, kad išankstinės prijungimo sąlygos neatitinka šio straipsnio 7 dalyje nurodyto Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašo, elektros tinklų operatorius privalo per ne ilgesnį negu 30 kalendorinių dienų laikotarpį pateikti naujas išankstines prijungimo sąlygas.

10. Statyti ar įrengti didesnės nei 10 kW įrengtosios galios elektrinę planuojantis asmuo, ketinantis dalyvauti organizuojamame skatinimo kvotų paskirstymo aukcione, gavęs išankstines

prijungimo sąlygas, parengia ir teikia elektros tinklų operatoriui prašymą pasirašyti ketinimų protokolą.

11. Elektros tinklų operatorius privalo per 30 kalendorinių dienų nuo šio straipsnio 10 dalyje nurodyto prašymo pateikimo dienos pasirašyti su statyti ar įrengti elektrinę planuojančiu asmeniu, ketinančiu dalyvauti organizuojamame skatinimo kvotų paskirstymo aukcione, ketinimų protokolą. Ketinimų protokole privalo būti:

1) nurodyta planuojamos statyti elektrinės galia ir naudojamų atsinaujinančių energijos išteklių rūšis;

2) terminas, per kurį asmuo, nurodytas šio straipsnio 10 dalyje, įsipareigoja pastatyti elektrinę, baigti savo elektros tinklų dalyje susijusius darbus ir pateikti reikalingus dokumentus Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos elektros įrenginių techninės būklės patikrinimo aktui-pažymai (paleidimo derinimo darbams) gauti;

3) asmens, nurodyto šio straipsnio 10 dalyje, įsipareigojimas per jo pasiūlytą laikotarpį nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos parengti ir pateikti elektros tinklų operatoriui derinti techninį elektrinės įrengimo ir prijungimo prie esamų elektros tinklų projektą (toliau – techninis projektas), jeigu toks yra privalomas;

4) elektros tinklų operatoriaus įsipareigojimas per ne ilgesnį kaip 4 mėnesių laikotarpį nuo su elektros tinklų operatoriumi suderinto techninio projekto pateikimo dienos arba per ne ilgesnį kaip 2 mėnesių laikotarpį nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos, jeigu toks techninis projektas planuojamai statyti elektrinei yra neprivalomas, parengti elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties projektą;

5) asmens, nurodyto šio straipsnio 10 dalyje, įsipareigojimas per vieną mėnesį nuo dienos, kai elektros tinklų operatorius pateikia elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties projektą, atitinkantį suderintą techninį projektą, arba elektros tinklų operatoriaus išduotas prijungimo sąlygas, jeigu techninis projektas planuojamai statyti elektrinei yra neprivalomas, sutartį pasirašyti;

6) statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens įsipareigojimas per vieną mėnesį nuo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties įvykdymo dienos apmokėti šio įstatymo 21 straipsnio 3 dalyje nurodyto dydžio elektrinės prijungimo išlaidas;

7) elektros tinklų operatoriaus įsipareigojimas prijungti elektrinę prie elektros tinklų ir užtikrinti patikimą joje pagamintos elektros energijos perdavimą ir paskirstymą per terminą, kuris negali būti ilgesnis už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus terminus;

8) asmens, nurodyto šio straipsnio 10 dalyje, prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis, jo pateikimo ir panaudojimo sąlygos bei tvarka;

9) savivaldybės, kurioje numatoma statyti ar įrengti elektrinę, administracijos patvirtinimas, kad planuojamos nurodytos galios ir tipo elektrinės įrengimas ar statyba pagal galiojančius teritorijų planavimo dokumentus yra galima.

12. Ketinimų protokolo pavyzdinę formą tvirtinta Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

13. Statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo, pasirašęs ketinimų protokolą, privalo pateikti elektros tinklų operatoriui šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio prievolių įvykdymo užtikrinimą, garantuojantį tinklų operatoriui šio asmens įsipareigojimų įrengti naujus arba plėsti esamus elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus įvykdymą, ne vėliau kaip likus 15 kalendorinių dienų iki šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodyto aukciono.

14. Šio straipsnio 11 dalies 2 punkte nurodytas terminas pratęsiamas šiais atvejais:

1) dėl valstybės veiksmų, trečiųjų asmenų veiksmų ar esant nenugalimos jėgos aplinkybėms šio straipsnio 10 dalyje nurodyto asmens prašymu;

2) šio straipsnio 10 dalyje nurodyto asmens prašymu;

3) elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartyje ir kitais teisės aktuose nustatytais atvejais.

15. Elektros tinklų operatorius, kai asmuo, nurodytas šio straipsnio 10 dalyje, pasirašo ketinimų protokolą ir jame nustatyta tvarka pateikia savo prievolių įvykdymo užtikrinimą, ir

leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir suderintą techninį projektą, jeigu toks yra privalomas, pasirašo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartį.

16. Elektros tinklų operatorius kas ketvirtį teikia Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos ir Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai informaciją apie vykdomų elektrinių statybos projektų eigą ir ketinimų protokolų sąlygų vykdymą.

17. Elektrinių, kuriose naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, prijungimo prie elektros tinklų tvarką ir sąlygas, kiek nenustatyta šiame įstatyme, reglamentuoja šio įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai.“

8 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 15 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„15 straipsnis. Statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens įsipareigojimai

1. Asmuo, pasirašęs šio įstatymo 14 straipsnio 10 dalyje numatytą ketinimų protokolą, elektros tinklų operatoriumi pateikia savo prievolių įvykdymo užtikrinimą, garantuojantį elektros tinklų operatoriumi šio asmens įsipareigojimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių. Asmens prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis apskaičiuojamas dauginant numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 14,48 euro už 1 kW. Norint pratęsti leidimo plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus galiojimo terminą, kaip tai nustatyta Elektros energetikos įstatyme, prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis padidinamas dydžiu, kuris apskaičiuojamas dauginant numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 14,48 euro už 1 kW ir laikotarpio, kuriam norima pratęsti šio leidimo galiojimo terminą, trukmės, išreikštos metais.

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo nelaimi šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodyto aukciono, atsisako dalyvauti šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodytame aukcione arba, laimėjęs šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodytą aukcioną, užbaigia ketinimų protokole numatytos įrengtosios galios elektrinės statybą Lietuvos Respublikos statybos įstatyme nustatyta tvarka ir šiam asmeniui Elektros energetikos įstatyme nustatyta tvarka išduotas leidimas gaminti elektros energiją, elektros tinklų operatorius atsisako savo teisių pagal šio asmens prievolių įvykdymo užtikrinimą ir grąžina jį šiam asmeniui ar jo prievolių įvykdymo užtikrinimą išdavusiam asmeniui. Šios dalies nuostatos dėl prievolių įvykdymo užtikrinimo grąžinimo taikomos ir tuo atveju, kai šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodytas aukcionas nutraukiamas šio įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje numatytu pagrindu.

3. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo neįvykdo ketinimų protokole nustatyto įsipareigojimo pastatyti ar įrengti ketinimų protokole nurodytos įrengtosios galios elektrinę, elektros tinklų operatorius turi teisę pasinaudoti visu šio asmens pateiktu prievolių įvykdymo užtikrinimu, išskyrus atvejus, kai tokie įsipareigojimai neįvykdomi dėl aplinkybių, kurių šis asmuo negalėjo kontroliuoti ir protingai numatyti ketinimų protokolo ir (ar) elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties sudarymo metu ir negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti, taip pat dėl įstatymų nustatytų kitų aplinkybių, kai nėra gamintojo kaltės. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo pateikia tinklų operatoriumi dokumentus, įrodančius šioje dalyje numatytų aplinkybių egzistavimą, o tinklų operatorius įvertina pateiktus dokumentus ir priima sprendimą dėl pateikto prievolių įvykdymo užtikrinimo grąžinimo.

4. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo per leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus galiojimo laikotarpį, įskaitant galimus jo pratėsimus, pastato ar įrengia mažesnės galios elektrinę nei buvo įsipareigojęs pagal ketinimų protokolą, elektros tinklų operatorius turi teisę pasinaudoti pateikto prievolių įvykdymo užtikrinimo dalimi proporcingai neįvykdytiems įsipareigojimams.

5. Pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens prievolių įvykdymo užtikrinimą elektros tinklų operatoriaus gautos lėšos gali būti naudojamos tik elektros tinklų plėtrai, reikalingai atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginiams prijungti.“

9 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 17 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Elektros tinklų operatorius turi visą elektros energijos gamintojo, kuris atitinka šio įstatymo 3 straipsnio 2¹ dalies nuostatas, pasiūlytos elektros energijos kiekį, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, pirmumo teise iš gamintojo priimti, perduoti ir (ar) paskirstyti skaidriais ir nediskriminaciniais tarifais. Ši elektros energijos priėmimo, perdavimo ir (ar) paskirstymo pirmumo teisė gamintojui užtikrinama visų kitų elektros energijos gamintojų pagamintos elektros energijos atžvilgiu.“

10 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 18 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„18 straipsnis. Elektros tinklų pajėgumo padidinimas

1. Kai elektrinę statantis ar įrengiantis asmuo ir elektros tinklų operatorius sudaro elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartį, elektros tinklų operatorius nedelsdamas, atsižvelgiant į esamą elektros tinklų techninę būklę, imasi visų pagrįstai reikalingų priemonių elektros tinklų operatoriaus valdomiems tinklams, įskaitant tinklams eksploatuoti reikalingus elektros įrenginius ir objektus, optimizuoti, išplėsti ir (ar) rekonstruoti ir didinti elektros tinklų pajėgumą tam, kad būtų galima užtikrinti saugų ir patikimą elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, priėmimą, perdavimą ir paskirstymą.

2. Jeigu yra duomenų, pagrindžiančių prielaidą, kad elektros tinklų operatorius nevykdo savo įsipareigojimų pagal šio skirsnio nuostatas, elektrinę statantis ar įrengiantis asmuo turi teisę reikalauti, kad elektros tinklų operatorius pateiktų informaciją apie tai, dėl kokių priežasčių ir kokių mastu elektros tinklų operatorius nevykdė savo įsipareigojimo optimizuoti ir plėsti savo elektros tinklų sistemą bei didinti elektros tinklų pajėgumą.“

11 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 19 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Prie elektros tinklų prijungiami elektros įrenginiai, atliekami prijungimo darbai ir elektros tinklų saugumui užtikrinti būtini įrenginiai turi atitikti techninių norminių dokumentų ir kitų teisės aktų reikalavimus.“

2. Pakeisti 19 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo, elektros tinklų operatoriui pareikalavus, privalo aprūpinti vėjo elektrines, kurių įrengtoji galia viršija 350 kW, ir hidroelektrines, kurių įrengtoji galia viršija 5 MW, techninėmis ir eksploatacinėmis priemonėmis, leidžiančiomis sumažinti generuojamą galią ar padidinti elektros energijos generavimą į elektros tinklus, bet kuriuo metu naudojant nuotolines priemones, kurios būtų prieinamos elektros tinklų operatoriui. Šios priemonės yra laikomos neatsiejama elektrinės technologijos dalimi. Elektrinę statantis ar įrengiantis asmuo jų įsigyja ir jas įrengia laikydamasis techniniuose norminiuose dokumentuose nustatytų ir (ar) elektros tinklų operatoriaus nurodytų reikalavimų.“

12 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 20 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių, šios elektros energijos balansavimas ir centralizuota prekyba, vykdoma Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga. Šiame įstatyme ir Vyriausybės nustatyta tvarka taikomų fiksuotų tarifų mokėjimo tvarką ir sąlygas nustato Vyriausybė, tvirtindama viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimo tvarkas bei Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašą.

2. Pakeisti 20 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių skatinama Vyriausybės nustatyta viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarka sumokant šiam gamintojui nustatyto fiksuoto tarifo ir šio gamintojo Vyriausybės nustatyta tvarka parduotos elektros energijos kainos, kuri turi būti ne mažesnė kaip einamųjų kalendorinių metų elektros energijos

rinkos kaina, apskaičiuojama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatyta tvarka, skirtumą.“

3. Pakeisti 20 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Fiksuoti tarifai nustatomi ir skatinimo kvotos didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms, atitinkančioms šio įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nurodytus uždavinius, paskirstomos aukciono būdu. Skatinimo kvotas ir aukcionų regionus, taip pat skatinimo kvotų paskirstymo tvarką ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms nustato ir tvirtina Vyriausybė. Aukcionai organizuojami elektrinių prijungimo prie elektros tinklų regionuose atskirai kiekvienai statyti ar įrengti elektrines planuojančių asmenų grupei Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais terminais, bet ne vėliau kaip per 180 kalendorinių dienų nuo asmens prašymo organizuoti aukcioną konkrečiai statyti ar įrengti elektrines planuojančių asmenų grupei jo nurodytame regione pateikimo dienos. Aukcionuose turi teisę dalyvauti visi asmenys, pasirašę šio įstatymo 14 straipsnio 11 dalyje nurodytą ketinimų protokolą ir pateikę 14 straipsnio 13 dalyje nurodytą asmens prievolių įvykdymo užtikrinimą. Fiksuoto tarifo didžiausią galimą dydį kas pusę metų nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. Aukciono laimėtoju pripažįstamas dalyvis, nurodęs mažiausią pageidaujamą fiksuotą tarifą įvertinus tai, kad vienoje aukciono zonoje didžiausia elektrinių parko įrengtoji galia negali sudaryti daugiau kaip 40 procentų didžiausiosios leidžiamos prijungti generuojančių šaltinių galios regione. Jeigu dviejų ar daugiau aukciono dalyvių pateikti pasiūlymai dėl pageidaujamo fiksuoto tarifo dydžio sutampa, laimėtoju pripažįstamas dalyvis, pasiūlęs statyti didesnės galios elektrinių parką. Jeigu sutampa pasiūlymai ir dėl elektrinių parko galios, skatinimo kvota atitinkamame prijungimo taške tokiems aukciono dalyviams paskirstoma proporcingai jų pateiktos galios pasiūlymams. Aukciono laimėtojas ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo aukciono laimėjimo šio įstatymo ir Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka privalo kreiptis dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo į Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos ir jį gauti. Tuo atveju, jei aukciono laimėtojas nustatytu terminu nesikreipia dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo arba šis leidimas neišduodamas, netenka galios ar panaikinamas Energetikos įstatyme ir Elektros energetikos įstatyme nustatytais pagrindais, aukciono laimėtojas per 1 mėnesį nuo bent vienos iš nurodytų aplinkybių atsiradimo dienos išbraukiamas iš aukciono laimėtojų sąrašo. Atsiradusi laisva skatinimo kvota paskirstoma organizuojant naują aukcioną kaip numatyta šioje dalyje.“

4. Pakeisti 20 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ne dažniau kaip kas pusę metų įvertina elektros energijos gamybos iš skirtingų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą, atsižvelgdama į faktinį per praėjusius kalendorinius metus pagamintą elektros energijos kiekį, veikiančių elektrinių įrengtųjų galių sumą ir statomų elektrinių numatytų įrengti galių sumą. Fiksuoto tarifo didžiausi galimi dydžiai gali būti peržiūrimi atsižvelgiant į pasikeitusius fiksuotų tarifų nustatymo rodiklius, nurodytus šio įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje, elektros energijos gamybos iš skirtingų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą, šios plėtros atitiktį Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plane nustatytiems tikslams ir uždaviniams. Peržiūrėti fiksuotų tarifų didžiausi galimi dydžiai taikomi tik gamintojams, kurių elektrinėms leidimas gaminti elektros energiją išduotas po šių tarifų įsigaliojimo dienos.“

5. Pakeisti 20 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Jeigu asmeniui leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių teisės aktų nustatyta tvarka išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo konkurso būdu arba teisės aktų nustatyta tvarka leidimo išdavimo metu tos rūšies elektrinėms leidimai buvo išduodami ne konkurso būdu, arba leidimas gaminti elektros energiją išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, tokiam asmeniui ar gamintojui šio straipsnio 3 dalies nuostatos netaikomos ir 12 metų laikotarpiu taikomas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytas fiksuoto tarifo didžiausias galimas dydis šio įstatymo įsigaliojimo metais.“

6. Pakeisti 20 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Asmeniui, turinčiam šio straipsnio 8 dalyje nurodytą leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių statant saulės šviesos energijos elektrines

ir leidimą gaminti elektros energiją gavusiam pagal prašymą išduoti leidimą gaminti elektros energiją, pateiktą po 2013 m. liepos 1 d., šio straipsnio 8 dalis netaikoma ir 12 metų laikotarpiu taikomas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytas fiksuoto tarifo didžiausias galimas dydis, galiojantis leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dieną.“

7. Pakeisti 20 straipsnio 12 dalį ir ją išdėstyti taip:

„12. Elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminančių vartotojų (toliau – gaminantys vartotojai), kaip jie yra apibrėžti Elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje, fizinių asmenų saulės šviesos energijos elektrinėse, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 10 kW ir neviršija gaminančio vartotojo objektui suteiktos leistinosios naudoti galios dydžio, o juridinių asmenų saulės šviesos energijos elektrinėse, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 50 kW ir neviršija gaminančio vartotojo objektui suteiktos leistinosios naudoti galios dydžio sudarius elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, pagaminto elektros energijos kiekio apskaita tvarkoma pagal elektros energijos apskaitos prietaisų, fiksuojančių suvartotą ir pagamintą elektros energiją, rodmenis. Jų pagrindu nustatoma:

1) per kalendorinį mėnesį gaminančio vartotojo į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekis ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekis;

2) per laikotarpį nuo einamųjų metų balandžio 1 dienos iki kitų metų kovo 31 dienos (toliau – kaupimo laikotarpis) gaminančio vartotojo į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekio ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekio santykis: jeigu gaminantis vartotojas per einamąjį kalendorinį mėnesį į elektros tinklus patiekia daugiau elektros energijos negu suvartoja, tai tarp patiektos į elektros tinklus ir suvartotos elektros energijos susidaręs elektros energijos skirtumas perkeliamas į kitą kalendorinį mėnesį kaip gaminančio vartotojo į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekis, kuris yra kaupiamas kaupimo laikotarpiu; jeigu gaminantis vartotojas per einamąjį kalendorinį mėnesį į elektros tinklus patiekia mažiau elektros energijos negu suvartoja, tai tarp per einamąjį kalendorinį mėnesį patiektos į elektros tinklus ir suvartotos elektros energijos susidaręs elektros energijos skirtumas yra atimamas iš per kaupimo laikotarpį gaminančio vartotojo sukaupto į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekio; jeigu pasibaigus kalendoriniam mėnesiui gaminančio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekis yra didesnis negu jo į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekis, už šį skirtumą gaminantis vartotojas moka pagal gaminančio vartotojo ir elektros tiekėjo sudarytoje elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartyje nustatytą įkainį; per kaupimo laikotarpį gaminančio vartotojo suvartotą elektros energiją viršijantis į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekis į kitą kaupimo laikotarpį nėra perkeliamas ir už šį kiekį gaminančiam vartotojui nėra mokama.“

8. Pakeisti 20 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėse pagaminta perteklinė elektros energija privalomai superkama už nustatytą fiksuotą tarifą, jei nėra pasiekti šio įstatymo 13 straipsnyje numatyti uždaviniai. Pertekline elektros energija pripažįstama ne daugiau kaip 50 procentų vartotojo elektros tinkle įrengtose elektrinėse, kuriose elektros energijai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, pagamintos elektros energijos per kalendorinius metus. Perteklinė elektros energija superkama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais fiksuotais tarifais 12 metų laikotarpiu nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dienos.“

9. Pakeisti 20 straipsnio 17 dalį ir ją išdėstyti taip:

„17. Šio straipsnio nuostatos netaikomos asmenims, kurie įrenginiams įsigyti po šio įstatymo įsigaliojimo dienos pasinaudojo šio įstatymo 41 straipsnyje nurodytais paramos šaltiniais.“

13 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 21 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Išlaidos, susijusios su elektrinių prijungimu prie elektros tinklų, paskirstomos asmeniui, atitinkančiam šio įstatymo 3 straipsnio 2¹ dalies nuostatas, ir elektros tinklų operatoriui, atsižvelgiant į elektros tinklų nuosavybės ribas.“

2. Pakeisti 21 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka elektrinę pastatęs ar įrengęs asmuo apmoka faktines elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidas, nurodytas šio įstatymo 21 straipsnio 4 dalyje.“

4. Pakeisti 21 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Šio straipsnio 3 dalies nuostatos netaikomos, kai elektrinę statantis ar įrengiantis asmuo teisės aktų nustatyta tvarka elektrinės prijungimo prie elektros tinklų darbus atlieka pats.“

5. Pakeisti 21 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Jeigu pagal šio įstatymo 14 straipsnio 5 dalį statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo pasirenka kitą technologiniu ir ekonominiu požiūriu tinkamą elektrinės prijungimo tašką ir dėl to padidėja elektrinės prijungimo prie elektros tinklų sąnaudos, šias padidėjusias pagrįstas sąnaudas padengia elektrinę statantis ar įrengiantis asmuo.“

6. Pakeisti 21 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Jeigu elektros tinklų operatorius iš kelių technologiniu požiūriu lygiaverčių alternatyvų savo nuožiūra, kaip nurodyta šio įstatymo 14 straipsnio 6 dalyje, paskiria ekonomiškai mažiau palankų elektrinės prijungimo prie elektros tinklų tašką, elektros tinklų operatorius privalo padengti visas pagrįstas elektrinę statančio ar įrengiančio asmens dėl to atsirandančias papildomas sąnaudas.“

7. Pripažinti netekusia galios 21 straipsnio 8 dalį.

8. Pakeisti 21 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Šio straipsnio 7 dalyje nurodytos papildomos elektros tinklų operatoriaus sąnaudos yra laikomos viešuosius interesus atitinkančia paslauga ta dalimi, kuri buvo reikalinga atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai užtikrinti ir kurią teisės aktų nustatyta tvarka patvirtina Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.“

14 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 30 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Biodujų gamyba yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga.“

15 straipsnis. 33 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 33 straipsnį.

16 straipsnis. Aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimas

Pakeisti aštuntojo skirsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„AŠTUNTASIS SKIRSNIS

NACIONALINĖ ATSINAUJINANČIŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ PLĖTROS PROGRAMA IR JOS FINANSAVIMO ŠALTINIAI“

17 straipsnis. 40 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 40 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programa nustato valstybės energetikos politikos kryptis atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje.“

2. Pripažinti 40 straipsnio 4 dalį netekusia galios.

3. Pakeisti 40 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programą pagal kompetenciją įgyvendina valstybės ir (ar) savivaldybės institucijos, įstaigos ir (ar) kiti nurodyti asmenys.“

4. Pakeisti 40 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos vykdymą koordinuoja ir jos įgyvendinimo stebėseną atlieka Vyriausybės įgaliota institucija.“

5. Pakeisti 40 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos įgyvendinimas yra finansuojamas iš šio įstatymo 41 straipsnyje nustatytų finansavimo šaltinių.“

18 straipsnis. 41 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 41 straipsnio 1 dalį nauju 5 punktu:

„5) pajamos, gautos vykdant susitarimus dėl statistinių energijos perdavimų tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių ar bendrus projektus tarp Lietuvos Respublikos, valstybių narių ir užsienio valstybių;“.

2. Buvusį 41 straipsnio 1 dalies 5 punktą laikyti 6 punktu.

19 straipsnis. 42 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 42 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Iš Nacionalinei atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programai įgyvendinti skirtų lėšų negali būti finansuojamos asmenų, kurie šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka įgijo ir turi teisę į šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1-6 punktuose numatytas skatinimo priemones, elektrinių statybos ir įrengimo projektų parengimo ir įgyvendinimo išlaidos.“

20 straipsnis. 49 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 49 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Vėjo elektrinių statybos vietos teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo klausimus, taikomi apribojimai, iš anksto, teritorijų planavimo metu, derinamos su Lietuvos kariuomene ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Vėjo elektrinių statybos vietoms nepritariama, jeigu planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių negalima išvengti panaudojant papildomas priemones. Jeigu nustatoma, kad planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių galima išvengti panaudojant papildomas priemones, vėjo elektrinių statybos vietos derinamos su sąlyga, kad statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo ne vėliau kaip iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo derinimo išvadoje nurodytai institucijai pateiks patvirtintą statybos projektą ir su šia institucija pasirašys sutartį dėl kompensacijos, skirtos daliai investicijų ir kitoms išlaidoms, kurios reikalingos nacionalinio saugumo funkcijų vykdymui užtikrinti, atlyginti, sumokėjimo, ir pateiks šios prievolės įvykdymo užtikrinimą. Kompensacijos dydis apskaičiuojamas dauginant leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 18 eurų už 1 kW. Kompensacijų mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. Kompensacijos naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka kaip kitos biudžetinių įstaigų lėšos, kurios nėra gautos kaip valstybės biudžeto asignavimai.“

21 straipsnis. 54 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 54 straipsnio 1 dalį.

22 straipsnis. 56 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 56 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Energetikos ministerija, jeigu atsinaujinančių išteklių energijos dalis per paskutinius dvejus metus tapo mažesnė už šio įstatymo 55 straipsnyje nustatytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius, ne vėliau kaip per 18 mėnesių nuo skaičiuojamojo laikotarpio pabaigos patvirtina atnaujintą Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą ir jame nustato adekvačias ir proporcingas priemones, skirtas užtikrinti, kad per pagrįstą laikotarpį atsinaujinančių išteklių energijos dalis atitiktų šio įstatymo 55 straipsnyje nustatytus nacionalinius planinius rodiklius, ir užtikrina, kad atnaujintas Nacionalinis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas būtų pateiktas Europos Komisijai.“

2. Pakeisti 56 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jeigu manoma, kad šio įstatymo 1 straipsnio 4 dalyje nurodytas nacionalinis planinis rodiklis nebus pasiektas dėl nenugalimos jėgos, Energetikos ministerija nedelsdama apie tai praneša Europos Komisijai.“

23 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 58 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Pajamos, gautos vykdant susitarimus dėl statistinių energijos perdavimų, pervedamos į valstybės biudžetą ir kaupiamos atskiroje Valstybės išdo sąskaitoje. Gautos lėšos Vyriausybės nustatyta tvarka naudojamos susitarimuose dėl statistinių energijos perdavimų numatytais tikslais, susijusiais su atsinaujinančių energijos išteklių plėtra, energijos efektyvumo didinimu, o taip pat moksliniams tyrimams atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje. Šias lėšas Vyriausybės nustatyta tvarka administruoja Vyriausybės įgaliota institucija.“

24 straipsnis. 65 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 65 straipsnio 2 dalį.

25 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 6 dalį, įsigalioja 2016 m. lapkričio 1 d.
2. Šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalis taikoma asmenims, kuriems leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti po šio įstatymo įsigaliojimo.
3. Šio įstatymo 13 straipsnio 7 dalis taikoma po šio įstatymo įsigaliojimo sudarytoms elektrinių prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartims.
4. Iki šio įstatymo įsigaliojimo patvirtinti aukcionų laimėtojai, kurie Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir terminais negavo leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus arba šis leidimas neteko galios ar buvo panaikintas, išbraukiami iš aukcionų laimėtojų sąrašų kaip nustatyta šio įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje.
5. Šio įstatymo 7 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14 straipsnio 11 dalies 9 punkto nuostata netaikoma asmenims, kurie prašymą pasirašyti ketinimų protokolą pateikė iki šio įstatymo įsigaliojimo.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, jos įgaliota institucija, Lietuvos Respublikos energetikos ministras ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija iki 2016 m. spalio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Atspausdinta iš e-seimas.lrs.lt

Projekto
lyginamasis variantas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11,
13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 30, 40, 41, 42, 49, 54, 56, 58, 65 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO,
AŠTUNTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO IR 33 STRAIPSNIO
PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS
ĮSTATYMAS

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. **Energijos iš Atsinaujinančių** atsinaujinančių išteklių **energijos** gamybos įrenginys (toliau – įrenginys) – iš atsinaujinančių energijos išteklių elektros **energiją** ir (ar) šilumos energiją, ir (ar) **vėsumos energiją** biokurą, ir (ar) biodegalus gaminantis įrenginys.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. Elektrinė – elektros energijos gamintojo nuosavybės ar kita teise **valdomi** valdomas energetikos objektas, skirtas elektros energijai ar elektros ir šilumos energijai bendrosios gamybos būdu iš atsinaujinančių išteklių gaminti, susidedantis iš vieno **vienas** ar daugiau tarpusavyje technologiškai susijusių elektros energiją generuojančių įrenginių, prijungtų prie elektros tinklų ir jų technologinių priklausinių elektros energijai gaminti ar elektros ir šilumos energijai gaminti bendrosios gamybos būdu.“

3. Pakeisti 2 straipsnio 16 dalį ir ją išdėstyti taip:

„16. Elektrinės prijungimo prie energetikos tinklų išankstinės projektavimo sąlygos (toliau – išankstinės prijungimo sąlygos) – **energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojui statyti ar įrengti elektrinę planuojančiam asmeniui** išduodamos preliminaros projektavimo sąlygos, kuriose nustatomi privalomieji energetikos tinklų tiesimo, pertvarkymo ir (ar) plėtos reikalavimai, prijungiant šio gamintojo **asmens** elektrinę prie energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų ar teikiant kitas teisės aktuose nustatytas paslaugas.“

4. Pakeisti 2 straipsnio 17 dalį ir ją išdėstyti taip:

„17. Elektrinės prijungimo prie energetikos tinklų projektavimo sąlygos (toliau – prijungimo sąlygos) – techninės sąlygos, kuriose nustatomi privalomieji energetikos tinklų tiesimo, pertvarkymo ir (ar) plėtos reikalavimai, prijungiant **energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojo** elektrinę prie energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų ar teikiant kitas teisės aktuose nustatytas paslaugas.“

5. Pakeisti 2 straipsnio 19 dalį ir ją išdėstyti taip:

„19. Elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų ketinimų protokolai (toliau – ketinimų protokolai) – elektros tinklų operatoriaus ir **elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojo statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens** susitarimas, kuriuo, be kita ko, šis gamintojas **asmuo** įsipareigoja per nustatytą laikotarpį parengti savo elektros įrenginius prijungti prie elektros tinklų, o elektros tinklų operatorius – per nustatytą laikotarpį prijungti šio gamintojo **asmens** elektros įrenginius prie savo valdomų elektros tinklų.“

6. Pakeisti 2 straipsnio 25 dalį ir ją išdėstyti taip:

„25. Energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojas (toliau – gamintojas) – asmuo, eksploatuojantis **energijos iš atsinaujinančių išteklių energijos** gamybos įrenginį ir jame gaminantis elektros, šilumos ir (ar) vėsumos energiją bei, turintis (jei tai privaloma pagal

įstatymus) atitinkamą leidimą, **licenciją ar atestatą** verstis šia veikla arba ~~ketinantis plėtoti energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamybą.~~

7. Pakeisti 2 straipsnio 26 dalį ir ją išdėstyti taip:

„26. Energijos iš atsinaujinančių išteklių ~~gamintojo~~ gamybos įrenginių prijungimo prie energetikos tinklų išlaidos (toliau – prijungimo išlaidos) – **pinigų suma, reikalinga investicijoms, reikalingos energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojo gamybos įrenginiams prijungti prie energetikos tinklų operatoriaus valdomų tinklų.**“

8. Pakeisti 2 straipsnio 27 dalį ir ją išdėstyti taip:

„27. Fiksuotas elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių tarifas (toliau – fiksuotas tarifas) – šiame įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis **elektros energijos** gamintojui garantuojamos pajamos už pagamintą ir į elektros tinklus patiektą elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių vienetą.“

9. Pakeisti 2 straipsnio 34 dalį ir ją išdėstyti taip:

„34. ~~Maksimali~~ **Didžiausioji** leidžiama prijungti generuojančių šaltinių galia – **didžiausia elektrinės galia, kurią** perdavimo sistemos operatoriaus ir (ar) skirstomųjų tinklų operatoriaus **operatorius gali prijungti prie sistemos ar tinklo didžiausias techninis sistemos (tinklo), prie kurios (kurio) bus prijungta gamintojo elektrinė, pajėgumų dydis.**

10. Pakeisti 2 straipsnio 37 dalį ir ją išdėstyti taip:

„37. Nuosavybės ribų aktas – ~~energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojo ir energetikos tinklų naudotojo ir šių tinklų~~ operatoriaus pasirašomas aktas, kuriame nustatoma nuosavybės riba tarp ~~energetikos tinklų naudotojo tinklų ir energetikos tinklų operatoriaus jų abiejų~~ valdomų tinklų.“

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 3 straipsnio 2 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) elektros energijos gamintojų atleidimas nuo atsakomybės už pagamintos elektros energijos balansavimą ir (ar) elektrinės gamybos pajėgumų rezervavimą skatinimo laikotarpiu. **Ši skatinimo priemonė netaikoma elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojams, kurių eksploatuojama elektrinė yra 500 kW ir didesnės įrengtosios elektros energijos galios, arba bandomiesiems vėjo elektrinių projektams, kurių įrengtoji elektros energijos galia yra 3 ir daugiau MW ar elektrinę sudaro 3 ir daugiau elektros gamybos įrenginių;**“

2. Papildyti 3 straipsnį 2¹ dalimi:

„2¹. Šio straipsnio 2 dalies 2–6 punktuose numatytos skatinimo priemonės asmenims taikomos tik tuo atveju, kai jie šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka įgyja ir turi teisę į šio straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytą skatinimo priemonę.“

3 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiu galios 5 straipsnio 1 dalies 3 punktą:

„3) ~~tvirtina Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos tarpinstitucinį veiklos planą;~~“

2. Pripažinti netekusiu galios 5 straipsnio 1 dalies 4 punktą:

4) ~~tvirtina elektrinių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų, pažangiųjų tinklų ir elektros energijos akumuliacinio infrastruktūros plėtros tvarkos aprašą, numatytą šio įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje;~~

3. Pakeisti 5 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) nustato susitarimų dėl statistinio energijos perdavimo tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių sudarymo tvarką, taip pat bendrųjų projektų tarp **Lietuvos Respublikos**, valstybių narių ir užsienio valstybių vykdymo tvarką;“.

4. Pripažinti netekusiu galios 5 straipsnio 2 dalies 1 punktą:

1) ~~tvirtina atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo programas, vadovaudamasi objektyviais ir nediskriminaciniais principais;~~

5. Pripažinti netekusiu galios 5 straipsnio 2 dalies 2 punktą:

~~„2) tvirtina Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą;“~~

4 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiu galios 6 straipsnio 2 punktą:

~~„2) rengia elektrinių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų, pažangiųjų tinklų ir elektros energijos akumuliacinio infrastruktūros plėtros tvarkos aprašą, numatytą šio įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje;“~~

2. Pakeisti 6 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

~~„3) rengia tvirtina Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą;“~~

3. Pripažinti netekusiu galios 6 straipsnio 5 punktą:

~~„5) išduoda atestatus elektros energijos, šilumos ir (ar) vėsumos energijos, dujų gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumams, taip pat atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo įrenginiams transporto sektoriuje eksploatuoti;“~~

5 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 11 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

~~„1) tvirtina fiksuotų tarifų didžiausio galimo dydžio nustatymo metodiką;“.~~

6 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 13 straipsnio 3 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

~~„1) vėjo elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, kurioms šio įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis taikomas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimas, įrengtąją suminę galią padidinti iki 500 MW. Pasiiekus 500 MW vėjo elektrinių įrengtąją galią, Vyriausybė parengia ir patvirtina tolesnės vėjo elektrinių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų, pažangiųjų tinklų ir elektros energijos akumuliacinio infrastruktūros plėtros tvarkos aprašą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl aplinkos taršos mažinimo, energijos tiekimo saugumo ir patikimumo užtikrinimo bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos reikalavimus;“.~~

2. Pakeisti 13 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

~~„2) saulės šviesos energijos elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią padidinti iki 10 MW, neįskaitant mažųjų elektrinių, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW, kurioms leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti pagal prašymus, pateiktus iki 2012 m. gruodžio 31 d. Pasiiekus 10 MW saulės šviesos energijos elektrinių įrengtąją galią, Vyriausybė parengia ir patvirtina tolesnės saulės šviesos energijos elektrinių plėtros tvarkos aprašą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl aplinkos taršos mažinimo, energijos tiekimo saugumo ir patikimumo užtikrinimo bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos reikalavimus;“.~~

3. Pakeisti 13 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„4. Kai elektrinių įrengtoji suminė galia viršija bent vienai iš numatytų rūšių elektrinių pasiekia šio straipsnio 3 dalyje nurodytų įrengtųjų galių dydžius, iki 2015 m. sausio 1 d., bet pradėtas ir nebaigtas skatinimo kvotų paskirstymas šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose numatytais būdais tos rūšies elektrinėms nutraukiamas. Energetikos ministerija ne vėliau, Vyriausybė patvirtina kaip per mėnesį apie tai informuoja Vyriausybę ir, atsižvelgdama į Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos nuostatas, pateikia pasiūlymus dėl tolesnės elektrinių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų, pažangiųjų tinklų ir elektros tolesnio tos rūšies atsinaujinančių energijos akumuliacinio infrastruktūros plėtros tvarkos aprašą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl aplinkos taršos mažinimo, energijos tiekimo saugumo ir patikimumo užtikrinimo bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos reikalavimus išteklių naudojimo elektros energijai gaminti.“~~

4. Pakeisti 13 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Elektrinių, išskyrus elektros energiją gaminančių vartotojų elektrines, įrengtoji suminė galia apskaičiuojama kaip elektrinėms, kurioms šio įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis taikomas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimas, priskirtos įrengtosios suminės galios, nurodytos iki šio įstatymo įsigaliojimo ir vėliau šio įstatymo ir Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka išduotuose galiojančiuose leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių ir leidimuose gaminti elektros energiją, suma. ~~Kai elektrinėms priskirta įrengtoji suminė galia pasiekia šio straipsnio 3 dalyje nurodytų įrengtųjų galių dydžius, skatinimo kvotų paskirstymas šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose numatytais būdais ir paraiškų prijungti prie elektros tinklų šio įstatymo 20 straipsnio 14 dalyje nurodytas elektrinės priėmimas sustabdomas tol, kol šio straipsnio 3 dalyje nurodyti įrengtųjų galių dydžiai bus padidinti arba atsiras laisvų skatinimo kvotų nepastatius elektrinių per leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių nurodytą laikotarpį.~~ Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos interneto svetainėje viešai skelbiama ir nuolat atnaujinama informacija apie priskirtas įrengtąsias sumines galias ir esamas laisvas skatinimo kvotas.“

7 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 14 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„14 straipsnis. Elektrinių prijungimas prie elektros tinklų

1. Elektros tinklų operatorius privalo ne vėliau kaip per ~~18 mėnesių~~ **22 mėnesius** arba per laikotarpį, per kurį ~~gamintojas statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo~~ įsipareigoja pastatyti elektrinę, jeigu tas laikotarpis yra ilgesnis kaip ~~18 mėnesių~~ **22 mėnesiai**, pirmumo teise prijungti ~~gamintojė šio asmens~~ elektrinę prie elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų prijungimo taške, kuris atitinka reikiamą įtampos lygį ir yra arčiausiai ~~gamintojė~~ **statomos** elektrinės, jeigu kiti elektros tinklai technologiniu ir ekonominiu požiūriu nėra tinkamesni ~~gamintojė~~ elektrinės prijungimo taškui. Nurodyta ~~gamintojė~~ **statomos** elektrinės prijungimo prie elektros tinklų pirmumo teisė ~~gamintojui~~ užtikrinama kitų **asmenų** elektros ~~energijos gamintojų įrenginių~~, naudojančių ne atsinaujinančius energijos išteklius, ~~elektros įrenginių~~ prijungimo prie elektros tinklų atžvilgiu. Prijungimo prie elektros tinklų laikotarpis skaičiuojamas nuo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties tarp ~~gamintojė~~ **statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens** ir elektros tinklų operatoriaus pasirašymo dienos. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų momentu laikomas elektrinės prijungimas technologiniams bandymams elektros tinkluose atlikti (paleidimo derinimo darbams). Elektros tinklų operatorius, vadovaudamasis teisės aktų nustatytais reikalavimais, parengia ir ~~viešai~~ skelbia tipines elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties sąlygas, kurios nediskriminavimo pagrindais vienodai taikomos visiems ~~gamintojams statyti ir įrengti elektrinę planuojantiems asmenims~~, įvertinęs specialiuosius reikalavimus atskiroms ~~gamintojų šių asmenų~~ grupėms.

2. Elektros tinklų operatorius privalo prijungti ~~gamintojė~~ **statomą** elektrinę prie elektros tinklų ir tuo atveju, kai toks prijungimas galimas tik techniškai atnaujinus elektros tinklus, juos optimizavus, išplėtus elektros tinklus, padidinus elektros tinklų pajėgumą ar kitaip juos rekonstravus. Šiuo atveju ~~gamintojė~~ elektrinė turi būti prijungiama prie elektros tinklų per šalių sutartą protinę terminą, įvertinus elektros tinklų atnaujinimo ar plėtros poreikį, kiek tai pagrįstai reikalinga elektrinei prijungti.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti elektrinės prijungimo prie elektros tinklų terminai gali būti pratęsti tais atvejais, kai elektros tinklų operatorius nustatytais terminais negali prijungti ~~gamintojė~~ elektrinės technologiniams bandymams elektros tinkluose atlikti tuo atveju, kai vėluoja darbai ~~gamintojė~~ **elektrinę statančio ar įrengiančio asmens** elektros tinklų dalyje ar dėl kitų nuo elektros tinklų operatoriaus nepriklausančių priežasčių. Kiekvienu konkrečiu atveju elektrinės prijungimo prie elektros tinklų terminas negali būti pratęstas ilgesniam negu 6 mėnesių laikotarpiui. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų terminas pratęsimas elektros tinklų operatoriaus ir ~~gamintojė~~ **elektrinę statančio ar įrengiančio asmens** susitarimu elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartyje nustatyta tvarka.

4. ~~Gamintojo elektrinės~~ **Elektrinės** prijungimo tašką parenka ir prijungimo sąlygose nustato elektros tinklų operatorius, prie kurio valdomų elektros tinklų jungiama ~~gamintojo~~ elektrinė, pagal ~~gamintojo~~ **statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens** pateiktą prašymą ir įvertinęs technologinius ir ekonominius prijungimo taško parinkimo kriterijus pagal šio straipsnio 7 dalyje nurodytą Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą.

5. ~~Gamintojas~~ **Statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo** turi teisę pasirinkti kitą technologiniu ir ekonominiu požiūriu tinkamą elektrinės prijungimo tašką, atsižvelgdamas į elektros tinklų operatoriaus nurodytą elektros tinklų pajėgumo lygį ir elektrinės įrengtąją galią. ~~Gamintojo pasirinkto~~ **Pasirinkto** prijungimo taško atitiktį nustatytiems technologiniams ir ekonominiams kriterijams kiekvienu konkrečiu atveju įvertina elektros tinklų operatorius. Jeigu prijungiant elektrinę ~~gamintojo~~ pasiūlytame prijungimo taške padidėja prijungimo sąnaudos, padidėjusios prijungimo sąnaudos padengiamos šio įstatymo 21 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka.

6. Elektros tinklų operatorius turi teisę savo nuožiūra paskirti ir kitą elektrinės prijungimo tašką, nepaisydamas ~~gamintojo~~ **statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens** pasirinkto prijungimo taško, kaip nurodyta šio straipsnio 5 dalyje. Dėl šio paskyrimo atsirandančios papildomos sąnaudos padengiamos šio įstatymo 21 straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka.

7. Elektros tinklų operatorius Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais sąlygomis parengia ir, suderinęs su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija, ~~viešai~~ paskelbia Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą. Pasinaudojimo elektros tinklais tvarka grindžiama objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais principais, kuriais vadovaujantis atsižvelgiama į visą naudą ir sąnaudas, susijusias su ~~gamintojų~~ elektrinių prijungimu prie elektros tinklų.

8. Elektros tinklų operatorius ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo ~~gamintojo~~ **statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens** prašymo išduoti išankstines prijungimo sąlygas pateikimo dienos privalo ~~gamintojui~~ **šiam asmeniui** pateikti visą informaciją apie veiksmus, kuriuos ~~gamintojas~~ **šis asmuo** turi atlikti dėl jo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų, bei planuojamus elektros tinklų išplėtimo darbų terminus ir, esant būtinybei, prieš elektrinės prijungimą atlikti šio įstatymo 18 straipsnyje nurodytus veiksmus. ~~Gamintojui~~ **Statyti ar įrengti elektrinę planuojančiam asmeniui** pageidaujant, elektros tinklų operatorius privalo pateikti išsamią su elektrinės prijungimu prie elektros tinklų susijusių sąnaudų samatą, pagrįstą ir tikslų elektrinės prijungimo prie elektros tinklų prašymų pateikimo ir svarstymo grafiką, pagrįstą orientacinį siūlomo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų grafiką. Visais atvejais elektros tinklų operatorius ir ~~gamintojas~~ **statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo** keičiasi visa ~~gamintojo~~ elektrinei prijungti prie elektros tinklų reikalinga technine ir kita informacija. Išankstinės prijungimo sąlygos turi atitikti Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą, nurodytą šio straipsnio 7 dalyje. Išankstinėse prijungimo sąlygose negali būti kitų reikalavimų negu tie, kurie būtini užtikrinti patikimą, saugų ir tinkamos kokybės elektros energijos įrenginio ir elektros energetikos sistemos darbą. Išankstinės prijungimo sąlygos skelbiamos ~~viešai~~ elektros tinklų operatoriaus interneto tinklalapyje.

9. ~~Gamintojas~~ **Statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo** turi teisę dėl šio straipsnio 8 dalyje nurodytų elektros tinklų operatoriaus išduotų išankstinių prijungimo sąlygų Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai pateikti skundą šio įstatymo 64 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija pagal Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pateiktas išvadas nustato, kad išankstinės prijungimo sąlygos neatitinka šio straipsnio 7 dalyje nurodyto Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašo, elektros tinklų operatorius privalo per ne ilgesnį negu 30 kalendorinių dienų laikotarpį pateikti naujas išankstines prijungimo sąlygas.

10. ~~Gamintojas, planuojantis plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus~~ **Statyti ar įrengti didesnės nei 10 kW įrengtosios galios elektrinę planuojantis asmuo, ir ketinantis dalyvauti organizuojamame skatinimo kvotų paskirstymo aukcione**, gavęs išankstines prijungimo sąlygas, parengia ir teikia elektros tinklų operatoriumi prašymą pasirašyti ketinimų protokolą.

11. Elektros tinklų operatorius privalo per 30 kalendorinių dienų nuo ~~gamintojo, planuojančio plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus, prašymo, nurodyto~~ šio straipsnio 10 dalyje, **nurodyto prašymo** pateikimo dienos pasirašyti su ~~gamintoju~~ **statyti ar įrengti elektrinę planuojančiu asmeniu, ketinančiu dalyvauti organizuojamame skatinimo kvotų paskirstymo aukcione**, ketinimų protokolą. Ketinimų protokole privalo būti:

1) nurodyta ~~gamintojo~~ planuojamos statyti elektrinės galia ir naudojamų atsinaujinančių energijos išteklių rūšis;

2) terminas, per kurį ~~gamintojas~~ **asmuo, nurodytas šio straipsnio 10 dalyje**, įsipareigoja pastatyti elektrinę, baigti savo elektros tinklų dalyje susijusius darbus ir pateikti reikalingus dokumentus Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos elektros įrenginių techninės būklės patikrinimo aktui-pažymai (paleidimo derinimo darbams) gauti;

3) ~~gamintojo~~ **asmens, nurodyto šio straipsnio 10 dalyje**, įsipareigojimas per jo pasiūlytą laikotarpį nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos parengti ir pateikti elektros tinklų operatoriui derinti techninį elektrinės įrengimo ir prijungimo prie esamų elektros tinklų projektą (toliau – techninis projektas), jeigu toks yra privalomas;

4) elektros tinklų operatoriaus įsipareigojimas per ne ilgesnį kaip 4 mėnesių laikotarpį nuo su elektros tinklų operatoriumi suderinto techninio projekto pateikimo dienos arba per ne ilgesnį kaip 2 mėnesių laikotarpį nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos, jeigu toks techninis projektas planuojamai statyti elektrinei yra neprivalomas, parengti elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties projektą;

5) ~~gamintojo~~ **asmens, nurodyto šio straipsnio 10 dalyje**, įsipareigojimas per vieną mėnesį nuo dienos, kai elektros tinklų operatorius pateikia elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties projektą, atitinkantį suderintą techninį projektą, arba elektros tinklų operatoriaus išduotas prijungimo sąlygas, jeigu techninis projektas planuojamai statyti elektrinei yra neprivalomas, sutartį pasirašyti;

6) ~~gamintojo~~ **statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens** įsipareigojimas per vieną mėnesį nuo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties įvykdymo dienos apmokėti šio įstatymo 21 straipsnio 3 dalyje nurodyto dydžio elektrinės prijungimo išlaidas;

7) elektros tinklų operatoriaus įsipareigojimas prijungti elektrinę prie elektros tinklų ir užtikrinti patikimą joje pagamintos elektros energijos perdavimą ir paskirstymą per terminą, kuris negali būti ilgesnis už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus terminus;

8) ~~gamintojo~~ **asmens, nurodyto šio straipsnio 10 dalyje**, prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis, jo pateikimo ir panaudojimo sąlygos bei tvarka;

9) ~~dokumentai, patvirtinantys detaliojo plano, kuris leidžia statyti gamintojo pareiškime nurodytos galios ir tipo elektrinę, galiojimą, jeigu planuojant statyti tokią elektrinę toks dokumentas yra reikalingas teisės aktų nustatyta tvarka savivaldybės, kurioje numatoma statyti ar įrengti elektrinę, administracijos patvirtinimas, kad planuojamos nurodytos galios ir tipo elektrinės įrengimas ar statyba pagal galiojančius teritorijų planavimo dokumentus yra galima.~~

12. Ketinimų protokolo pavyzdinę formą tvirtinta Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

13. ~~Gamintojas~~ **Statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo**, pasirašęs ketinimų protokolą, privalo pateikti elektros tinklų operatoriui šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio ~~gamintojo~~ prievolių įvykdymo užtikrinimą, garantuojantį tinklų operatoriui ~~gamintojo~~ **asmens** įsipareigojimų įrengti naujus arba plėsti esamus elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus įvykdymą, ne vėliau kaip likus 15 kalendorinių dienų iki šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodyto aukciono.

14. Šio straipsnio 11 dalies 2 punkte nurodytas terminas pratęsiamas šiais atvejais:

1) dėl valstybės veiksmų, trečiųjų asmenų veiksmų ar esant nenugalimos jėgos aplinkybėms **šio straipsnio 10 dalyje nurodyto asmens prašymu**;

2) ~~gamintojo~~ **šio straipsnio 10 dalyje nurodyto asmens** prašymu, ~~pateikus papildomą jo prievolių įvykdymo užtikrinimą, nurodytą šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje;~~

3) elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartyje ir kitais teisės aktuose nustatytais atvejais.

15. Elektros tinklų operatorius, kai gamintojas **asmuo, nurodytas šio straipsnio 10 dalyje**, pasirašo ketinimų protokolą ir jame nustatyta tvarka pateikia gamintojo savo prievolių įvykdymo užtikrinimą, ir leidimą plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių pajėgumus **ir suderintą techninį projektą, jeigu toks yra privalomas**, pasirašo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartį.

16. Elektros tinklų operatorius kas ketvirtį teikia Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos ir Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai informaciją apie vykdomų elektrinių statybos projektų eigą ir ketinimų protokolų sąlygų vykdymą.

17. Elektrinių, kuriose naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, prijungimo prie elektros tinklų tvarką ir sąlygas, kiek nenustatyta šiame įstatyme, reglamentuoja šio įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai.“

8 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 15 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„15 straipsnis. **Gamintojo Statyti ar įrengti elektrinę planuojančio asmens** įsipareigojimai

1. Gamintojas, planuojantis plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus **Asmuo, pasirašęs šio įstatymo 14 straipsnio 10 dalyje numatytą ketinimų protokolą**, elektros tinklų operatoriui pateikia savo prievolių įvykdymo užtikrinimą, garantuojantį elektros tinklų operatoriui gamintojo **šio asmens** įsipareigojimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių. **Gamintojo Asmens** prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis apskaičiuojamas dauginant numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 14,48 euro už 1 kW. Norint pratęsti leidimo plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus galiojimo terminą, kaip tai nustatyta Elektros energetikos įstatyme, gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis padidinamas dydžiu, kuris apskaičiuojamas dauginant numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 14,48 euro už 1 kW ir laikotarpio, kuriam norima pratęsti šio leidimo galiojimo terminą, trukmės, išreikštos metais.

2. Jeigu gamintojas **šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo** nelaimi šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodyto aukciono, **atsisako dalyvauti šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodytame aukcione arba elektrinė teisės akto, laimėjęs šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodytą aukcioną, užbaigia ketinimų protokole numatytos įrengtosios galios elektrinės statybą Lietuvos Respublikos statybos įstatyme** nustatyta tvarka ~~pripažįstama tinkama naudoti ir šiam asmeniui Elektros energetikos įstatyme nustatyta tvarka išduotas leidimas gaminti elektros energiją~~, elektros tinklų operatorius atsisako savo teisių pagal gamintojo **šio asmens** prievolių įvykdymo užtikrinimą ir grąžina jį gamintojui **šiam asmeniui ar gamintojo jo prievolių įvykdymo užtikrinimą išdavusiam asmeniui arba raštu apie atsisakymą praneša gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą išdavusiam asmeniui**. Kai elektrinės statyba užbaigiama ir išduodamas leidimas elektros energijai gaminti, gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimas grąžinamas teisės akto nustatyta tvarka. Šios dalies nuostatos dėl prievolių įvykdymo užtikrinimo grąžinimo taikomos ir tuo atveju, kai šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodytas aukcionas nutraukiamas šio įstatymo 13 straipsnio 4 dalyje numatytu pagrindu.

3. Jeigu gamintojas ~~nevykdo arba netinkamai vykdo šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo neįvykdo~~ ketinimų protokole ir (ar) elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartyje nustatytus įsipareigojimus **nustatyto įsipareigojimo pastatyti ar įrengti ketinimų protokole nurodytos įrengtosios galios elektrinę**, elektros tinklų operatorius turi teisę pasinaudoti gamintojo visu **šio asmens** pateiktu jo prievolių įvykdymo užtikrinimu, išskyrus atvejus, kai tokie įsipareigojimai neįvykdomi ar vykdomi netinkamai dėl aplinkybių, kurių gamintojas **šis asmuo** negalėjo kontroliuoti ir protingai numatyti ketinimų protokolo ir (ar) elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties sudarymo metu ir negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti, taip pat dėl įstatymų nustatytų kitų aplinkybių, kai nėra gamintojo kaltės. **Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo pateikia tinklų operatoriumi**

dokumentus, įrodančius šioje dalyje numatytų aplinkybių egzistavimą, o tinklų operatorius įvertina pateiktus dokumentus ir priima sprendimą dėl pateikto prievolių įvykdymo užtikrinimo grąžinimo.

4. Pagal gamintoją Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo per leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus galiojimo laikotarpį, įskaitant galimus jo pratėsimus, pastato ar įrengia mažesnės galios elektrinę nei buvo įsipareigojęs pagal ketinimų protokolą, elektros tinklų operatorius turi teisę pasinaudoti pateikto prievolių įvykdymo užtikrinimo dalimi proporcingai neįvykdytiems įsipareigojimams.

5. Pagal šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens prievolių įvykdymo užtikrinimą elektros tinklų operatoriaus gautos lėšos gali būti naudojamos tik elektros tinklų plėtrai, reikalingai atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginiams prijungti.“

9 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 17 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Elektros tinklų operatorius turi visą **elektros energijos gamintojo, kuris atitinka šio įstatymo 3 straipsnio 2¹ dalies nuostatas**, pasiūlytos elektros energijos kiekį, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, pirmumo teise iš gamintojo priimti, perduoti ir (ar) paskirstyti skaidriais ir nediskriminaciniais tarifais. Ši elektros energijos priėmimo, perdavimo ir (ar) paskirstymo pirmumo teisė gamintojui užtikrinama **visų** kitų elektros energijos gamintojų, naudojančių ~~ne atsinaujinančius energijos išteklius~~, pagamintos elektros energijos atžvilgiu.“

10 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 18 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„18 straipsnis. Elektros tinklų pajėgumo padidinimas

1. ~~Kai gamintojas~~ **Kai elektrinę statantis ar įrengiantis asmuo** ir elektros tinklų operatorius sudaro elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartį, elektros tinklų operatorius nedelsdamas, atsižvelgiant į esamą elektros tinklų techninę būklę, imasi visų pagrįstai reikalingų priemonių elektros tinklų operatoriaus valdomiems tinklams, įskaitant tinklams eksploatuoti reikalingus elektros įrenginius ir objektus, optimizuoti, išplėsti ir (ar) rekonstruoti ir didinti elektros tinklų pajėgumą tam, kad būtų galima užtikrinti saugų ir patikimą elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, priėmimą, perdavimą ir paskirstymą.

2. Jeigu yra duomenų, pagrindžiančių prielaidą, kad elektros tinklų operatorius nevykdo savo įsipareigojimų pagal šio skirsnio nuostatas, ~~gamintojai~~ **elektrinę statantis ar įrengiantis asmuo** turi teisę reikalauti, kad elektros tinklų operatorius pateiktų informaciją apie tai, dėl kokių priežasčių ir koku mastu elektros tinklų operatorius nevykdė savo įsipareigojimo optimizuoti ir plėsti savo elektros tinklų sistemą ~~ir~~ **bei** didinti elektros tinklų pajėgumą.“

11 straipsnis. 19 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 19 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Prie elektros tinklų prijungiami ~~gamintojų~~ elektros įrenginiai, atliekami prijungimo darbai ir elektros tinklų saugumui užtikrinti būtini įrenginiai turi atitikti techninių norminių dokumentų ir kitų teisės aktų reikalavimus.“

2. Pakeisti 19 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. ~~Gamintojai~~ **Statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo**, elektros tinklų operatoriui pareikalavus, privalo aprūpinti vėjo elektrines, kurių įrengtoji galia viršija 350 kW, ir hidroelektrines, kurių įrengtoji galia viršija 5 MW, techninėmis ir eksploatacinėmis priemonėmis, leidžiančiomis sumažinti generuojamą galią ar padidinti elektros energijos generavimą į elektros tinklus, bet kuriuo metu naudojant nuotolines priemones, kurios būtų prieinamos elektros tinklų operatoriui. Šios priemonės yra laikomos neatsiejama ~~gamintojų~~ elektrinės technologijos dalimi. ~~Gamintojas~~ **Elektrinę statantis ar įrengiantis asmuo** jų įsigyja ir jas įrengia laikydamasis techniniuose norminiuose dokumentuose nustatytų ir (ar) elektros tinklų operatoriaus nurodytų reikalavimų.“

12 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 20 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių ~~ir~~, šios elektros energijos balansavimas **ir centralizuota prekyba, vykdoma Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka**, yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga. Šiame įstatyme ir Vyriausybės nustatyta tvarka taikomų fiksuotų tarifų mokėjimo ~~ir elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių prekybos bendruosius principus~~, tvarką ir sąlygas nustato Vyriausybė, tvirtindama ~~Viešuosius viešuosius~~ interesus atitinkančių paslaugų teikimo ~~tvarkos aprašą~~ ir **viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimo tvarkas** bei Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašą.

2. Pakeisti 20 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių skatinama Vyriausybės nustatyta viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarka sumokant šiam gamintojui nustatyto fiksuoto tarifo ir šio gamintojo Vyriausybės nustatyta tvarka parduotos elektros energijos kainos, kuri turi būti ne mažesnė kaip einamųjų kalendorinių metų **elektros energijos** rinkos kaina, apskaičiuojama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatyta tvarka, skirtumą.“

3. Pakeisti 20 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Fiksuoti tarifai nustatomi ir skatinimo kvotos didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms, atitinkančioms šio įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nurodytus uždavinius, paskirstomos aukciono būdu. Skatinimo kvotas ir aukcionų regionus, taip pat skatinimo kvotų paskirstymo tvarką ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms nustato ir tvirtina Vyriausybė. Aukcionai organizuojami elektrinių prijungimo prie elektros tinklų regionuose atskirai kiekvienai ~~gamintojų~~ **statyti ar įrengti elektrines planuojančių asmenų** grupei Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais terminais, bet ne vėliau kaip per 180 kalendorinių dienų nuo ~~gamintojo asmens~~ prašymo organizuoti aukcioną konkrečiai ~~gamintojų statyti ar įrengti elektrines planuojančių asmenų~~ grupei jo nurodytame regione pateikimo dienos. Aukcionuose turi teisę dalyvauti visi ~~gamintojai asmenys~~, pasirašę šio įstatymo 14 straipsnio 11 dalyje nurodytą ketinimų protokolą ir pateikę 14 straipsnio 13 dalyje nurodytą ~~gamintojo asmens~~ prievolių įvykdymo užtikrinimą. Fiksuoto tarifo didžiausią galimą dydį kas pusę metų nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. Aukciono laimėtoju pripažįstamas dalyvis, nurodęs mažiausią pageidaujamą fiksuotą tarifą įvertinus tai, kad vienoje aukciono zonoje didžiausia elektrinių parko įrengtoji galia negali sudaryti daugiau kaip 40 procentų ~~maksimalios didžiausiosios~~ leidžiamos prijungti generuojančių šaltinių galios regione. Jeigu dviejų ar daugiau aukciono dalyvių pateikti pasiūlymai dėl pageidaujamo fiksuoto tarifo dydžio sutampa, laimėtoju pripažįstamas dalyvis, pasiūlęs statyti didesnės galios elektrinių parką. Jeigu sutampa pasiūlymai ir dėl elektrinių parko galios, skatinimo kvota atitinkamame prijungimo taške tokiems aukciono dalyviams paskirstoma proporcingai jų pateiktos galios pasiūlymams. Aukciono laimėtojas **ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo aukciono laimėjimo šio įstatymo ir Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka privalo kreiptis dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo į Valstybinę energetikos inspekciją prie Energetikos ministerijos ir jį gauti. Tuo atveju, jei aukciono laimėtojas nustatytu terminu nesikreipia dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimo arba šis leidimas neišduodamas, netenka galios ar panaikinamas Energetikos įstatyme ir Elektros energetikos įstatyme nustatytais pagrindais, aukciono laimėtojas per 1 mėnesį nuo bent vienos iš nurodytų aplinkybių atsiradimo dienos išbraukiamas iš aukciono laimėtojų sąrašo. Atsiradusi laisva skatinimo kvota paskirstoma organizuojant naują aukcioną kaip numatyta šioje dalyje.**“

4. Pakeisti 20 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ne dažniau kaip kas pusę metų įvertina elektros energijos gamybos iš skirtingų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą, atsižvelgdama į faktinį per praėjusius kalendorinius metus pagamintą elektros energijos kiekį, veikiančių elektrinių įrengtųjų galių sumą ir statomų elektrinių numatytų įrengti galių sumą.

Atsižvelgiant fiksuoto tarifo didžiausi galimi dydžiai gali būti peržiūrimi atsižvelgiant į pasikeitusius fiksuotų tarifų nustatymo rodiklius, nurodytus šio įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje, į elektros energijos gamybos iš skirtingų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą, ir šios plėtratos atitiktį Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtratos veiksmų plane nustatytiems tikslams ir uždaviniams, ~~peržiūrimi fiksuoto tarifo didžiausi galimi dydžiai~~. Peržiūrėti fiksuotų tarifų didžiausi galimi dydžiai taikomi tik gamintojams, kurių elektrinėms leidimas gaminti elektros energiją išduotas po šių tarifų įsigaliojimo dienos.“

5. Pakeisti 20 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Jeigu ~~gamintojui~~ **asmeniui** leidimas plėtoti elektros energijos gamybos **pajėgumus** iš atsinaujinančių energijos išteklių ~~pajėgumus~~ teisės aktų nustatyta tvarka išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo konkurso būdu arba teisės aktų nustatyta tvarka leidimo išdavimo metu tos rūšies elektrinėms leidimai buvo išduodami ne konkurso būdu, arba leidimas gaminti elektros energiją išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, tokiam **asmeniui ar** gamintojui šio straipsnio 3 dalies nuostatos netaikomos ir 12 metų laikotarpiu taikomas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytas fiksuoto tarifo didžiausias galimas dydis šio įstatymo įsigaliojimo metais.“

6. Pakeisti 20 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. ~~Gamintojui~~ **Asmeniui**, turinčiam šio straipsnio 8 dalyje nurodytą leidimą plėtoti elektros energijos gamybos **pajėgumus** iš atsinaujinančių energijos išteklių ~~pajėgumus~~ statant saulės šviesos energijos elektrines ir leidimą gaminti elektros energiją gavusiam pagal prašymą išduoti leidimą gaminti elektros energiją, pateiktą po 2013 m. liepos 1 d., šio straipsnio 8 dalis netaikoma ir 12 metų laikotarpiu taikomas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytas fiksuoto tarifo didžiausias galimas dydis, galiojantis leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dieną.“

7. Pakeisti 20 straipsnio 12 dalį ir ją išdėstyti taip:

„12. Elektros energiją iš **atsinaujinančių energijos išteklių** gaminančių vartotojų (toliau – gaminantys vartotojai), kaip jie yra apibrėžti Elektros energetikos įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje, **fizinių asmenų** saulės šviesos energijos elektrinėse, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 10 kW ir **neviršija gaminančio vartotojo objektui suteiktos leistinosios naudoti galios dydžio**, o **juridinių asmenų** saulės šviesos energijos elektrinėse, ~~pastatytose ant valstybei ar savivaldybei priklausančių pastatų, kuriuos biudžetinės ar viešosios įstaigos valdo patikėjimo teise, ar integruotose į šiuos pastatus saulės šviesos energijos elektrinėse kurių įrengtoji galia~~ – ne didesnė kaip 50 kW, ir neviršija ~~pusės~~ gaminančio vartotojo objektui suteiktos leistinosios naudoti galios dydžio, **sudarius elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju**, pagaminto elektros energijos kiekio apskaita tvarkoma pagal elektros energijos apskaitos prietaisų, fiksuojančių suvartotą ir pagamintą elektros energiją, rodmenis. Jų pagrindu nustatoma:

1) per kalendorinį mėnesį gaminančio vartotojo į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekis ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekis;

2) per laikotarpį nuo einamųjų metų balandžio 1 dienos iki kitų metų kovo 31 dienos (toliau – kaupimo laikotarpis) gaminančio vartotojo į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekio ir iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos kiekio santykis: jeigu gaminantis vartotojas per einamąjį kalendorinį mėnesį į elektros tinklus patiekia daugiau elektros energijos negu suvartoja, tai tarp patiektos į elektros tinklus ir suvartotos elektros energijos susidaręs elektros energijos skirtumas perkeliamas į kitą kalendorinį mėnesį kaip gaminančio vartotojo į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekis, kuris yra kaupiamas kaupimo laikotarpiu; jeigu gaminantis vartotojas per einamąjį kalendorinį mėnesį į elektros tinklus patiekia mažiau elektros energijos negu suvartoja, tai tarp per einamąjį kalendorinį mėnesį patiektos į elektros tinklus ir suvartotos elektros energijos susidaręs elektros energijos skirtumas yra atimamas iš per kaupimo laikotarpį gaminančio vartotojo sukaupto į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekio; jeigu pasibaigus kalendoriniam mėnesiui gaminančio vartotojo suvartotos elektros energijos kiekis yra didesnis negu jo į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekis, už šį skirtumą gaminantis vartotojas moka pagal gaminančio vartotojo ir elektros tiekėjo sudarytoje elektros energijos pirkimo-pardavimo sutartyje nustatytą įkainį; per kaupimo laikotarpį gaminančio vartotojo

suvartotą elektros energiją viršijantis į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekis į kitą kaupimo laikotarpį nėra perkeliamas ir už šį kiekį gaminančiam vartotojui nėra mokama.“

8. Pakeisti 20 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėse pagaminta perteklinė elektros energija privalomai superkama už nustatytą fiksuotą tarifą, **jei nėra pasiekti šio įstatymo 13 straipsnyje numatyti uždaviniai**. Pertekline elektros energija pripažįstama ne daugiau kaip 50 procentų vartotojo elektros tinkle įrengtose elektrinėse, kuriose elektros energijai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, pagamintos elektros energijos per kalendorinius metus. Perteklinė elektros energija superkama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais fiksuotais tarifais, ~~kurie galiojo perteklinės elektros energijos patiekimo į elektros tinklus dieną. Perteklinė elektros energija superkama ne ilgiau kaip 12 metų nuo to momento, kai perteklinės elektros energijos gamintojas pasirašė prijungimo prie tinklų sutartį su tinklų operatoriumi 12 metų laikotarpiu nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dienos.~~“

9. Pakeisti 20 straipsnio 17 dalį ir ją išdėstyti taip:

„17. Šio straipsnio nuostatos netaikomos ~~gamintojams~~ **asmenims**, kurie įrenginiams įsigyti po šio įstatymo įsigaliojimo dienos pasinaudojo šio įstatymo 41 ~~straipsnio 4 dalyje~~ **straipsnyje** nurodytais paramos šaltiniais.“

13 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 21 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Išlaidos, susijusios su elektrinių prijungimu prie elektros tinklų, paskirstomos ~~gamintojui asmeniui, atitinkančiam šio įstatymo 3 straipsnio 2¹ dalies nuostatas~~, ir elektros tinklų operatoriui, atsižvelgiant į elektros tinklų nuosavybės ribas.“

2. Pakeisti 21 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ~~gamintojas~~ **elektrinę pastatęs ar įrengęs asmuo** apmoka faktines elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidas, nurodytas šio įstatymo 21 straipsnio 4 dalyje:“.

4. Pakeisti 21 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Šio straipsnio 3 dalies nuostatos netaikomos, kai ~~gamintojas~~ **elektrinę statantis ar įrengiantis asmuo** teisės aktų nustatyta tvarka elektrinės prijungimo prie elektros tinklų darbus atlieka pats.“

5. Pakeisti 21 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Jeigu pagal šio įstatymo 14 straipsnio 5 dalį ~~gamintojas~~ **statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo** pasirenka kitą technologiniu ir ekonominiu požiūriu tinkamą elektrinės prijungimo tašką ir dėl to padidėja elektrinės prijungimo prie elektros tinklų sąnaudos, šias padidėjusias pagrįstas sąnaudas padengia ~~gamintojas~~ **elektrinę statantis ar įrengiantis asmuo**.“

6. Pakeisti 21 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Jeigu elektros tinklų operatorius iš kelių technologiniu požiūriu lygiaverčių alternatyvų savo nuožiūra, kaip nurodyta šio įstatymo 14 straipsnio 6 dalyje, paskiria ekonomiškai mažiau palankų elektrinės prijungimo prie elektros tinklų tašką, elektros tinklų operatorius privalo padengti visas pagrįstas ~~gamintojui~~ **elektrinę statančio ar įrengiančio asmens** dėl to atsirandančias papildomas sąnaudas.“

7. Pripažinti netekusia galios 21 straipsnio 8 dalį:

„8. ~~Gamintojas kompensuoja elektros tinklų operatoriui ne daugiau kaip 10 procentų jo patiriamų elektros tinklų, įskaitant jam eksploatuoti reikalingas įrenginių ir objektų įsigijimo sąnaudas, optimizavimo, plėtros ir (ar) rekonstrukcijos sąnaudų, siekiant užtikrinti saugų ir patikimą elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, priėmimą, perdavimą ir paskirstymą, kaip nurodyta šio įstatymo 18 straipsnyje. Sąnaudų, nurodytų šiame straipsnyje, padengimas ir pasidalijimas nustatomas elektros tinklų operatoriaus, suderinus su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija, viešai skelbiamame Pasinaudojimo tinklais tvarkos apraše, kaip nurodyta šio įstatymo 14 straipsnio 7 dalyje. Šioje dalyje nustatytas gamintojo patiriamų sąnaudų ribojimas netaikomas, kai elektrinės, kurioms šio įstatymo ir kitų teisės aktų~~

~~nustatyta tvarka netaikoma paramos schema ar jos atskiros skatinimo priemonės, prijungiamos prie elektros tinklų.“~~

8. Pakeisti 21 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„9-8. Šio straipsnio 7 dalyje nurodytos papildomos elektros tinklų operatoriaus sąnaudos ir 8 dalyje nurodytos elektros tinklų operatoriaus patiriamos elektros tinklų optimizavimo, plėtros ir (ar) rekonstrukcijos sąnaudos yra laikomos viešuosius interesus atitinkančia paslauga ta dalimi, kuri buvo reikalinga atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai užtikrinti ir kurią teisės aktų nustatyta tvarka patvirtina Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.“~~

14 straipsnis. 30 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 30 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„1. Biodujų gamyba yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga. Biodujas superka dujų sistemų operatoriai.“~~

15 straipsnis. 33 straipsnio pripažinimas netekusiu galios

Pripažinti netekusiu galios 33 straipsnį:

~~„33 straipsnis. Biodujų persiuntimas~~

~~Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nustato naudojimosi dujų sistemomis persiunčiamų biudujų tvarką.“~~

16 straipsnis. Aštuntojo skirsnio pavadinimo pakeitimas

Pakeisti aštuntojo skirsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

~~„AŠTUNTASIS SKIRSNIS~~

~~NACIONALINĖ ATSINAUJINANČIŲ ENERGIJOS IŠTEKLIŲ PLĖTROS PROGRAMA IR
JOS FINANSAVIMO PROGRAMOS ŠALTINIAI“~~

17 straipsnis. 40 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 40 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„1. Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programa nustato valstybės energetikos politikos kryptis atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje dešimčiai metų.“~~

2. Pripažinti 40 straipsnio 4 dalį netekusia galios:

~~„4. Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos nuostatos įgyvendinamos vykdant Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos tarpinstitucinį veiklos planą, kurį Vyriausybės nustatytu periodiškumu ir sąlygomis rengia ir atnaujiną Vyriausybės įgaliota institucija.“~~

3. Pakeisti 40 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„5. Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programą ir jos tarpinstitucinį veiklos planą pagal kompetenciją įgyvendina valstybės ir (ar) savivaldybės institucijos, įstaigos ir (ar) kiti nurodyti asmenys.“~~

4. Pakeisti 40 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„6. Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos ir jos tarpinstitucinį veiklos plano vykdymą koordinuoja ir ją jos įgyvendinimo stebėseną atlieka Vyriausybės įgaliota institucija. Lietuvos Respublikos Seimui kiekvienais metais teikiama atnaujinta Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos ir jos tarpinstitucinį veiklos plano įgyvendinimo ataskaita.“~~

5. Pakeisti 40 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„7. Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos ir jos tarpinstitucinio veiklos plano įgyvendinimas yra finansuojamas iš šio įstatymo 41 straipsnyje nustatytų finansavimo šaltinių.“~~

18 straipsnis. 41 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 41 straipsnio 1 dalį nauju 5 punktu:

„5) pajamos, gautos vykdant susitarimus dėl statistinių energijos perdavimų tarp Lietuvos Respublikos ir kitų valstybių narių ar bendrus projektus tarp Lietuvos Respublikos, valstybių narių ir užsienio valstybių;“.

2. Buvusį 41 straipsnio 1 dalies 5 punktą laikyti 6 punktu.

19 straipsnis. 42 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 42 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Iš Nacionalinei atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programai įgyvendinti skirtų lėšų negali būti finansuojami projektai, kurie yra skatinami taikant fiksuotų tarifų paramos schemas taip, kad toms pačioms veikloms nebūtų taikomas dvigubas finansavimas finansuojamos asmenų, kurie šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka įgijo ir turi teisę į šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1-6 punktuose numatytas skatinimo priemones, elektrinių statybos ir įrengimo projektų parengimo ir įgyvendinimo išlaidos.“

20 straipsnis. 49 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 49 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Vėjo elektrinių statybos vietos teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo klausimus, taikomi apribojimai, iš anksto, teritorijų planavimo metu, derinamos su Lietuvos kariuomene ir kitomis institucijomis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Vėjo elektrinių statybos vietoms nepritariama, jeigu planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių negalima išvengti panaudojant papildomas priemones. Jeigu nustatoma, kad planuojamų statyti vėjo elektrinių keliamų trukdžių galima išvengti panaudojant papildomas priemones, vėjo elektrinių statybos vietos derinamos su sąlyga, kad gamintojas **statyti ar įrengti elektrinę planuojantis asmuo** ne vėliau kaip iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo derinimo išvadoje nurodytai institucijai pateiks patvirtintą statybos projektą ir su šia institucija pasirašys sutartį dėl kompensacijos, skirtos daliai investicijų ir kitoms išlaidoms, kurios reikalingos nacionalinio saugumo funkcijų vykdymui užtikrinti, atlyginti, sumokėjimo, ir pateiks šios prievolės įvykdymo užtikrinimą. Kompensacijos dydis apskaičiuojamas dauginant leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus iš atsinaujinančių energijos išteklių numatomų įrengti elektrinės pajėgumų dydį (kW) iš 18 eurų už 1 kW. Kompensacijų mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė. Kompensacijos naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka kaip kitos biudžetinių įstaigų lėšos, kurios nėra gautos kaip valstybės biudžeto asignavimai.“

21 straipsnis. 54 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 54 straipsnio 1 dalį:

„1. Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą, vadovaudamasi Vyriausybės patvirtinta Nacionaline atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programa, kaip nurodyta šio įstatymo 40 straipsnyje, tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

22 straipsnis. 56 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 56 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Vyriausybė **Energetikos ministerija**, jeigu atsinaujinančių išteklių energijos dalis per paskutinius dvejus metus tapo mažesnė už šio įstatymo 55 straipsnyje nustatytus tarpinius nacionalinius planinius rodiklius, ne vėliau kaip per 18 mėnesių nuo skaičiuojamojo laikotarpio pabaigos patvirtina atnaujintą Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą ir jame nustato adekvačias ir proporcingas priemones, skirtas užtikrinti, kad per pagrįstą laikotarpį atsinaujinančių išteklių energijos dalis atitiktų šio įstatymo 55 straipsnyje nustatytus nacionalinius planinius rodiklius, ir užtikrina, kad atnaujintas Nacionalinis atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas būtų pateiktas Europos Komisijai.“

2. Pakeisti 56 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jeigu manoma, kad šio įstatymo 1 straipsnio 4 dalyje nurodytas nacionalinis planinis rodiklis nebus pasiektas dėl nenugalimos jėgos, ~~Vyriausybė ar jos įgaliota institucija nedelsdama Energetikos ministerija nedelsdama~~ apie tai praneša Europos Komisijai.“

23 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 58 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Pajamos, gautos vykdant susitarimus dėl statistinių energijos perdavimų, perduamos į valstybės biudžetą ir kaupiamos atskiroje Valstybės išdo sąskaitoje. Gautos lėšos Vyriausybės nustatyta tvarka naudojamos susitarimuose dėl statistinių energijos perdavimų numatytais tikslais, susijusiais su atsinaujinančių energijos išteklių plėtra, energijos efektyvumo didinimu, o taip pat moksliniams tyrimams atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje. Šias lėšas Vyriausybės nustatyta tvarka administruoja Vyriausybės įgaliota institucija.“

24 straipsnis. 65 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 65 straipsnio 2 dalį:

~~„2. Šio įstatymo 14 straipsnio 16 dalies nuostatos taikomos ir tiems gamintojams, kurie pagal išduotus leidimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių pajėgumus iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos su elektros tinklų operatoriumi nesudarė elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties, bet kurie pretenduoja gauti paramą pagal šio įstatymo 20 straipsnyje nustatytas paramos schemas.“~~

25 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 6 dalį, įsigalioja 2016 m. lapkričio 1 d.
2. Šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalis taikoma asmenims, kuriems leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti po šio įstatymo įsigaliojimo.
3. Šio įstatymo 13 straipsnio 7 dalis taikoma po šio įstatymo įsigaliojimo sudarytoms elektrinių prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartims.
4. Iki šio įstatymo įsigaliojimo patvirtinti aukcionų laimėtojai, kurie Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo ir Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir terminais negavo leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus arba šis leidimas neteko galios ar buvo panaikintas, išbraukiami iš aukcionų laimėtojų sąrašų kaip nustatyta šio įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje.
5. Šio įstatymo 7 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14 straipsnio 11 dalies 9 punkto nuostata netaikoma asmenims, kurie prašymą pasirašyti ketinimų protokolą pateikė iki šio įstatymo įsigaliojimo.
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, jos įgaliota institucija, Lietuvos Respublikos energetikos ministras ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija iki 2016 m. spalio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas